

projektas

PATVIRTINTA

Kauno regiono plėtros tarybos
2023 m. _____ d.
sprendimu Nr.

KAUNO REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021-2027 M. PLANAS

Turinys

Sąvokos	5
Įvadas	6
1. Esamos atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė	7
1.1 Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos organizavimas	7
1.2 Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	13
1.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas	13
1.2.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos	16
1.2.3 Įgyvendinti, įgyvendinami ir planuojami įgyvendinti investiciniai projektai	18
1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas	21
1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas	22
1.5 Komunalinių atliekų srautai ir jų tvarkymas	25
1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas	25
1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas	28
1.5.2 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas	34
1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas	38
1.7 Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytų priemonių įgyvendinimas	42
1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	45
2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.	46
2.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.	46
2.2 Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai	48
2.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas	49
2.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas	52
2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas	56
2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	56
2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas	62
2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	64
2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	66
2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės	67
2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas	67
3. KAUNO REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS	69
3.1 Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.	69
3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai	88

Lentelės ir paveikslai

1 lentelė. Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo funkcijos ir jas įgyvendinančios organizacijos.....	7
2 lentelė. Pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo sutartys.....	11
3 lentelė. Papildančios atliekų surinkimo sistemos Kauno regione.....	11
4 lentelė. Kauno regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planai.....	13
5 lentelė. Kauno regiono savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės.....	13
6 lentelė. Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai ar kt. sprendimai.....	14
7 lentelė. Vidutinės namų ūkių ir gyventojų išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą Kauno regione, 2020 m.	15
8 lentelė. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, surinkimo ir finansavimo sutartys.....	16
9 lentelė. Savivaldybių KA surinkimo ir transportavimo sąnaudos, Eur.....	17
10 lentelė. KA tvarkymo, infrastruktūros eksploatacijos ir administravimo sąnaudos, Eur.....	17
11 lentelė. Savivaldybių vietinės rinkliavos administravimo sąnaudos, Eur.....	18
12 lentelė. Kiti įgyvendinti ir įgyvendinami projektai.....	20
13 lentelė. Kauno regione taikomos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės ir jų sklaidos kanalai.....	21
14 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas Kauno regione.....	23
15 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas, 2015-2021 m.	25
16 lentelė. Detali susidarančių komunalinių atliekų sudėtis. 2016-2021 m., tonos.....	27
17 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugas teikiantys subjektai.....	28
18 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų kiekis, 2015-2021 m.	29
19 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų kiekis tenkantis vienam gyventojui, 2015-2021 m.	29
20 lentelė. Detali mišrių komunalinių atliekų sudėtis. 2016-2021 m., tonos.....	30
21 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MBA / MAR įrenginiuose, tonos.....	32
22 lentelė. Atliekų panaudojimas po apdorojimo MBA / MAR įrenginiuose, tonos.....	33
23 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas, tonos.....	33
24 lentelė. Pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione.....	34
25 lentelė. Konteinerinė sistema atskirai surenkamų pakuočių atliekų apimtys. 2015-2020 m. tonos.....	34
26 lentelė. Užstato sistema surinktas pakuočių atliekų kiekis, tonos.....	35
27 lentelė. DGASA surinktas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis, tonos.....	35
28 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione, tonos.....	36
29 lentelė. Surinktos žaliosios atliekos, tonos.....	36
30 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione.....	37
31 lentelė. Surinktos tekstilės atliekos, tonos.....	37
32 lentelė. DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų kitų atliekų surinkimo sudėtis.....	38
33 lentelė. Kauno regione sutvarkytas bešėimininkių atliekų kiekis, tonos.....	38
34 lentelė. Atliekų tvarkymo sektoriui 2014-2020 m. nustatyti uždaviniai.....	39
35 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Kauno regione, tonos.....	39
36 lentelė. KA perdirbimo ir kt. panaudojimo užduoties įgyvendinimas Kauno regione, tonos.....	39
37 lentelė. Pakuočių atliekų panaudojimo / perdirbimo užduoties įgyvendinimas Kauno regione, tonos.....	40
38 lentelė. Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas.....	40
39 lentelė. Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytų priemonių įgyvendinimas.....	42
40 lentelė. Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos SSGG analizė.....	45
41 lentelė. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas Kauno regione.....	46
42 lentelė. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Kauno regione iki 2027 m.	50
43 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Kauno regione iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo kiekiais), tonomis.....	51
44 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų srautai Kauno regione 2022-2027 m., tonomis.....	53

45 lentelė. Prognozuojami rūšiuojamuoju būdu surenkamų ir susidarymo vietoje sukompostuotų atliekų srautai Kauno regione 2022-2027 m., tonomis.....	53
46 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Kauno regione iki 2027 m.	54
47 lentelė. Surenkamų komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui Kauno regione iki 2027 m.	54
48 lentelė. Esama ir planuojama žaliųjų atliekų kompostavimo namų sąlygomis infrastruktūra Kauno regione	57
49 lentelė. Esama ir planuojama žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione	57
50 lentelė. Esama ir planuojama žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūra (ŽAKA) Kauno regione	58
51 lentelė. Kauno regiono gyvenvietės, kuriose planuojamas MVA surinkimas bei planuojami surinkti MVA kiekiai	59
52 lentelė. Preliminarus virtuvinių kibirėlių, maišelių bei MVA konteinerių poreikis Kauno regiono savivaldybėse	60
53 lentelė. Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Kauno regione	63
54 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Kauno regione	66
55 lentelė. Kauno regiono atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.	70
56 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas.....	88

1 paveikslas. Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema.....	12
2 paveikslas. Vidutinės namų ūkio KA tvarkymo išlaidos Lietuvos regionuose, 2020 m.....	15
3 paveikslas. Esama Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistema.....	24
4 paveikslas. Komunalinių atliekų susidarymo vienam gyventojui vidutinis metinis pokytis, 2015-2021 m.	26
5 paveikslas. Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, 2015, 2021 m.....	26
6 paveikslas. Apibendrinta komunalinių atliekų sudėtis, 2016-2021 m.....	27
7 paveikslas. Pirminio rūšiavimo, kompostavimo ir mišrių komunalinių atliekų apimtys. 2015-2021 m.....	28
8 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų sudėtis. 2016, 2021 m.	30
9 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų sudėtis.	31
10 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių inertinių ir kitų atliekų sudėtis. 2016, 2021 m.	31
11 paveikslas. Rūšiuojamuoju būdu per KATS surenkamų komunalinių atliekų srautai Kauno regione iki 2030 m. (įvertinant ir užstatinių pakuočių atliekų surinkimą)	52
12 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Kauno regione, 2027 m.	55
13 paveikslas. MVA paruošimo perdirbimui depakeryje Zabieliškio MAR, anaerobinio apdorojimo ir aerobinio nusausinto raugo apdorojimo kartu su ŽA, maksimaliai panaudojant esamą infrastruktūrą, srautų diagrama ir principinė technologinė schema.....	61

Sąvokos

Santrumpa	Reikšmė
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
APA	Atliekų priėmimo aikštelė
APVA	Aplinkos projektų valdymo agentūra
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGA	Didelių gabaritų atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
EEĮ	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ES	Europos Sąjunga
KA	Komunalinės atliekos
KATS	Komunalinių atliekų tvarkymo sistema
LR	Lietuvos Respublika
LRATCA	Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacija
MAR	Mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginiai
MBA	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
MVA	Maisto ir virtuvės atliekos
NP	Naudotos padangos
PA	Pakuotės atliekos
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
SPAV	Strateginio poveikio aplinkai vertinimas
SSGG analizė	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
TIPK leidimas	Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas
Kauno RATC	Kauno regiono atliekų tvarkymo centras
USAD	Užstatų sistemos administratorius
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
VR	Vietinė rinkliava / įmoka
ŽA	Žaliosios atliekos
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

Išvadas

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – suderinti Kauno komunalinių atliekų tvarkymo regiono (toliau – Kauno regionas) savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Kauno regionas apima Kauno miesto, Kauno rajono, Kaišiadorių rajono, Kėdainių rajono, Raseinių rajono, ir Jonavos rajono savivaldybių teritorijas.

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujinama 2015 m. vasario 17 d. Kauno regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/2S-11 patvirtintą *Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planą*, numatant priemones, užtikrinančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintame *2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane* nustatytų tikslų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 573 patvirtintame *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* nustatytų uždavinių įgyvendinimą. Šis planas prisidės prie 2023 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. 6KS-8 patvirtinto *2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plano* keliamo vieno iš tikslų – švelninti įtaką klimato kaitai ir didinti atsparumą klimato kaitos poveikiui, įgyvendinimo.

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, regioninio atliekų tvarkymo plano vykdymo laikotarpis sutampa su *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* vykdymo laikotarpiu. Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* ir 2022 m. rugpjūčio 19 d. LR aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-274 *Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. D1-1004 „Dėl Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“ pakeitimo* nuostatas.

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės apžvalga;
2. Atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
3. Atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas.

Už *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* rengimą ir įgyvendinimo koordinavimą yra atsakinga VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras. Planą įgyvendina Kauno regiono savivaldybių administracijos.

Sprendimus dėl *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimų priima Kauno regiono plėtros taryba, atsižvelgdama į VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centro ir regiono savivaldybių administracijų siūlymus.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras. Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-208 patvirtintu *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu*.

1. Esamos atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė

Esama atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė parengta 2014-2021 m. laikotarpiui vadovaujantis VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centro, Kauno regiono savivaldybių administracijų, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos statistikos departamento bei kitų oficialių šaltinių aprobuotais duomenimis.

1.1 Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinai jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, apdorojimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims)¹. Kelios ar visos į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės, didindamos atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, gali bendradarbiauti ir kartu įsteigti juridinį asmenį – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių.

Siekiant efektyvaus regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo Kauno regiono savivaldybės steigimo, viešųjų pirkimo ar kt. sutarčių pagrindu perleido Kauno RATC bei kitoms organizacijoms vykdyti dalį *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* joms numatytų funkcijų.

1 lentelė. Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo funkcijos ir jas įgyvendinančios organizacijos

Savivaldybė	Regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatacija	Regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros planavimas ir plėtra	Komunalinių atliekų šalinimas ir apdorojimas	Komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas	Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos administravimas
Kauno m. Kauno r.	VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras			Kauno švara, UAB UAB Ekonovus Kauno švara, UAB	Komunalinių paslaugų centras, UAB
Kaišiadorių r.				SĮ „Kaišiadorių paslaugos“	SĮ Kaišiadorių paslaugos
Kėdainių r.				UAB Ekonovus UAB Ecoservice projektai	Kėdainių r. sav. administracija
Raseinių r.				Raseinių komunalinės paslaugos, UAB	Raseinių r. sav. administracija
Jonavos r.				Jonavos paslaugos, UAB	

Šaltinis: viešai prieinama informacija

2005 m. kovo 2 d. Kauno regiono savivaldybės ir UAB „Kauno švara“ įsteigė VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centrą bei steigimo sutartimi įsipareigojo kurti vieningais principais paremtą regioninę atliekų tvarkymo sistemą. Pagrindiniai sutartimi nustatyti Kauno RATC veiklos tikslai:

- regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas ir administravimas Kauno apskrities teritorijoje, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybos, plėtimo ir modernizavimo, saugaus jų eksploatavimo užtikrinimas;

¹ Pastaba: Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neapima nuotekų dumblo, medicininių atliekų ir visų kitų atliekų, kurios savo sudėtimi nėra panašios į buitįje susidaranti atliekas.

- Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir vystymo projekto, kuris yra finansuojamas atitinkamų ES fondų, Lietuvos Respublikos biudžeto, savivaldybių biudžetų bei kitomis lėšomis (toliau – Projektas), naudos gavimas;
- sėkmingas Projekto įgyvendinimo organizavimas ir tolesnis jo valdymas įstaigoje, Projekto įgyvendinimo priežiūra, užsakovo funkcijų vykdymas, atliekų vežėjų ir sąvartynų operatorių parinkimas;
- dalininkų nustatytų privalomų užduočių ir funkcijų vykdymas ir atsakomybės už užduočių ir funkcijų įgyvendinimą perėmimas;
- parama savivaldybėms sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus regione.

Kauno regiono teritorijoje Kauno RATC veiklos sritys apima:

- Kauno regioninio nepavojingų atliekų (Lapių sąvartynas) ir Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų (Zabieliškio sąvartynas) sąvartynų eksploataciją bei trijų perkrovimo stočių eksploataujančių įstaigų veiklos priežiūrą;
- trylikos atliekų priėmimo aikštelių (APA) ir trijų žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių (ŽAKA) Kauno regione eksploatavimą;
- Kauno komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginių (Kauno MBA) ir Zabieliškio komunalinių atliekų mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginių (Zabieliškio MAR) eksploatavimą;
- investicinių projektų įgyvendinimą;
- bendradarbiavimą su Kauno regiono savivaldybėmis atstovaujant ir sprendžiant aplinkosauginius klausimus;
- kitų Kauno RATC dalininkų funkcijų ir užduočių vykdymą.

Kauno m. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijos 2013 m. liepos 18 d. Kauno m. sav. tarybos sprendimu Nr. T-451 „*Dėl Kauno miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus*“ – pavestos UAB „Kauno švara“. Taisyklių apibrėžta tvarka administratorius atsakingas už šias pagrindines komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas:

- pateikti savivaldybės institucijai įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymo dydžio apskaičiavimą ir, jeigu savivaldybės taryba šią įmoką patvirtina, ją rinkti;
- registruoti komunalinių atliekų turėtojus;
- teikti pasiūlymus Kauno regiono plėtros tarybai ir savivaldybės tarybai dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tobulinimo ir plėtojimo;
- įgyvendinti visuomenės informavimo, švietimo ir mokymo priemones komunalinių atliekų tvarkymo srityje;
- sudaryti sutartis su komunalinių atliekų turėtojais.

Administratoriui ir Kauno RATC nepavestas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės administracija. 2016 m. vasario 2 d. Kauno m. sav. tarybos sprendimu T-5 patvirtintos *Kauno miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės*, kurios reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje. Patvirtintų taisyklių pagrindu savivaldybės administracija įsipareigoja organizuoti, administruoti ir plėtoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą taip, kad būtų įgyvendintas principas „teršėjas moka“, t. y. visas komunalinių atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų komunalinių atliekų turėtojai. Mokestis už atliekų tvarkymą skaičiuojamas pagal Savivaldybės tarybos patvirtintą tarifą ir nustatytas komunalinių atliekų susikaupimo metinės normos. Savivaldybės taryba nustato komunalinių atliekų tvarkymo tarifą, atsižvelgdama į komunalinių atliekų surinkimo Savivaldybės teritorijoje, antrinių žaliavų surinkimo (išskyrus sąnaudas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus privalo padengti gamintojai ir importuotojai), kitų atliekų srautų tvarkymo sąnaudas ir Kauno RATC pateiktus regioninės atliekų tvarkymo sistemos eksploataavimo sąnaudų apskaičiavimo dokumentus;

2017 m. gruodžio 21 d. **Kauno r. sav.** tarybos sprendimu TS-432 patvirtintos *Kauno rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės*, kurios reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje. Patvirtintų taisyklių pagrindu savivaldybės administracija įsipareigoja įgyvendinti šias funkcijas:

- organizuoti savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų surinkimą bei pervežimą į regioninius įrenginius ir nuo jų atskirtų kitų atliekų – antrinių žaliavų, pakuočių atliekų, pavojingų buities atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, žaliųjų, bei didžiųjų ir kitų naudoti tinkančių atliekų surinkimą;
- vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą;
- konkurso tvarka parinkti komunalinių atliekų tvarkytojus;
- tvirtinti atliekų tvarkymo taisykles ir atliekų tvarkymo planus, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus bei vietinės rinkliavos dydžius, dydžių nustatymo metodiką.

Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimo funkciją 2013 m. rugsėjo 26 d. Kauno r. sav. tarybos sprendimu Nr. TS-357 „Dėl įgaliojimų suteikimo UAB Komunalinių paslaugų centrui vykdyti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų iš atliekų turėtojų surinkimą ir tvarkymą administratoriaus funkcijas“ savivaldybė yra patikėjusi UAB „Komunalinių paslaugų centras“.

2009 m. sausio 29 d. **Kaišiadorių r. sav.** tarybos sprendimu V17-32 patvirtintos *Kaišiadorių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės*, kurios reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje. Patvirtintų taisyklių pagrindu savivaldybės administracija įsipareigoja įgyvendinti šias funkcijas:

- vadovaujantis galiojančiais teisės aktais administruoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Savivaldybė atsakinga už komunalinių atliekų tvarkymo sistemos diegimą, plėtrą ir kontrolę;
- organizuoti savivaldybės viešųjų atliekų tvarkymo įrenginių (konteinerių, konteinerių aikštelių ar laikinų surinkimo punktų bei kitų atliekų tvarkymo įrenginių), kurie nuosavybės teise priklauso savivaldybei ir reikalingi taisyklėse nurodytoms savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms organizuoti, būklės priežiūrą bei atnaujinimą;
- organizuoti savivaldybės teritorijoje susidariusių bešeimininkių atliekų tvarkymą;
- įstatymų ir savivaldybės tarybos nustatyta tvarka organizuoti komunalinių atliekų tvarkytojo parinkimą;
- vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą atliekų prevencijos klausimais;

Kaišiadorių r. sav. administracija taip pat rengia, o savivaldybės taryba tvirtina: savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles, įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių nustatymo metodiką bei kitus. dokumentus.

Vadovaujantis 2022 m. kovo 25 d. **Kėdainių r. sav.** tarybos sprendimu TS-63 patvirtinta *Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės*, kurios reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje. Patvirtintų taisyklių pagrindu savivaldybės administracija įsipareigoja įgyvendinti šias funkcijas:

- vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, administruoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje;
- organizuoti savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų surinkimą bei pervežimą į regioninius įrenginius ir nuo jų atskirtų kitų atliekų – antrinių žaliavų, pakuočių atliekų, pavojingų buities atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, žaliųjų, bei didžiųjų ir kitų naudoti tinkančių atliekų surinkimą;
- vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą atliekų tvarkymo klausimais;
- konkurso tvarka parinkti komunalinių atliekų tvarkytojus;
- tvirtinti atliekų tvarkymo taisykles ir atliekų tvarkymo planus, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus bei vietinės rinkliavos dydžius, dydžių nustatymo metodiką;

- organizuoti šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą;
- organizuoti, administruoti ir plėtoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą taip, kad būtų įgyvendintas „teršėjas moka“ principas, t. y. visas komunalinių atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų komunalinių atliekų turėtojai (fiziniai ir juridiniai asmenys);
- rinkti ir kaupti savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų apskaitos duomenis.

Raseinių r. sav. administracija organizuoja Savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų surinkimą bei pervežimą į perkrovimo stotį ir nuo jų atskirtų didžiųjų atliekų, pavojingų buities atliekų surinkimą apvažiavimo būdu, vykdo visuomenės informavimą ir švietimą, nustatyta tvarka parenka komunalinių atliekų tvarkytojus. Savivaldybės administracija rengia, o taryba tvirtina atliekų tvarkymo taisykles ir atliekų tvarkymo planus, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžius, atliekų susidarymo normas, specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus. Savivaldybės administracija taip pat vykdo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimo funkciją.

Jonavos r. sav. tarybos 2013 m. liepos 31 d. sprendime Nr. 1 TS-271 *Dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus paskyrimo ir sistemos organizavimo funkcijų perdavimo* numatoma, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijas, nustatytas *Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse*, įgyvendina UAB „Jonavos paslaugos“. Taisyklių apibrėžta tvarka UAB „Jonavos paslaugos“ atsakinga už šias pagrindines komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas: a) įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą dydžio apskaičiavimą bei surinkimą; b) sutarčių su komunalinių atliekų turėtojais sudarymą; c) savivaldybės viešosios komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploataciją ir plėtrą; d) švietimo ir informavimo priemonių įgyvendinimą. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui ar Kauno RATC nepaskirtas funkcijas įgyvendina savivaldybės administracija.

2021 m. rugpjūčio 5 d. Jonavos r. sav. tarybos sprendimu 1TS-138 patvirtintos *Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės*, kurios reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje. Patvirtintų taisyklių pagrindu savivaldybė įsipareigoja įgyvendinti šias funkcijas:

- rengti ir teikti tvirtinti savivaldybės tarybai savivaldybės atliekų tvarkymo planą bei taisykles;
- organizuoti komunalinių atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą;
- rengti ir teikti tvirtinti savivaldybės tarybai savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainą ir įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį;
- įstatymų nustatyta tvarka parinkti komunalinių atliekų tvarkytojus arba pavesti šią funkciją Administratoriui;
- derinti LR Aplinkos ministerijos nustatytoms gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti gamintojų, importuotojų, jų įsteigtų organizacijų ar atliekas tvarkančių įmonių, kurioms gamintojai ir importuotojai sutartiniais pagrindais paveda tvarkyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekas, gaminių ir (ar) pakuočių atliekų surinkimo iš komunalinių atliekų srauto sistemų diegimo sąlygas;
- derinti ir rengti konteinerinių aikštelių įrengimo vietų schemas;
- Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teikti atitinkamam Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui informaciją apie įstatymuose ir kituose teisės aktuose savivaldybėms nustatytų reikalavimų ir valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių vykdymą;
- vykdyti visuomenės švietimo funkciją;

Kauno regiono savivaldybės yra pasirašiusios bendradarbiavimo sutartis su gamintojų ir importuotojų organizacijomis bei (ar) laikinąsias sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo visose regiono savivaldybėse.

2 lentelė. Pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo sutartys

Savivaldybė	Organizacija	Sutartis
Kauno m.	VšĮ „Žaliasis taškas“	2014 m. birželio 11 d. Nr. KAS-151
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2014 m. birželio 11 d. Nr. PTO/14-KAU
	VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. vasario 26 d. Nr. SR-0251
Kauno r.	VšĮ „Žaliasis taškas“	2013 m. liepos 18 d. Nr. S-960
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2013 m. liepos 17 d. Nr. S-957
	VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. kovo 9 d. Nr. S-435
Kaišiadorių r.	VšĮ „Žaliasis taškas“	2013 m. spalio 7 d. Nr. KAS-32/SUT-298
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2013 m. rugsėjo 25 d. Nr. PTO/L13-19/SUT-281
	VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. birželio 9 d. Nr. GA/06/09-01/Nr. SS-23
Kėdainių r.	VšĮ „Gamtos ateitis“	2021 m. sausio 6 d. Nr. 21-02P
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2021 m. sausio 6 d. Nr. 21-03P
	VšĮ „Žaliasis taškas“	2021 m. sausio 6 d. Nr. 21-04P
Raseinių r.	VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. vasario 25 d. Nr. SR-114
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2013 m. rugpjūčio 12 d. Nr. (7.5)SR-405
	VšĮ „Žaliasis taškas“	2013 m. rugpjūčio 26 d. Nr. (7.5)SR-412
Jonavos r.	VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. birželio 26 d. Nr. GA/06/26-
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2013 m. lapkričio 8 d. Nr. PTO/L/13-45
	VšĮ „Žaliasis taškas“	2013 m. spalio 31 d. Nr. KAS-37

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme taip pat nustatyta, kad Vyriausybės gamintojams ir importuotojams nustatytų elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti gali būti diegiamos savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos.

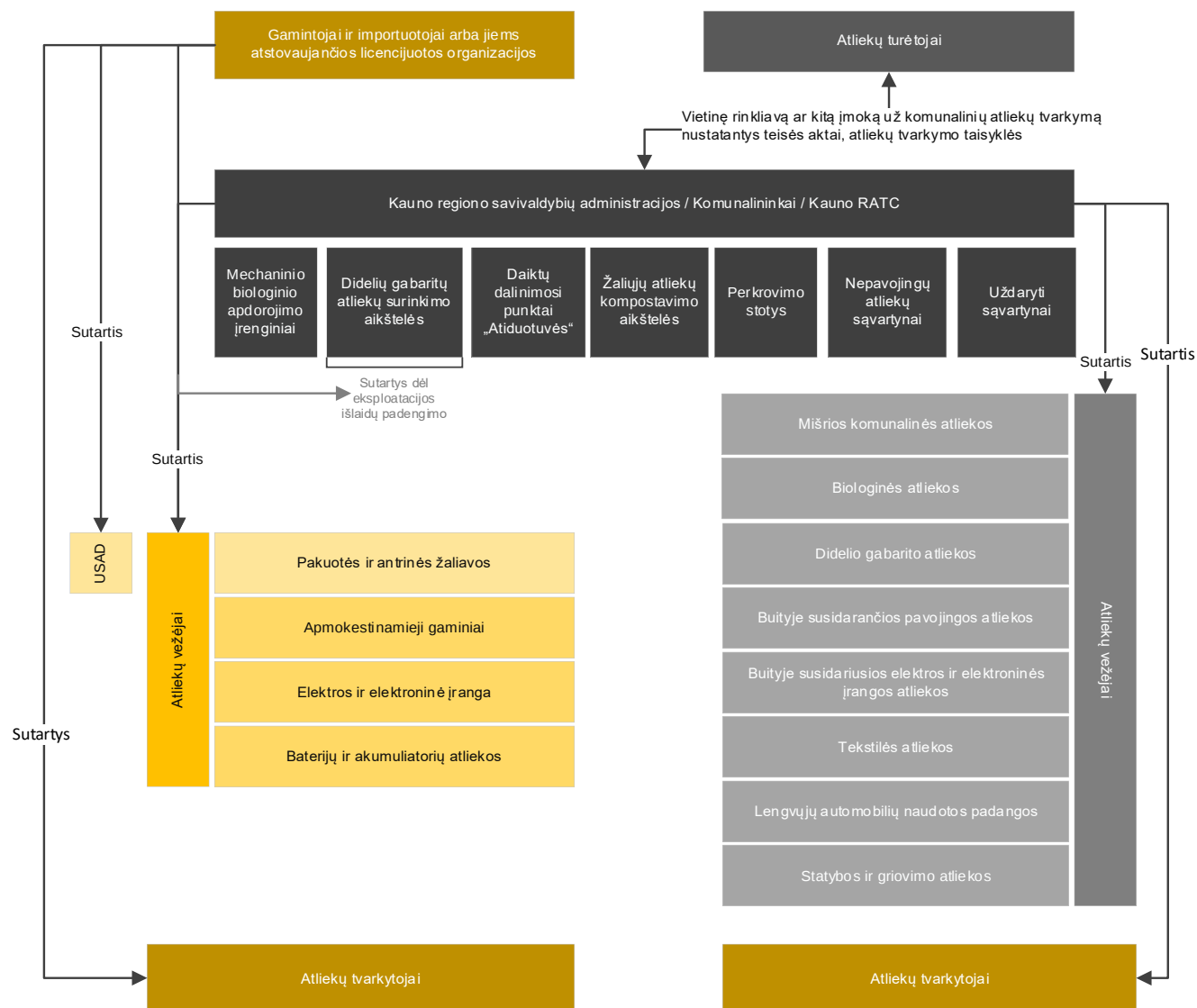
3 lentelė. Papildančios atliekų surinkimo sistemos Kauno regione

Organizacija	Savivaldybė	Sutarties data	Sutarties Nr.	Sutarties dalykas
Asociacija „EEPA“ trišalės sutartys	Kauno m.	2022-05-12	SR-271	Dėl papildančios elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo sistemos
	Kauno r.	2016-06-02	S-723	
	Kaišiadorių r.	2016-03-25	SUT-44	
	Kėdainių r.	2018-10-15	VP-814	
	Raseinių r.	2013-06-03	(7.5)SR-325	
	Jonavos r.	2016-05-30	1T-114	
Gamintojų ir importuotojų Asociacija	Raseinių r.	2010-02-03	(7.5)SR1-13	Sutartis dėl gaminių atliekų surinkimo bei visuomenės informavimo ir švietimo
Autogamintojų ir importuotojų asociacija	Kauno r.	2017-10-16	S-969	Sutartis dėl padangų, vidaus degimo variklių tepalo, kuro, oro filtrų, automobilių hidraulinių amortizatorių, baterijų ir akumuliatorių, ir alyvų atliekų surinkimo sistemos
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	Kauno r.	2013-09-30	S-1177	Dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo bei visuomenės informavimo ir švietimo
	Raseinių r.	2013-10-30	(7.5)SR-492	
	Jonavos r.	2013-11-21	131121-1	
	Kaišiadorių r.	2022-09-20	Nr. SUT(E)-117	
	Kėdainių r.	2013-06-21	VP-422	

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema pavaizduota 1 paveiksle.

1 paveikslas. Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema

Šaltinis: sudaryta autorių

Kauno regiono savivaldybių veiksmai organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą – suderinami regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų pagrindu, kaip tai nustato *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas*. Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms organizuoti savo teritorijose, Kauno regiono savivaldybių tarybos yra patvirtinusios savivaldybių atliekų tvarkymo planus (4 lentelė).

4 lentelė. Kauno regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planai

Savivaldybė	Planus patvirtinantys sprendimai
Kauno m.	2015 m. gegužės 19 d. Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-240
Kauno r.	2015 m. gegužės 15 d. Kauno rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-134
Kaišiadorių r.	2015 m. balandžio 30 d. Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. V17-118
Kėdainių r.	2015 m. gegužės 29 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-120
Raseinių r.	2015 m. gegužės 27 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-179
Jonavos r.	2015 m. gegužės 26 d. Jonavos rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. 1TS-0155

Šaltinis: viešai prieinama informacija

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis ir siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, turi būti atnaujinti visų Kauno regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planai.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas kiekvienoje Kauno regiono savivaldybėje detaliai reglamentuojamas savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse (5 lentelė).

5 lentelė. Kauno regiono savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės

Savivaldybė	Taisyklės patvirtinantys sprendimai
Kauno m.	2016 m. vasario 2 d. Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-5
Kauno r.	2017 m. gruodžio 21 d. Kauno rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-432
Kaišiadorių r.	2009 m. sausio 29 d. Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. V17-32
Kėdainių r.	2022 m. kovo 25 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-63
Raseinių r.	2022 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. TS-342
Jonavos r.	2021 m. rugpjūčio 5 d. Jonavos rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. 1TS-138

Šaltinis: viešai prieinama informacija

1.2 Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš šių šaltinių: vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybių biudžetų, gamintojų ir importuotojų lėšų, skolintų lėšų, ES bei valstybės paramos lėšų.

1.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Atliekų tvarkymas finansuojamas vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme* nustatytu principu „teršėjas moka“. Šis principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas (gamintojo atsakomybės principas).

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma vadovaujantis šiais principais:

- *sąnaudų susigrąžinimo* – visos būtinosios sąnaudos, susidarančios dėl atliekų tvarkymo arba kitaip susijusios su šia veikla, privalo būti padengtos atliekų turėtojų. Rinkliavos ar kitos įmokos dydis už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą iš atliekų turėtojų turi užtikrinti, kad komunalinių atliekų turėtojai padengtų būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas, kurios patiriamos siekiant užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus;

- „teršėjas (arba atliekų turėtojas) moka“ – atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas perduodantis atliekų tvarkytojams atliekas privalo padengti su atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas;
- *nediskriminavimo* – nustatant rinkliavą ar kitą įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą tos pačios kategorijos komunalinių atliekų turėtojams taikomos vienodos apmokestinimo sąlygos, turi būti taikomi vienodi rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatymo ir apskaičiavimo metodai, tvarka ir dydžiai;
- *proporcingumo* – atliekų turėtojams nustatyta rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą turi būti proporcingas pas atliekų turėtoją galinčiam susidaryti ar susidaranti komunalinių atliekų kiekiui dėl atliekų turėtojų nekilnojamojo turto ir jo panaudojimo paskirties ir (ar) veiklos;
- *solidarumo* – palankesnes sąlygas dėl ekonominių, gyvenamosios vietos, atstumo iki atliekų tvarkymo įrenginių ar kitų priežasčių turintys komunalinių atliekų turėtojai prisideda prie komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo, kad būtų sudarytos prieinamos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis komunalinių atliekų turėtojams, kurie tokių sąlygų neturi ir kuriems rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą tampa didesne našta.

Nustatyti principai įgyvendinami apskaičiuojant įmokas (tarifus) arba vietinę rinkliavą už KA tvarkymą vadovaujantis 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 711 *Dėl vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo*. Taisyklės nustato bendruosius rinkliavos ar kitos įmokos dydžio nustatymo reikalavimus už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Šiomis taisyklėmis remiasi savivaldybės nustatydamos rinkliavos ar kitos įmokos dydį. Taisyklių esmė – nustatyti pastovias bei kintamas būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamojo turto objektas (objektų sąrašą nustato Aplinkos ministerija).

Pastovioji rinkliavos / įmokos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų pastoviąsias, o kintamoji - kintamąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Pastovioji rinkliavos ar kt. įmokos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai: nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas, nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius, gyventojų / darbuotojų skaičius. Kintamoji rinkliavos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai: naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis), naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnumas, atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svoris.

Vietinę rinkliavą ar kt. įmoką yra nustatoma ir administruojama vadovaujantis savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintais vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatais / metodikomis ar atskirais sprendimais.

6 lentelė. Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai ar kt. sprendimai

Savivaldybė	Vietinės rinkliavos ar kt. įmokos dydžius patvirtinantys sprendimai
Kauno m.	2020 m. kovo 24 d. Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-104
Kauno r.	2021 m. vasario 25 d. Kauno rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-57
Kaišiadorių r.	2020 m. balandžio 30 d. Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. V17E-89
Kėdainių r.	2020 m. vasario 28 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-7
Raseinių r.	2019 m. birželio 20 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-184
Jonavos r.	2020 m. gegužės 28 d. Jonavos rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. 1TS-98

Šaltinis: viešai prieinama informacija

Kauno regiono savivaldybėse taikomi skirtingi dvinarės vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą apmokestinimo principai. Kauno m., Kauno r. Kaišiadorių r. ir Jonavos r. sav. gyventojams pastovioji rinkliavos ar kt. įmokos dedamoji apskaičiuojama pagal valdomų nekilnojamojo turto objektų skaičių, tuo tarpu likusiose savivaldybėse pagal gyventojų priskirtų nekilnojamojo turto objektui skaičių. Visose savivaldybėse kintamąja rinkliavos ar kt. įmokos dalimi daugiabučių namų butų savininkai apmokestinami priklausomai nuo registruoto gyventojų skaičiaus, ištuštinto konteinerių skaičiaus ir tūrio arba nuo atliekų susikaupimo normos, susietos su nekilnojamojo turto plotu (Kauno m. sav.), individualių namų savininkai - nuo ištuštintų konteinerių skaičiaus, tūrio ir ištuštinimo dažnio.

Juridiniai asmenys, neturintys jiems priskirto konteinerio, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos kintamąją ir pastoviąją dalį moka priklausomai nuo jiems priskirto parametro (darbuotojų skaičiaus, bendrojo ploto, mokinių skaičiaus, turto vienetų ir t.t.). Juridiniai asmenys turintys priskirtą konteinerį atsiskaito už kintamąją dalį pagal konteinerių skaičių, ištuštinto konteinerio tūrį ir ištuštinimo skaičių.

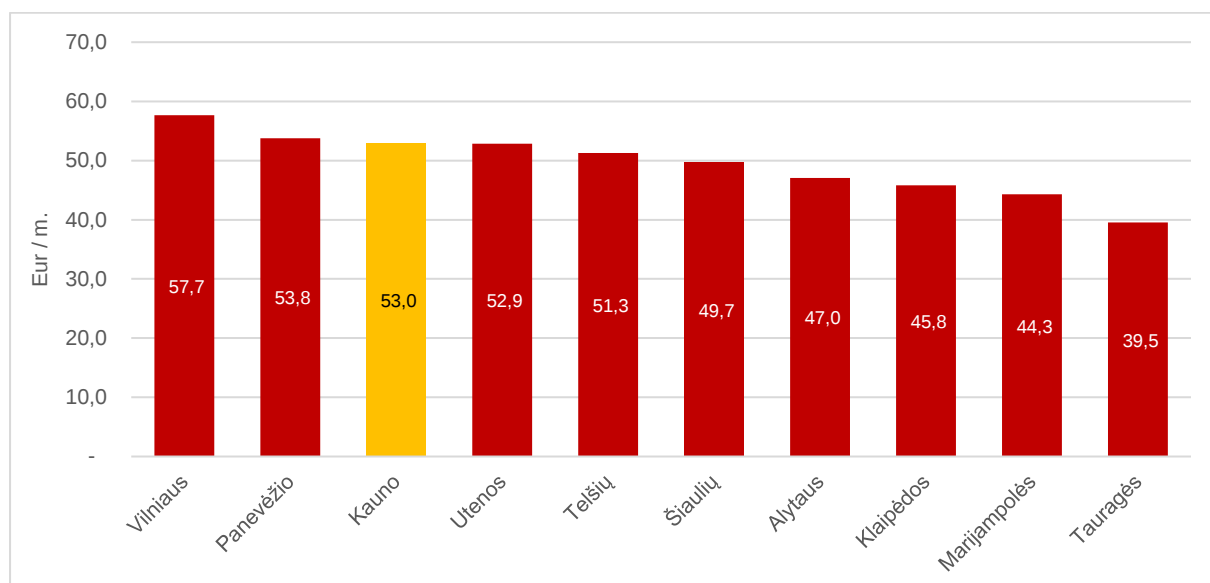
7 lentelė. Vidutinės namų ūkių ir gyventojų išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą Kauno regione, 2020 m.

Savivaldybė	Vidutinės namų ūkio VR, kitos įmokos išlaidos, Eur/vnt. per metus	Vidutinės gyventojų VR, kitos įmokos išlaidos, Eur/gyv. per metus
Kauno m.	48,84	23,88
Kauno r.	44,81	27,50
Kaišiadorių r.	43,44	17,64
Kėdainių r.	47,64	21,96
Raseinių r.	65,88	25,96
Jonavos r.	44,76	38,40

Šaltinis: AAA

Remiantis Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos pateikiamais 2020 m. duomenimis, Kauno regione vieno namų ūkio išlaidos komunalinių atliekų tvarkymui siekė 53 Eur/m., t. y. 2-9 proc. mažiau nei Panevėžio bei Vilniaus regionuose, tačiau iki 25 proc. daugiau nei likusiuose regionuose.

2 paveikslas. Vidutinės namų ūkio KA tvarkymo išlaidos Lietuvos regionuose, 2020 m.

Šaltinis: LRATCA

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos,

netinkamų eksploatuoti transporto priemonių, alyvos, ir kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos pagal gamintojo atsakomybės principą turi būti dengiamos šių gaminių gamintojų / importuotojų ir neįskaitomos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą (naudotų padangų – dalinai).

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikros atliekos, kurioms taikomos gamintojo atsakomybės principas, yra surenkamos regioninėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūroje, šios infrastruktūros eksploatavimo išlaidos yra dalinai finansuojamos gamintojų ir importuotojų organizacijų, pagal su Kauno RATC sudarytas dvišales sutartis.

8 lentelė. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, surinkimo ir finansavimo sutartys

Organizacija	Sutarties dalykas	Sutarties data	Sutarties Nr.
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų asociacija“	Sutartis dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2015 m. sausio 5 d.	Nr. 14
Viešoji įstaiga „Padangų importuotojų organizacija“	Laikinoji sutartis dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2019 m. gruodžio 30 d.	Nr. 19-131
Asociacija „EEPA“	Buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2017 m. birželio 7 d.	Nr. 17-52
Autogamintojų ir importuotojų asociacija	Laikinoji sutartis dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2019 m. gruodžio 30 d.	Nr. 19-132
Gamintojų ir importuotojų asociacija	Dėl gaminių atliekų surinkimo bei visuomenės informavimo ir švietimo	2018 m. sausio 8 d.	Nr. 18-07
Gamintojų ir importuotojų asociacija	Laikinoji sutartis dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2020 m. sausio 23 d.	Nr. 20-10K
VšĮ PATS LT	Laikinoji sutartis dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2021 m. gruodžio 27 d.	Nr. 21-199K

Šaltinis: Kauno RATC

1.2.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 711 *Dėl vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo*, vietinė rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatoma atsižvelgiant į būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Visas į būtinųjų sąnaudų apibrėžimo apimtį patenkančias sąnaudas galima suskirstyti į šias pagrindines kategorijas:

- komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo sąnaudos;
- komunalinių atliekų tvarkymo, infrastruktūros eksploatacijos, plėtros ir administravimo sąnaudos;
- vietinės rinkliavos administravimo sąnaudos.

Kauno regione komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo sąnaudos 2021 m. sudarė 8,9 mln. Eur. Reikšmingiausią atitinkamos veiklos sąnaudų dalį susidarė Kauno m. sav. sąnaudos (65%). Nuo 2015

iki 2021 m. Kauno m. sav. komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo sąnaudos išaugo daugiau kaip 75%, kai tuo tarpu kitose savivaldybėse augimas siekė tik apie 10-25%.

9 lentelė. Savivaldybių KA surinkimo ir transportavimo sąnaudos, Eur

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kauno m.	3.302.987	3.393.825	3.266.996	3.649.904	4.135.206	4.763.208	5.784.133
Kauno r.²	-	-	-	-	-	621.500	870.000
Kaišiadorių r.	184.265	198.323	201.092	220.486	176.501	192.723	203.163
Kėdainių r.	457.310	449.155	464.503	472.462	718.096	859.901	736.301
Raseinių r.	435.863	401.837	372.372	372.817	478.524	449.959	493.694
Jonavos r.	659.893	669.481	695.595	772.869	860.415	699.235	824.463
Iš viso	-	-	-	-	-	7.586.526	8.911.754

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

Regioninės komunalinių atliekų tvarkymo, infrastruktūros eksploatacijos, plėtros ir administravimo sąnaudos dengiamos per komunalinių atliekų priėmimo Kauno RATC eksploatuojamuose įrenginiuose kainą, kitaip dar vadinama „vartų“ arba „atliekų tvarkymo“ mokestį, kuris nustatomas atsižvelgiant į būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas. Pagal nustatytus įkainius savivaldybės Kauno RATC padengia patirtas regionines komunalinių atliekų tvarkymo būtinąsias sąnaudas. Regionines komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatacijos ir administravimo sąnaudas 2015-2021 m. ženkliai paveikė komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo veiklos bei teisinės bazės pokyčiai, kurių pagrindiniai: a) 2016 m. Kauno regione pradėta mechaninių biologinių apdorojimo įrenginių eksploatacija, b) po apdorojimo likusios ir energetinę vertę turinčios atliekos pradėtos transportuoti į atliekų deginimo įrenginius, c) nuo 2016 m. pradėtas taikyti taršos už sąvartyne šalinamas atliekas mokestis. Atitinkami pokyčiai lėmė tai, kad komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatacijos ir administravimo sąnaudas Kauno regione išaugo.

Jonavos r. sav. surinktos komunalinės atliekos iki 2021 m. į regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą patekdavo ne iš karto, o būdavo papildomai išrūšiuojamos savivaldybės teritorijoje esančiuose privačių juridinių asmenų rūšiavimo įrenginiuose ir tik vėliau pašalinamos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne. Atitinkamos rūšiavimo veiklos sąnaudos būdavo įtraukiamos į savivaldybės būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas ir padengiamos vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pajamomis.

10 lentelė. KA tvarkymo, infrastruktūros eksploatacijos ir administravimo sąnaudos, Eur

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regioninės KA tvarkymo, infrastruktūros eksploatavimo ir administravimo sąnaudos, Eur							
Kauno m.	2.411.025	3.338.552	3.849.382	5.153.896	4.722.331	5.136.375	5.335.050
Kauno r.	-	-	-	-	-	1.510.300	2.292.100
Kaišiadorių r.	141.558	182.373	189.240	296.847	291.865	379.465	428.115
Kėdainių r.	304.403	529.704	584.889	899.714	985.178	1.057.837	1.055.494
Raseinių r.	232.943	291.433	273.425	414.576	432.834	535.866	582.247
Jonavos r.	130.678	165.456	155.328	171.457	117.120	371.918	371.525
KA perrūšiavimo sąnaudos, Eur							
Jonavos r. sav.	86.192	109.577	120.881	272.874	179.168	164.205	232.564
KA tvarkymo, infrastruktūros eksploatavimo ir administravimo sąnaudos iš viso, Eur							
Kauno m.	2.411.025	3.338.552	3.849.382	5.153.896	4.722.331	5.136.375	5.335.050
Kauno r.	-	-	-	-	-	1.510.300	2.292.100
Kaišiadorių r.	141.558	182.373	189.240	296.847	291.865	379.465	428.115
Kėdainių r.	304.403	529.704	584.889	899.714	985.178	1.057.837	1.055.494

² Pastaba: Kauno r. sav. 2015-2019 m. kaupta informacija apie bendras KA tvarkymo sąnaudas neišskiriant konkrečių sąnaudų kategorijų.

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Raseinių r.	232.943	291.433	273.425	414.576	432.834	535.866	582.247
Jonavos r.	216.870	275.033	276.209	444.331	296.288	536.123	604.089
Iš viso	-	-	-	-	-	9.155.966	10.297.095

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

Kauno regiono savivaldybės 2015-2020 m. taip pat savarankiškai įgyvendino komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros projektus. Sukurtos infrastruktūros nusidėvėjimo, priežiūros ir eksploatacijos sąnaudos yra įskaičiuojamos į savivaldybės būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas ir padengiamos vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pajamomis.

Savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos administravimo sąnaudos, t. y. sąnaudos, kurios patiriamos organizuojant rinkliavos mokėjimų prašymų pateikimą nekilnojamojo turto objektų savininkams, įmokų surinkimą bei skolų išieškojimą. Per 2015-2021 m. laikotarpį šios sąnaudos atskirose regiono savivaldybėse išaugo nuo 81 iki 117%. Didžiausią poveikį sąnaudų pokyčiui, nevertinant bendro kainų augimo, turėjo nuo 2017 m. įsigaliojusi dvinarės vietinės rinkliavos ar kitos įmokos apskaičiavimo tvarka.

11 lentelė. Savivaldybių vietinės rinkliavos administravimo sąnaudos, Eur

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kauno m.	647.570	1.004.986	1.042.144	942.697	998.216	1.325.484	1.234.916
Kauno r.	-	-	-	-	-	256.300	267.500
Kaišiadorių r.	89.714	86.972	75.666	75.623	114.445	114.390	162.614
Kėdainių r.	26.058	28.558	23.964	22.334	31.351	58.090	81.680
Raseinių r.	21.387	32.830	44.200	26.763	54.260	48.055	48.729
Jonavos r.	33.400	37.560	39.673	42.671	54.190	54.067	72.338
Iš viso	-	-	-	-	-	1.856.386	1.867.777

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

1.2.3 Įgyvendinti, įgyvendinami ir planuojami įgyvendinti investiciniai projektai

Projektinė veikla yra neatsiejama Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros dalis. Nuo regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo pradžios Kauno RATC bei regiono savivaldybės įgyvendino daugiau kaip dešimtį projektų, kuriais sukurta didžioji dalis esamos komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir sudarytos tinkamos atliekų surinkimo, apdorojimo ir šalinimo sąlygos.

Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas

Lapių regioninio sąvartyno statyba, kurios metu buvo atlikti šie darbai: įrengtas buitinių atliekų sąvartyno 2-asis kaupimo laukas apie 8,8 ha; rekultivuotas 1-asis kaupimo laukas; 3-iajame lauke užbaigti dalies sekcijos statybos darbai; perkelta aptarnaujančio transporto stoginė; sumontuotos naujos automobilinės svarstyklės bei pastatyta automobilių ratų plovykla ir kt.

Projektas įgyvendintas 2007-2009 m. laikotarpiu. Projekto vertė ~35,2 mln. Lt.

Zabališkio sąvartynas pradėtas eksploatuoti 2003 m. Iki Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projekto įgyvendinimo pradžios Zabališkio sąvartyne atliekos buvo pilamos pirmoje kaupimo lauko sekcijoje (2,12 ha). Įgyvendinant investicinį projektą I etape, įrengta antra atliekų kaupimo sekcija, sudaryta iš dviejų dalių, kurių bendras užimamas plotas 2,57 ha.. Bendras visų kaupimo sekcijų pajėgumas sudaro apie 610 tūkst. m³, t.y. galima šalinti apie 495 tūkst. tonų atliekų. Sąvartyne taip pat įrengta atliekų kompostavimo aikštelė, kurios paskirtis atskirai surinkti sodo (žalia masė) atliekas. Bendras aikštelės pajėgumas – 1.000 t/metus. Pagamintas kompostas - naudojamas sąvartyno poreikiams arba miesto žaliųjų plotų priežiūrai.

Projektas įgyvendintas 2007-2009 m. laikotarpiu. Projekto vertė ~14,8 mln. Lt.

Uždarant senus sąvartynus buvo siekiama sumažinti gruntinio vandens ir dirvožemio (aplinkos) taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai. Projekto veiklos apėmė: Kauno regiono senųjų sąvartynų uždarymą bei Kauno regiono užterštų teritorijų (šiukšlynų) sutvarkymą. Projekto metu regiono teritorijoje buvo uždaryti 58 vidutiniai ir maži sąvartynai.

Projektas įgyvendintas 2008-2009 m. laikotarpiu. Projekto vertė ~19,4 mln. Lt.

Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra

Projekto tikslas – užtikrinti, kad būtų perdirbama ir kitaip panaudojama ne mažiau kaip 50% visų Kauno regiono teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų, iki 2020 metų sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos sudarytų ne daugiau kaip 35% 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekio.

Projekto veiklos apėmė: mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginių statybą Kauno m. sav., kurių metinis galingumas ~ 220 tūkst. t/m. Įrenginiuose planuota tvarkyti Kauno m., Jonavos, Kaišiadorių, Raseinių ir Kauno rajono savivaldybėse susidarančias komunalines atliekas. Kėdainių rajone susidarančias mišrias komunalines atliekas nuspręsta tvarkyti naujai įrengiamuose mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginiuose Zabieliškio sąvartyne, kurių galingumas ~ 20 tūkst. t/m. Planuota, kad iš surinktų komunalinių atliekų atskirtos antrinės žaliavos bus nukreiptos perdirbimui ar kitokiam pakartotiniam panaudojimui, o biologiškai skaidžios atliekos bus kompostuojamos.

Projektas pradėtas 2010 m., o įrenginiai pradėti eksploatuoti 2016 m. Projekto vertė ~ 34,5 mln. Eur.

Projektas įgyvendintas 2010-2015 m. laikotarpiu, o įrenginiai pradėti eksploatuoti 2016 m. Projekto vertė ~ 34,5 mln. Eur.

Kauno regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo bei kompostavimo aikštelių įrengimas

Projekto tikslai – teikti Kauno apskrities gyventojams visuotinas, prieinamas ir kokybiškas viešąsias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas; sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio Kauno apskrities sąvartynuose, mažinimo pajėgumus.

Projekto įgyvendinimo metu pastatytos 5 didelių gabaritų ir pavojingų atliekų surinkimo aikštelės (Kuršių g. 9E, Kaunas; Palemono g. 12E, Kaunas; Chemijos g. 4E, Kaunas; Vandžiogalos g. 92B, Kaunas; Darbininkų g. 19, Jonava) ir 2 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės (Nemajūnų g. 15A, Kaunas; Juozapavos k., Vandžiogalos sen., Kauno r.). Naujai įrengtose didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštelėse gyventojai gali palikti senus baldus, padangas, panaudotą alyvą, užterštas pakuotes, medieną, metalą, buitinę techniką ir kt. atliekas, kurios susidaro namuose, bet netinka išmetimui į buitinių atliekų kontenerius.

Projektas įgyvendintas 2010-2015 m. laikotarpiu. Projekto vertė ~11 mln. Lt.

Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Kauno regione

Projekto tikslas - tobulinti Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūrą, sukuriant ir išplečiant komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, paruošimo naudoti pakartotinai pajėgumus, informuojant visuomenę atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais. Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtros Kauno regione savivaldybių projektai apėmė:

- Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Kėdainių rajono savivaldybėje (Projektas pradėtas 2015 m. gruodžio 7 d., planuojama veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2022 rugsėjo 17 d. Projekto vertė ~ 2,3 mln. Eur);
- Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros atnaujinimą ir plėtrą Raseinių rajono savivaldybėje (Planuojama veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2022 birželio 30 d. Projekto vertė ~ 1,6 mln. Eur);

- Komunalinių atliekų infrastruktūros plėtrą Kauno rajono savivaldybėje (Projektas pradėtas 2017 m. birželio 16 d., įgyvendintas – 2021 kovo 31 d. Projekto vertė ~ 1,95 mln. Eur);
- Komunalinių atliekų konteinerių aikštelių įrengimą Kauno mieste (Projektas pradėtas 2017 m. birželio 19 d., planuojama veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2023 kovo 31 d. Projekto vertė ~ 6,8 mln. Eur);
- Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Kaišiadorių rajono savivaldybėje (Projektas pradėtas 2015 m. spalio 21 d., planuojama veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2023 rugsėjo 1 d. Projekto vertė ~ 1,6 mln. Eur);
- Pirminio rūšiavimo infrastruktūros plėtrą Jonavos rajone ir atliekų rūšiavimo skatinimas (Projektas pradėtas 2014 m. spalio 6 d., įgyvendintas – 2020 rugsėjo 30 d. Projekto vertė ~ 1,6 mln. Eur).

Kiti įgyvendinti projektai

12 lentelė. Kiti įgyvendinti ir įgyvendinami projektai

Savivaldybė	Projekto pavadinimas	Projekto tikslai, veiklos
Jonavos r. sav.	Bandomasis projektas, taikant rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisykles, įtraukiant momentinį atliekų svėrimą vietoje.	Projekto veiklos: išanalizuoti, statistiškai apdoroti ir apibendrinti bandomojo projekto duomenis bei pateikti siūlymus dėl komunalinių atliekų surinkimo sistemos tobulinimo Jonavos r. sav. teritorijoje daugiabučių namų, sodų ir kaimo bendrijose. Projekto įgyvendinimo laikotarpis 2018-2019 m., vertė ~ 110 tūkst. Eur
	Biologinių atliekų surinkimo priemonių įsigijimas Jonavos rajono savivaldybėje.	Projekto tikslas – pritaikyti jau esamą komunalinių atliekų surinkimo sistemą atskirai surenkant biologines maisto atliekas. Siekiama efektyvinti mišrių komunalinių atliekų surinkimą, atskiriant iš mišrių komunalinių atliekų srauto biologines maisto atliekas. Projekto įgyvendinimo laikotarpis 2022-2023 m., vertė ~ 207 tūkst. Eur
Kauno r. sav.	Individualaus naudojimo pakuočių atliekų surinkimo konteinerių įsigijimas ir išdalinimas gyventojams.	Projekto tikslas – plėtoti komunalinių atliekų rūšiavimo surinkimo infrastruktūrą Kauno rajono savivaldybėje, siekiant sumažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį. Projekto įgyvendinimo laikotarpis 2018-2019 m., vertė ~ 253 tūkst. Eur
Kauno m. sav.	Atliekų konteinerių tūrio matavimo daviklių diegimas	Projektas tikslas - užtikrinti modernų atliekų tvarkymo procesą, kuris užtikrintų, kad atliekų konteineriai niekada nebūtų perpildyti. Planuojama, kad įdiegti davikliai nuotoliniu būdu fiksuos konteinerių užpildymą ir leis efektyviau organizuoti darbą komunalinių atliekų surinkėjams. Projekto įgyvendinimo laikotarpis – 2021-2023 m. Projekto vertė – 452.325 Eur.
Kaišiadorių r. sav.	Atliekų rūšiavimui jų susidarymo vietose skirtų priemonių įsigijimas	Įsigyta įrangos ar prekių: nupirktas 500 vnt. (po 250 vnt. 240 litrų ir 120 litrų talpos) konteinerių, skirtų mišrių ir stiklo (pakuočių ir antrinių žaliavų) atliekoms surinkti iš individualių namų valdų. Pradžia – 2020-11-10, pabaiga – 2021-12-02. Suma 11.325 Eur

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių projektavimas.	Atliktų darbų ir (ar) suteiktų paslaugų ir įsigytų prekių aprašymas: parengta projektavimui techninė užduotis, parengtas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės techninis projektas, atlikti žemės sklypo ekogeologiniai tyrimai. Iš dalies finansuotas ES projektas „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kaišiadorių rajono savivaldybėje“. Priemonės vykdymo pradžia – 2020-01-01, pabaiga – 2020-12-30. Suma – 10.990 Eur.
Pakuočių atliekų surinkimo ir rūšiavimo kontenerių įsigijimas	Atliktų darbų ir (ar) suteiktų paslaugų ir įsigytų prekių aprašymas: nupirkta 664 vnt. 120 litrų talpos kontenerių, skirtų stiklo atliekoms (pakuotėms) surinkti individualiose valdose. Priemonės vykdymo pradžia – 2019-12-13, pabaiga – 2019-12-30. Suma – 12.064 Eur.

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas

Atliekų hierarchijoje pagrindinis prioritetas skiriamas atliekų prevencijai, kurios tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose. Kauno regiono savivaldybėse šis prioritetas įgyvendinamas taikant kompleksą organizacinių, administracinių, ekonominių bei kt. priemonių. Regione ypatingai didelis dėmesys skiriamas visuomenės švietimui, kaip tai numatyta *Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane*.

13 lentelė. Kauno regione taikomos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės ir jų sklaidos kanalai

Savivaldybė	Taikomos švietimo informavimo priemonės ir jų sklaidos kanalai
Kauno m.	Naujų portalų, spauda (Kauno diena; Delfi.Lt; Lietuvos rytas; Kaunas.kasvyksta.lt) Išorinė reklama autobusuose ir troleibusuose „Media traffic“; Radijo reklama „Radijas kelyje“ Socialiniai tinklai Facebook, LinkedIn Komunikacija partnerių svetainėse, socialiniuose tinkluose: Kauno savivaldybė, Kauno rajonas, Kauno RATC, „Mano Kaunas“
Kauno r.	Išleista 3.500 vnt. lankstinukų „Kaip tvarkyti pakuočių atliekas, jei gyvenate individualioje valdoje“ Šviečiamieji seminarai daugiabučių namų gyventojų bendruomenėms Akcijos, skatinančios tausojančių vartojimą ir atliekų vengimą: 2 dienų renginys Neveronių seniūnijoje; paskaitos Kačerginės seniūnijos gyventojams Seminaras Kauno rajono seniūnaičiams „Šiandieninė Lietuvos atliekų tvarkymo sistema: reikalavimai, aktualijos, aktyvaus visuomenės įsitraukimo ir dalyvavimo svarba“ Informacinis lankstinukas „Komunalinių atliekų tvarkymas – atmintinė Kauno rajono gyventojams“ (22.500 vnt.). Lankstinukas išplatintas 25 (visose) seniūnijose Antrinio daiktų panaudojimo idėjų konkursas, kuriame buvo pakviesti dalyvauti visų Kauno rajono seniūnijų gyventojai
Kaišiadorių r.	Lankstinukai apie tinkamą atliekų rūšiavimą kolektyvinėmis priemonėmis, daugiabučių namams plakatai, privačioms namų valdoms skrajutės apie namudinį kompostavimą Švietimo įstaigoms, biudžetinėms įstaigoms išdalintos dėžės atliekų rūšiavimui ir mokymuisi, stalo žaidimų komplektai, ikimokyklinėms įstaigoms spalvinimo komplektai ir kt. (Parengtos ir išdalintos spalvinimo knygelės ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams skaičius Paskaita apie atliekų rūšiavimo būtinumą, tvarią aplinką ir žiedinį atliekų panaudojimą Rubrika spaudoje „Klausiame-atsakome“ susijusi su atliekų tvarkymu Išorinės socialinės reklamos ant atliekas surenkančių automobilių

Savivaldybė	Taikomos švietimo informavimo priemonės ir jų sklaidos kanalai
Kėdainių r.	Lankstinukai individualių ir daugiabučių namų gyventojams, kuriuose pateikta informacija apie tinkamą rūšiavimą Pradinių klasių mokiniams išdalintos užduočių knygelės „Rūšiuokime kartu“ Informacinės lentelės apie žaliųjų atliekų tvarkymą prie 6 žaliųjų atliekų konteinerių 31 bendrojo naudojimo konteinerių aikštelių pastatyti informaciniai stendai, kuriuose nurodyta kaip tinkamai rūšiuoti atliekas Atliekų rūšiavimo kampanija, kurios metu 10 įvairių sričių ir socialinių grupių kėdainiečių (moksleivių, užsienio kalbų mokytojų, senjorų) atsiliepė į atvirą kvietimą tapti agentūros nariais Komunikacija savivaldybės internetinėje svetainėje www.kedainiai.lt (2021 m. – 44 straipsniai/filmukai; 2022 m. – 19 straipsnių/filmukų) Komunikacija savivaldybės Facebook paskyroje (2021 m. – 35 straipsniai/filmukai; 2022 m. – 21 straipsnis/filmukas) Komunikacija regioninėje spaudoje (2021 m. Rinkos aikštėje paskelbta 14 straipsnių, Kėdainių mugėje – 11 straipsnių; 2022 m. Rinkos aikštėje paskelbti 3 straipsniai, Kėdainių mugėje – 5 straipsniai) Ekskursijų mokiniams organizavimas
Raseinių r.	Nuolatinė komunikacija vietinėje spaudoje ir savivaldybės tinklalapyje apie atliekų rūšiavimą, prevenciją, žalą aplinkai Parngtos ir išdalintos spalvinimo knygelės ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams Išorinės socialinės reklamos ant atliekas surenkančių automobilių Rūšiavimo informacija ant visų komunalinių atliekų surinkimo konteinerių
Jonavos r.	Informacijos viešinimas miesto viešosiose erdvėse ir prie kolektyvinių konteinerių esančiuose informaciniuose stenduose Nuolat gaminamos ir platinamos informacinės skrajutės Komunikacija socialiniuose tinkluose ir savivaldybės internetiniame puslapyje Reguliarus bendradarbiavimas su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis pakuočių tvarkymo ir kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis skelbiant ir platinant jų švietėjiškas priemones

Šaltinis: savivaldybių administracijų duomenys

Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane taip pat numatyta, kad turi būti siekiama skatinti ne tik atliekų prevencijos, bet ir gaminių pakartotinio naudojimo ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklas. Atsižvelgiant į tai, 2020 m. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, esančiose Kuršių g. 9E, Kaunas ir Energetikų 60, Kaunas buvo sukurta daiktų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūra, t. y. įrengtos daiktų dalijimosi stotelės „Atiduotuvės“, kuriuose sudaryta galimybė žmonėms dalintis nereikalingais, bet dar tinkamais naudoti daiktais. 2021 m. buvo įrengtos dar 5 daiktų dalijimosi stotelės „Atiduotuvės“ Kauno m., Raseinių, Kėdainių, Jonavos, Kaišiadorių r. sav. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

Kauno regiono savivaldybėse taip pat taikoma dvinarės vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sistema, kuri individualių namų gyventojus, juridinius asmenis skatina mažinti išmetamų atliekų kiekį ir tokiu būdu sumažinti už konteinerio ištuštinimą mokamos vietinės rinkliavos dydį.

1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse už 2020 m., komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama 99,71% regiono gyventojų ir 97,46% juridinių asmenų.

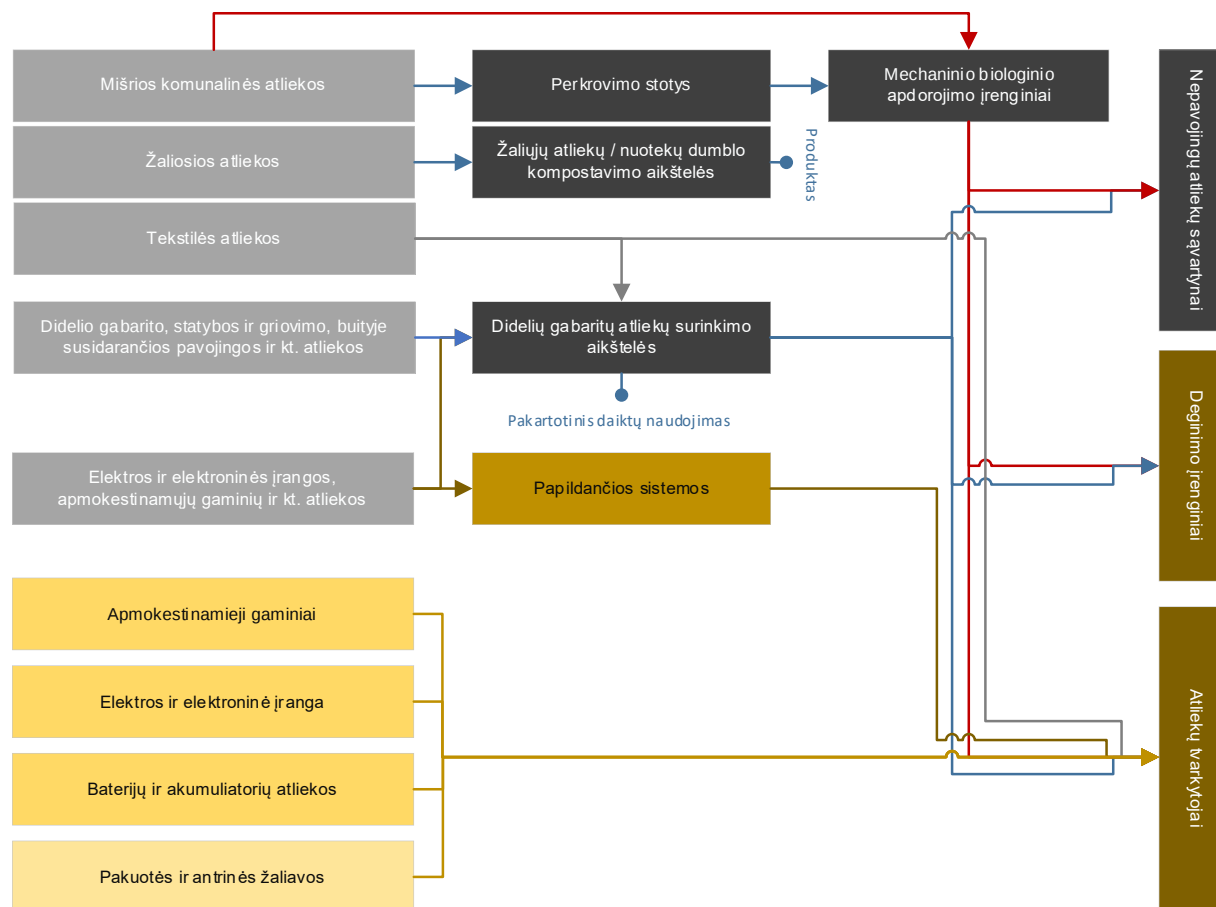
14 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas Kauno regione, 2020 m.

Savivaldybė	Gyventojų skaičius / dalis, kuriems teikiama paslauga		Juridinių asmenų skaičius / dalis, kuriems teikiama paslauga	
	Vnt.	%	Vnt.	%
Kauno m.	313.864	100,00	19.152	92,20
Kauno r.	102.271	100,00	3.769	100,00
Kaišiadorių r.	27.933	95,12	380	87,16
Kėdainių r.	50.387	100,00	1.240	100,00
Raseinių r.	33.185	99,99	526	100,00
Jonavos r.	40.968	99,53	1.146	100,00
Iš viso	568.608	99,71	64.419	97,46

Šaltinis: AAA

Komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos: mišrių komunalinių atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, žaliųjų, tekstilės atliekų, elektros ir elektroninės įrangos, buities pavojingų, didžiųjų atliekų, naudotų padangų bei statybos ir griovimo atliekų.

3 paveikslas. Esama Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistema

Šaltinis: sudaryta autorių

1.5 Komunalinių atliekų srautai ir jų tvarkymas

1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas

Vertinant komunalinių atliekų susidarymą nagrinėti 2015-2021 m. atliekų kiekių bei 2016-2021 m. komunalinių atliekų sudėties duomenys. Atitinkami laikotarpiai pasirinkti atsižvelgiant į Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano taikymo laikotarpį bei egzistuojančių duomenų struktūrą. Vertinimui naudojami komunalinių atliekų, kurios patenka į savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo bei jas papildančias sistemas, kiekių duomenys.

2015-2021 m. Kauno regione vidutiniškai per metus susidarė 238,9 tūkst. t. komunalinių atliekų. Daugiausiai jų susidarė 2021 m. (271,0 tūkst. t.), mažiausiai - 2015 m. (206,5 tūkst. t.). Vertinamu laikotarpiu komunalinių atliekų susidarymas kiekvienais metais augo vidutiniškai 4,8%.

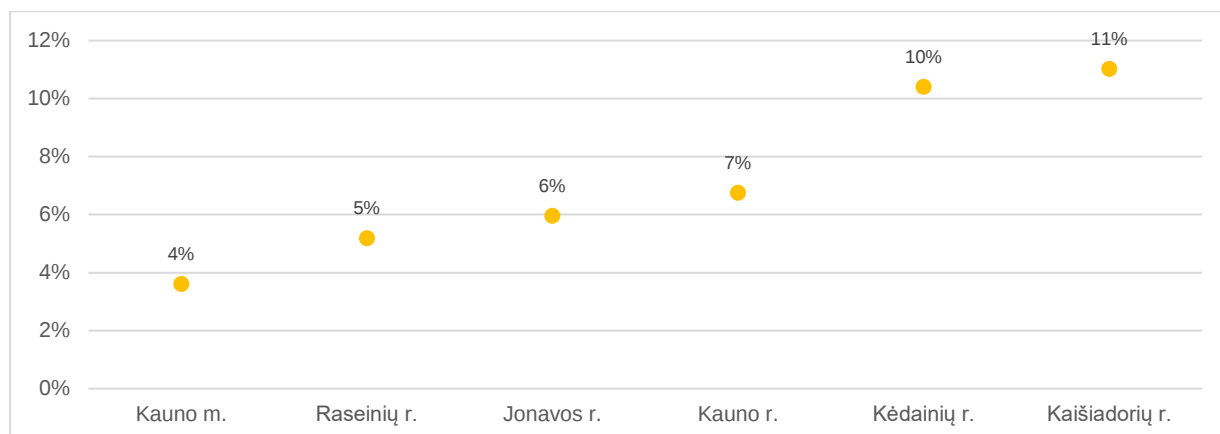
15 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas, 2015-2021 m.

Teritorija	Vnt.	Susidaręs komunalinių atliekų kiekis						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kauno m.	gyv.	301.357	297.846	292.691	288.363	286.754	289.364	298.753
	t.	127.746	139.848	146.659	155.036	141.117	133.616	153.819
	kg/gyv.	424	470	501	538	492	462	515
Kauno r.	gyv.	88.396	89.516	91.073	92.644	95.120	96.423	92.400
	t.	27.808	28.448	31.128	33.242	34.491	38.570	42.739
	kg/gyv.	315	318	342	359	363	400	463
Kaišiadorių r.	gyv.	31.915	31.447	30.836	30.257	29.904	29.526	29.835
	t.	8.325	10.972	11.830	12.555	12.846	13.499	14.749
	kg/gyv.	261	349	384	415	430	457	494
Kėdainių r.	gyv.	49.939	49.053	47.872	46.626	45.871	45.275	46.382
	t.	18.044	22.246	21.175	20.655	22.314	20.587	28.679
	kg/gyv.	361	454	442	443	486	455	618
Raseinių r.	gyv.	35.013	34.294	33.467	32.510	31.921	31.230	31.192
	t.	10.423	12.482	11.972	11.988	12.243	11.913	12.380
	kg/gyv.	298	364	358	369	384	381	397
Jonavos r.	gyv.	43.875	43.196	42.561	42.052	41.631	41.151	41.595
	t.	14.121	15.707	16.395	16.476	16.116	18.997	18.646
	kg/gyv.	322	364	385	392	387	462	448
Kauno regionas	gyv.	550.495	545.352	538.500	532.452	531.201	532.969	540.157
	t.	206.468	229.703	239.159	249.951	239.126	237.182	271.012
	kg/gyv.	375	421	444	469	450	445	502

Šaltinis: sudaryta autorių

Kadangi gyventojų skaičius regione ženkliai nepakito, komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui regione augo panašiu greičiu kaip ir bendras atliekų kiekis, t. y. vidutiniškai 5,1% per metus. Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui ryškiausiai augo Kaišiadorių r. sav. ir Kėdainių r. sav. (vidutiniškai 10-11% per metus).

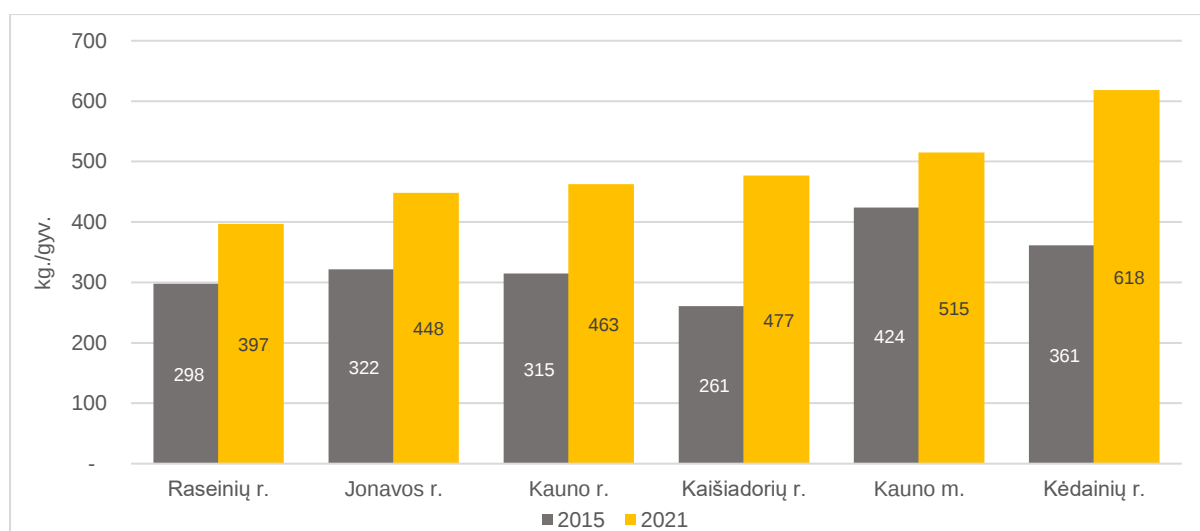
4 paveikslas. Komunalinių atliekų susidarymo vienam gyventojui vidutinis metinis pokytis, 2015-2021 m.

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

2021 m. Kauno regione komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui buvo didžiausias per 2015-2021 m. ir siekė 501 kg. t. y. 126 kg daugiau nei 2015 m. Daugiausiai komunalinių atliekų vienam gyventojui susidarė Kėdainių (618 kg/ gyv.) ir Kauno m. (515 kg/ gyv.) savivaldybėse, mažiausiai - Raseinių r. sav. (397 kg / gyv.).

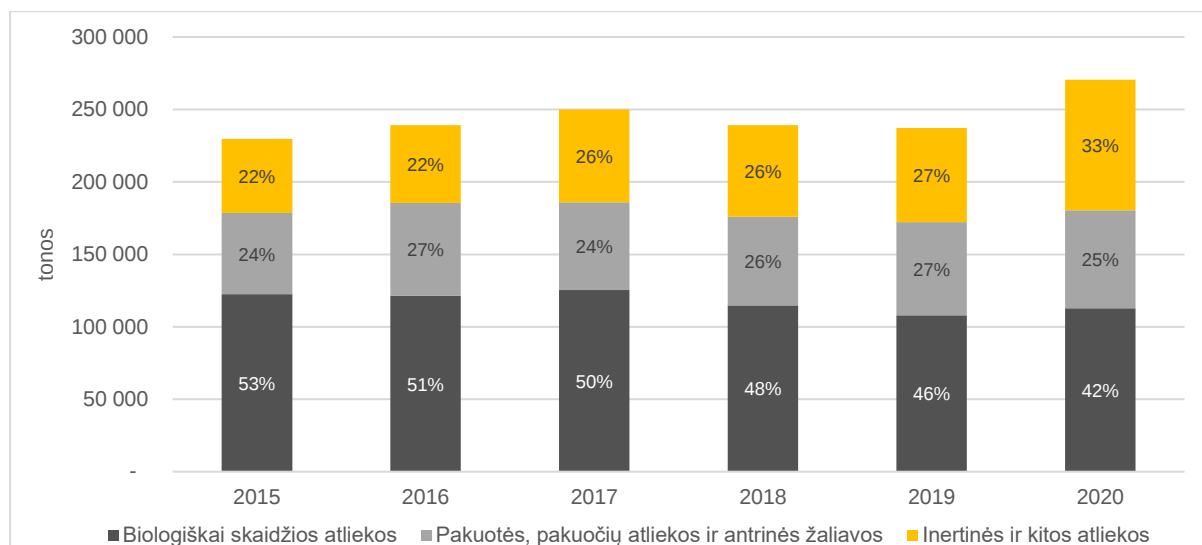
5 paveikslas. Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, 2015, 2021 m.

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

Susidarančių komunalinių atliekų sudėtyje 2016-2021 m. reikšmingiausi pokyčiai siejami su ženkliai išaugusiu inertinių ir kitų atliekų kiekiu bei sumažėjusiu biologiškai skaidžių atliekų kiekiu: biologiškai skaidžios atliekos (53-42%), pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (24-25%), inertinės ir kitos atliekos (22-33%).

6 paveikslas. Apibendrinta komunalinių atliekų sudėtis, 2016-2021 m.³

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

Kaip ir ankstesniais metais 2021 m. plastikas (66%) ir stiklas (25%) sudarė didžiąją (91%) pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų dalį, o biologiškai skaidžiose atliekose dominavo žaliosios (26%), popieriaus ir kartono (18%) bei maisto ir virtuvės (16%) atliekos, kurios kartu sudarė 60% visų biologiškai skaidžių atliekų.

16 lentelė. Detali susidarančių komunalinių atliekų sudėtis. 2016-2021 m., tonos

Atliekų kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Susidarančios KA	229.703	239.159	249.951	239.120	237.183	271.012
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	18.595	15.153	17.340	16.434	17.295	19.755
Žaliosios atliekos	28.085	30.942	31.690	33.385	33.962	29.126
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1.031	878	843	1.727	660	961
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	12.811	14.331	12.134	14.414	15.016	17.744
Tekstilės atliekos	5.473	7.483	8.384	5.403	6.036	9.422
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	56.548	52.634	54.877	43.365	35.021	35.752
Biologiškai skaidžios atliekos	122.541	121.422	125.268	114.727	107.990	112.760
Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos	37.273	45.560	38.577	41.365	44.467	44.690
PET pakuočių atliekos	1.093	769	1.296	1.220	1.268	892
Kombinuotų pakuočių atliekos	1.393	1.412	1.309	1.462	1.059	1.240
Metalu, įskaitant pakuotes, atliekos	3.759	3.950	3.272	2.965	3.614	4.234
Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos	12.481	12.414	16.136	14.069	13.769	16.561
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	56.000	64.105	60.591	61.081	64.177	67.617
Inertinės atliekos	16.832	22.375	26.652	23.577	20.142	29.711
Kitos atliekos	34.330	31.258	37.440	39.735	44.875	60.923
Inertinės ir kitos atliekos	51.162	53.633	64.092	63.312	65.017	90.635

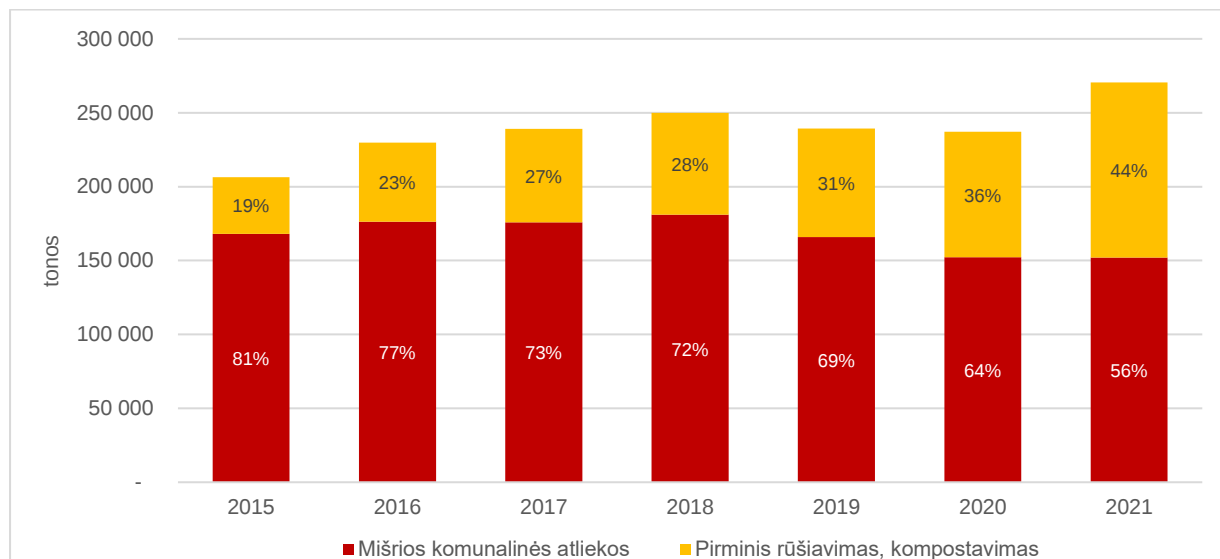
Šaltinis: sudaryta autorių

2015-2021 m. pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų kiekis kiekvienais metais augo. 2021 m. pirminio rūšiavimo būdu surinktos atliekos sudarė 39% visų susidariusių komunalinių atliekų, kai 2015 m. tik 19%. Nuo 2016 m. individualių namų savininkams išdalinus kompostavimo priemones kiekvienais

³ Komunalinių atliekų sudėtis pateikiama nuo 2016 m. kadangi ankstesniu laikotarpiu mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai buvo atliekami taikant kitokią nei šiuo metu taikomą tyrimų metodiką.

metais sukompostuojama apie 11,9 tūkst. t. žaliųjų atliekų, t. y. ~5% visų susidarančių komunalinių atliekų.

7 paveikslas. Pirminio rūšiavimo, kompostavimo ir mišrių komunalinių atliekų apimtys. 2015–2021 m.

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas

Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga Kauno regione apima konteinerio, atitinkančio atliekų turėtojo poreikį mišrių komunalinių atliekų kaupimui, pateikimą, kolektyvinio naudojimo konteinerių periodišką plovimą ir dezinfekavimą (individualius konteinerius ir juridinių asmenų konteinerius plauna atliekų turėtojai), surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į mechaninio biologinio apdorojimo, mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginius (Jonavos r. sav. iki 2021 m. mišrios komunalinės atliekos buvo pristatomos į privačių juridinių asmenų rūšiavimo įrenginius), šių atliekų apdorojimą bei vėlesnį panaudojimą deginimo įrenginiuose ir (ar) šalinimą sąvartyne.

Mišrų komunalinių atliekų surinkimas Kauno regione organizuojamas *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* bei kitų teisės aktų pagrindu parenkant atliekų vežėją, kuris teikia viešąsias komunalinių atliekų surinkimo paslaugas pagal *Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų bei savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių* nuostatas. Mišrias komunalines ir kitas atliekas Kauno regione surenkantys subjektai pateikiami lentelėje žemiau.

17 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugas teikiantys subjektai

Savivaldybė	Atliekų vežėjas	Surenkamos komunalinės atliekos						
		MKA	BSA	DGA	PA	EEĮ	NP	Tekstilė
Kauno m.	Kauno švara, UAB	+	+	+	+	+	+	+
Kauno r.	Kauno švara, UAB	+	+	+	-	+	-	-
	UAB Ekonovus	-	-	-	+	-	-	-
Kaišiadorių r.	Kauno švara, UAB	+	+	+	-	+	+	+
	SĮ „Kaišiadorių paslaugos“	-	-	-	+	-	-	-
Kėdainių r.	UAB Ekonovus	+	+	+	+	+	+	+
	UAB Ecoservice projektai	-	+	+	-	+	+	-

Savivaldybė	Atliekų vežėjas	Surenkamos komunalinės atliekos						
		MKA	BSA	DGA	PA	EEJ	NP	Tekstilė
Raseinių r.	Raseinių komunalinės paslaugos, UAB	+	+	+	+	-	-	-
Jonavos r.	Jonavos paslaugos, UAB	+	-	+	+	+	+	+

Šaltinis: savivaldybių administracijos duomenys

Regione po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos surenkamos prie daugiabučių gyvenamųjų namų esančiose kolektyvinėse mišrių komunalinių atliekų surinkimo antžeminėse, pusiau požeminėse konteinerinėse aikštelėse. Mišrios komunalinės atliekos iš daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų surinkti dažniausiai naudojami 1,1 m³, 1,6 m³, 2 m³, 3 m³, 5 m³ talpos konteineriai, kurie aptarnaujami savivaldybių lygmens atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytu dažnumu. MKA iš individualių namų, esančių regiono savivaldybėse surenkamos individualiais 0,12, 0,24 m³ konteineriais.

Augant pirminio rūšiavimo apimtims 2015-2021 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis Kauno regione sumažėjo nuo 168 iki 152 tūkst. t., t. y. 10% arba vidutiniškai ~1,5% per metus.

18 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų kiekis, 2015-2021 m.

Teritorija	Mišrių komunalinių atliekų kiekis, t							Vidutinis pokytis 2015-2021 m.
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Kauno m.	100.697	111.571	114.124	115.297	101.730	86.570	84.483	-2,5%
Kauno r.	25.551	21.885	21.261	25.346	25.768	26.673	30.159	3,4%
Kaišiadorių r.	7.068	7.052	7.318	7.560	7.037	7.025	6.816	0,5%
Kėdainių r.	13.914	15.128	13.314	13.056	12.576	13.213	12.418	-1,6%
Raseinių r.	9.591	9.378	8.969	8.669	8.624	8.123	7.659	-3,7%
Jonavos r.	11.298	11.264	10.777	11.055	10.133	10.589	10.536	-1,1%
Kauno regionas	168.120	176.278	175.762	180.982	165.868	152.193	152.070	-1,5%

Šaltinis: AAA ataskaitų duomenys

Įvertinus gyventojų skaičiaus pokytį, matyti, kad nuo 2015 m. ženkliausiai mišrių komunalinių atliekų susidarymas sumažėjo Kauno m. (-15%), Raseinių r. (-10%) sav. Kauno r. (13%) sav., ir Kaišiadorių r. (3%) sav. vienam gyventojui tenkantis mišrių komunalinių atliekų kiekis išaugo.

19 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, 2015-2021 m.

Teritorija	Mišrių komunalinių atliekų kiekis, kg/gyv.							Vidutinis pokytis 2015-2021 m.
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Kauno m.	334	375	390	400	355	299	283	-2,28%
Kauno r.	289	244	233	274	271	277	326	2,73%
Kaišiadorių r.	221	224	237	250	235	238	228	0,61%
Kėdainių r.	279	308	278	280	274	292	268	-0,39%
Raseinių r.	274	273	268	267	270	260	246	-1,78%
Jonavos r.	258	261	253	263	243	257	253	-0,18%
Kauno regionas	305	323	326	340	312	286	282	-1,19%

Šaltinis: sudaryta autorių

Mišrių komunalinių atliekų sudėtis buvo panaši visą nagrinėjimo laikotarpį (2016-2021 m.). 2021 m. mišrių komunalinių atliekų sudėtį sudarė: 54% biologiškai skaidžių atliekų, 31% pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, 15% inertinių ir kitų atliekų.

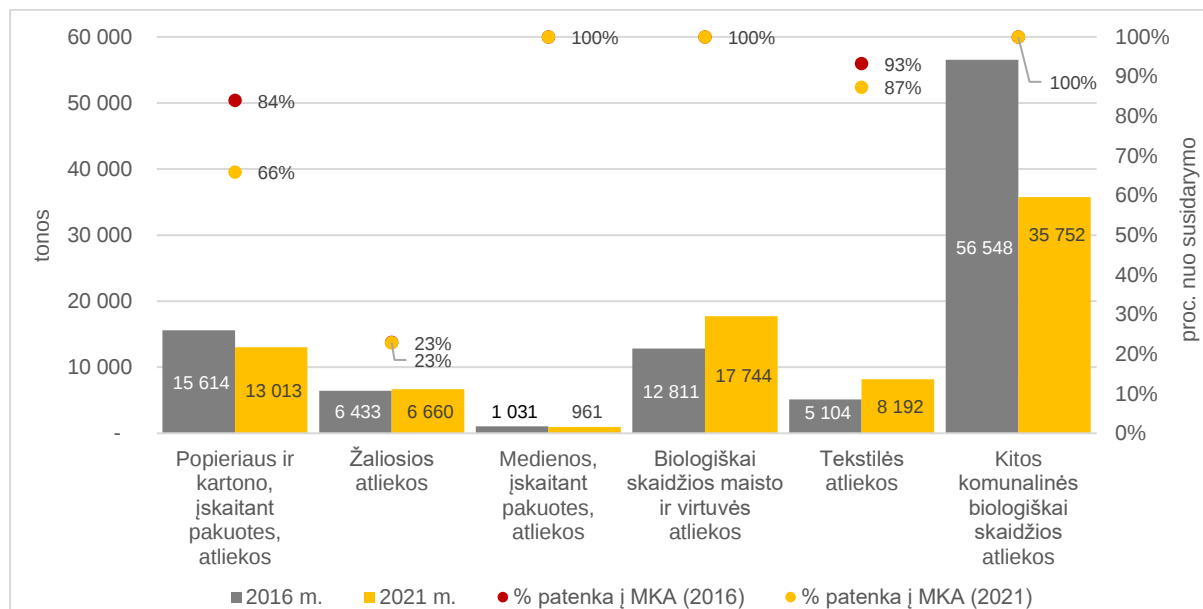
20 lentelė. Detali mišrių komunalinių atliekų sudėtis. 2016-2021 m., tonos⁴

Atliekų kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mišrios KA	176.278	175.762	180.982	165.862	152.195	152.070
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	15.614	12.738	13.580	14.157	10.909	13.013
Žaliosios atliekos	6.433	8.100	9.521	10.801	11.604	6.660
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1.031	878	843	1.727	660	961
Biologiškai skaidžios MVA	12.811	14.331	12.134	14.414	15.016	17.744
Tekstilės atliekos	5.104	7.054	7.956	5.032	5.433	8.192
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	56.548	52.634	54.877	43.365	35.021	35.752
Biologiškai skaidžios atliekos	97.540	95.735	98.911	89.496	78.643	82.322
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	33.529	41.164	33.916	35.730	37.294	35.018
PET pakuočių atliekos	1.093	769	1.296	1.220	1.268	892
Kombinuotų pakuočių atliekos	1.393	1.412	1.244	1.327	861	927
Metalių, įskaitant pakuotes, atliekos	3.028	3.183	2.376	2.018	2.530	2.942
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	7.377	6.794	10.178	6.791	4.533	6.755
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	46.420	53.321	49.010	47.085	46.485	46.534
Inertinės atliekos	8.636	5.567	9.848	7.660	7.431	6.027
Kitos atliekos	23.682	21.140	23.212	21.621	19.635	17.188
Inertinės ir kitos atliekos	32.318	26.707	33.060	29.280	27.066	23.215

Šaltinis: Kauno RATC

2021 m. į mišrias komunalines atliekas pateko ~73% visų susidariusių biologiškai skaidžių atliekų, t. y. 7 proc. mažiau nei 2016 m. Didžiausią jų dalį sudarė kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos (43%), maisto ir virtuvės (22%), popieriaus ir kartono (16%) bei tekstilės (10%) atliekos. Į mišrias komunalines atliekas pateko visos regione susidariusios maisto-virtuvės atliekos bei didžioji dalis (87%) tekstilės atliekų. Popieriaus ir kartono atliekų į mišrias komunalines atliekas 2021 m. pateko 66%, kai 2015 m. – 84%. Mažiausiai į mišrias komunalines atliekas patenka žaliųjų atliekų (23%).

8 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų sudėtis. 2016, 2021 m.

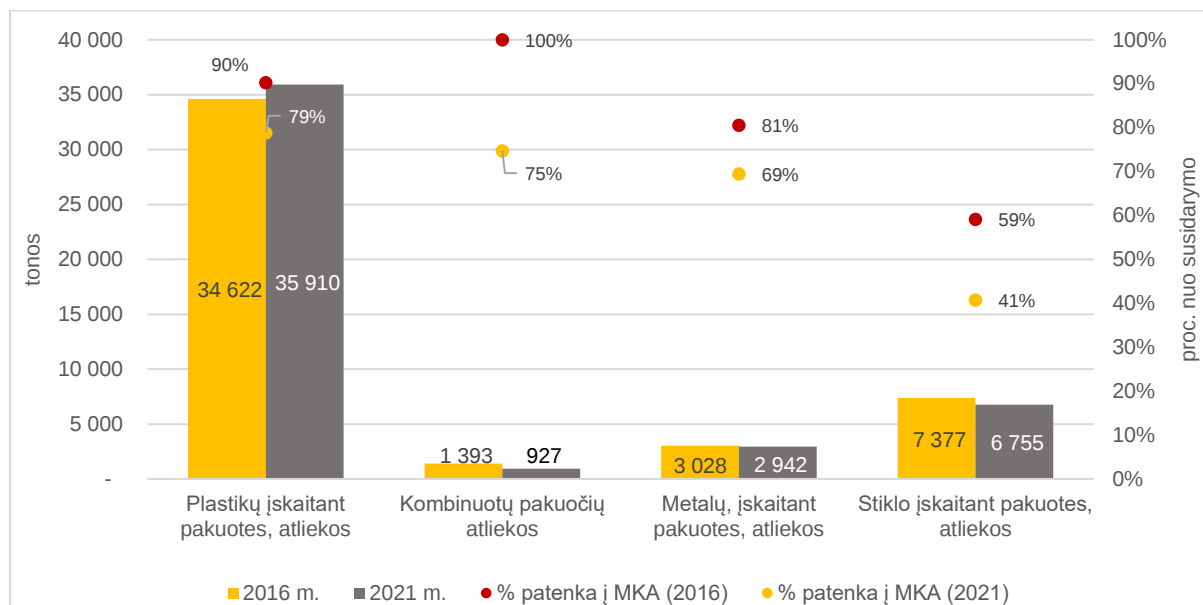

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

⁴ Mišrių komunalinių atliekų sudėtis buvo įvertinta ekspertiniu būdu, kadangi Jonavos r. sav. mišrių komunalinių atliekų tyrimų duomenys už 2017, 2018 ir 2020 m. nebuvo pateikti.

2016 m. į mišrias komunalines atliekas pateko 83% visų susidariusių pakuočių ir antrinių žaliavų, tuo tarpu 2021 m. jų dalis sudarė ~69%. Į mišrias komunalines atliekas patenkančių pakuočių ir antrinių žaliavų struktūroje vyravo plastikas (2021 m. - 75%) ir stiklo (2021 m. - 15%) atliekos. Lyginant su susidarymu 2021 m. į mišrias komunalines atliekas pateko 78% plastiko (2016 m. – 90%), 41% stiklo (2016 m. – 59%), 69% metalo (2016 m. – 41%) atliekų.

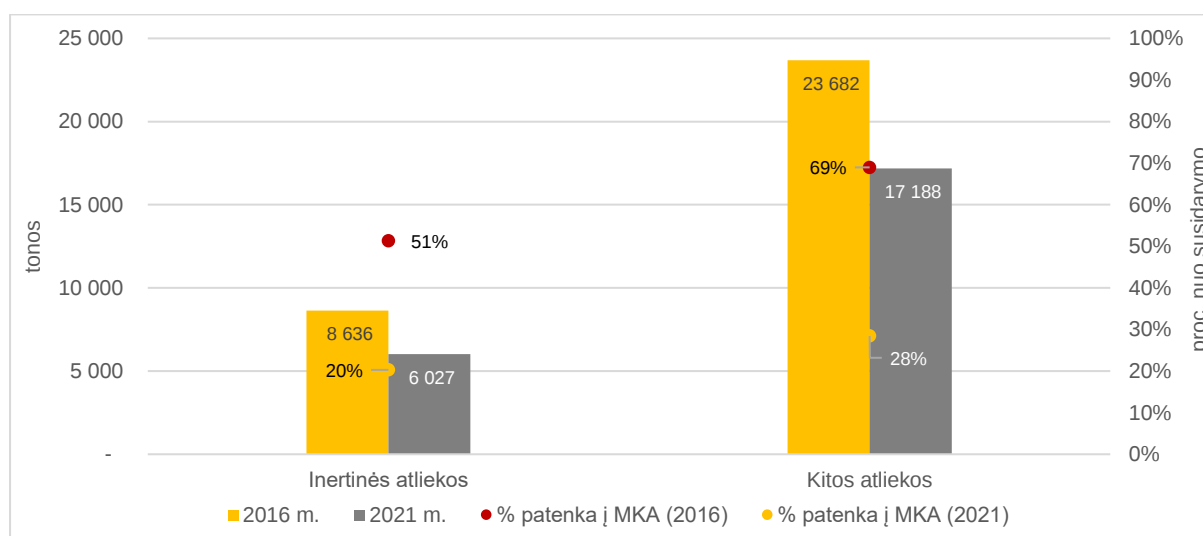
9 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų sudėtis

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

Inertinių ir kitų atliekų kiekis patenkančias į mišrias komunalines atliekas 2016-2021 m. sumažėjo nuo 32.3 iki 23.2 tūkst. t., t. y. nuo 63 iki 26% visų susidariusių inertinių ir kt. atliekų. Didžiąją dalį atliekų patenkančių į mišrias komunalines atliekas 2021 m. šioje grupėje sudarė kitos atliekos (74%), likusias – inertinės atliekos. Lyginant su susidarymu inertinių atliekų, patenkančių į mišrias komunalines atliekas, dalis 2016-2021 m. sumažėjo nuo 51 iki 20%, tuo tarpu kitų atliekų nuo 69 iki 28%.

10 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių inertinių ir kitų atliekų sudėtis. 2016, 2021 m.

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

Raseinių, Kaišiadorių ir Jonavos (Jonavos r. sav. iki 2021 m. mišrios komunalinės atliekos buvo pristatomos į privačių juridinių asmenų rūšiavimo įrenginius) r. sav. surinktos mišrios komunalinės atliekos pristatomos į komunalinių atliekų perkrovimo stotį, iš kur jos toliau pristatomos į mechaninio-biologinio, mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginius. Kitose savivaldybėse surinktos mišrios komunalinės atliekos yra tiesiogiai pristatomos apdorojimui į Kauno MBA bei Zabieliškio MAR.

Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius sudaro dvi identiškos mechaninio rūšiavimo linijos, kurių kiekvienos pajėgumai – 31,2 t/val. Atvežtos į priėmimo bunkerį mišrios komunalinės atliekos yra patikrinamos, t. y. atskiriamos visos rūšiavimui netinkamos atliekos (padangos, pavoingos atliekos ir kt.). Į rūšiavimo liniją pateiktos atliekos yra susmulkinamos ir konvejeriais paduodamos į būgninį separatorių, kuris atliekų srautą pagal dydį suskirsto į tris frakcijas: smulkią (<80 mm), vidutinę (80-250 mm), stambią (>250 mm). Smulki frakcija – perduodama į biologinį apdorojimą. Vidutinė frakcija balistiniame separatoriuje suskirstoma į kitus tris srautus: smulkią (<80 mm), plokščią (2D), tūrinę (3D). Iš vidutinės frakcijos gauta smulki frakcija taip pat nukreipiama į biologinį apdorojimą. Iš 2D ir 3D frakcijų toliau optinių, metalo separatorių bei rankinio rūšiavimo pagalba išrūšiuojamos antrinės žaliavos (metalai, plastikai ir kt.). Atskirta biologiškai skaidi frakcija yra sukompostuojama tranšėjose.

Zabieliškio mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginius sudaro 1 mechaninio rūšiavimo linija, kurios pajėgumai - ~6,5 t/ val. Atvežtos ir nuo netinkamų rūšiavimui atskirtos mišrios komunalinės atliekos po smulkinimo būgninio separatoriaus pagalba yra suskirstomos į dvi frakcijas: smulkią (<80 mm), stambią (>80 mm). Smulki frakcija nukreipiama į biologinį apdorojimą, o stambi nukreipiama į rankinio rūšiavimo liniją, kurioje atrenkamos antrinės žaliavos (metalas, plastikas ir kt.).

2017-2021 m. Kauno mechaninio biologinio apdorojimo ir Zabieliškio mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginiuose per metus vidutiniškai buvo apdorojama atitinkamai~127.6 ir 16,6 tūkst. t. mišrių komunalinių atliekų. 2021 m. iš viso įrenginiuose apdorota daugiau kaip 144,8 tūkst. t. mišrių komunalinių atliekų, t. y. ~60% apdorojimo įrenginių pajėgumų (Kaunas – 220 tūkst. t., Zabieliškis – 20 tūkst. t.).

21 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MBA / MAR įrenginiuose, tonos

Kategorija	2017	2018	2019	2020	2021
Kauno MBA įrenginiai	119.535	135.069	129.197	126.863	127.406
Kauno m.	98.399	108.093	99.896	86.990	84.483
Kauno r.	10.974	12.474	14.675	26.525	30.183
Kaišiadorių r.	7.251	7.560	7.036	6.863	6.794
Kėdainių r.	-	-	-	848	-
Raseinių r.	2.911	6.942	7.590	5.637	4.554
Jonavos r.	-	-	-	-	1.392
Zabieliškio MAR įrenginiai	19.962	15.511	14.441	15.725	17.422
Kauno m.	-	-	-	459	-
Kauno r.	-	-	-	148	-
Kaišiadorių r.	-	-	-	87	22
Kėdainių r.	13.877	13.594	13.161	12.365	13.019
Raseinių r.	6.066	1.916	1.280	2.666	3.242
Jonavos r.	19	-	-	-	1.139
Iš viso Kauno regione	139.497	150.580	143.638	142.588	144.828

Šaltinis: Kauno RATC

Mechaninio apdorojimo metu iš mišrių komunalinių atliekų srauto išskiriama ~1,2-2,1% visų į mišrias komunalines atliekas patekusių pakuočių ir antrinių žaliavų (2021 m. 1,3 tūkst. t. iš 46,5 tūkst. t.). Priklausomai nuo laikotarpio 12-41% komposto, pagaminto biologinio apdorojimo metu, panaudojama sąvartynų perdengimui. Likusios po apdorojimo atliekos – perduodamos į deginimo įrenginius (15-49%) arba pašalinamos sąvartyne (10-72%).

22 lentelė. Atliekų panaudojimas po apdorojimo MBA / MAR įrenginiuose, tonos⁵

Kategorija	2017	2018	2019	2020	2021
Kauno MBA įrenginiai	106.040	126.297	123.812	117.412	121.610
Perduota energijai gauti	35.321	19.783	19.131	53.433	60.949
Kitos mechaninio rūšiavimo atliekos 19 12 12 pašalintos sąvartyne	59.441	89.245	76.994	25.543	10.593
Komposto kiekis panaudotas sąvartyne perdengimui	10.329	16.540	26.589	37.576	48.990
Pakuotė/antrinės žaliavos (perduota perdirbėjams)	948	730	1.099	860	1.079
Zabališkio MAR įrenginiai	15.336	10.934	11.429	12.838	14.121
Perduota energijai gauti	1.052	198	458	2.506	4.376
Kitos mechaninio rūšiavimo atliekos 19 12 12 pašalintos sąvartyne	9.778	9.035	7.129	4.553	3.393
Komposto kiekis panaudotas sąvartyne perdengimui	4.287	1.692	3.688	5.635	6.158
Pakuotė/antrinės žaliavos (perduota perdirbėjams)	218	8	154	144	195
Kauno regione iš viso	121.375	137.231	135.241	130.250	135.731
Perduota energijai gauti	36.373	19.981	19.589	55.940	65.325
Kitos mechaninio rūšiavimo atliekos 19 12 12 pašalintos sąvartyne	69.219	98.280	84.122	30.096	13.986
Komposto kiekis panaudotas sąvartyne perdengimui	14.616	18.232	30.276	43.211	55.148
Pakuotė/antrinės žaliavos (perduota perdirbėjams)	1.166	737	1.253	1.004	1.273

Šaltinis: Kauno RATC

Komunalines atliekas pradėjus apdoroti MBA ir MAR įrenginiuose, šalinamų atliekų kiekis ženkliai sumažėjo. 2021 m. sąvartyne pašalinta 10% visų susidariusių komunalinių atliekų, tuo tarpu, kai 2017 m. – 33%. Šalinamų atliekų kiekį iš esmės nulėmė tai, kad didesnė atliekų dalis po apdorojimo pristatoma į deginimo įrenginius arba panaudojama sąvartyno eksploatacijoje.

23 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas, tonos

Kategorija	2017	2018	2019	2020	2021
Susidaręs komunalinių atliekų kiekis	239.159	249.951	239.126	237.182	271.012
Pašalinta komunalinių atliekų nuo susidarymo	33%	43%	39%	19%	10%
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	78.254	107.426	93.162	44.234	26.229
Komunalinės atliekos po apdorojimo MBA	69.219	98.280	84.122	30.096	13.986
Pašalintos Jonavos r. sav. atliekos po apdorojimo	6.006	4.340	3.660	3.175	1.163
Po pirminio rūšiavimo likusios atliekos	3.029	4.806	5.380	10.963	11.080
Sąvartyno eksploatacijoje panaudotas techninis kompostas	14.616	18.232	30.276	43.211	55.148
Pašalintos ir eksploatacijoje panaudos komunalinės atliekos	92.870	125.658	123.438	87.445	81.377
Pašalintų ir eksploatacijoje panaudotų komunalinių atliekų dalis, lyginant su komunalinių atliekų susidarymu	39%	50%	52%	37%	30%

Šaltinis: Kauno RATC

Visos komunalinės atliekos yra šalinamos Lapių ir Zabališkio regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose, esančiuose Kauno r. ir Kėdainių r. sav. Projektinė sąvartynų talpa (be uždengimo) – ~3.010.400 t. 2021 m. laisvi sąvartyno pajėgumai sudarė 15-17% visos sąvartyno talpos.

⁵ Skirtumas tarp į MBA / MAR įrenginius pristatytų ir po apdorojimo panaudotų atliekų kiekio susidaro dėl biologinio apdorojimo metu nugaruojančios drėgmės (2021 m. -9.096 t.)

1.5.3 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas

Pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

Kauno regione pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos konteneriais ir apvažiavimo būdu. Labiausiai paplitęs pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo būdas – stiklo, popieriaus / kartono ir plastiko atliekų surinkimo konteneriais. Pakuotės atliekos ir antrinės žaliavos surenkamos 0.12 m³, 0.24 m³, 1.6 m³, 1.8 m³, 2,5 m³ ir 3 m³, 5 m³ talpos konteneriais, kurie aptarnaujami savivaldybių lygmens atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytu dažnumu. Kauno regione individualiais pakuočių atliekų konteneriais aprūpinta didžioji namų valdų dalis (91%), o viena konteinerinė aikštelė daugiabučiuose namuose tenka vidutiniškai 250 gyventojų.

24 lentelė. Pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione, 2021 m.

Kategorija	Kauno m.	Kauno r.	Kaišiadorių r.	Kėdainių r.	Raseinių r.	Jonavos r.
Individualios valdos						
<i>Individualių valdų skaičius</i>	31.620	30.376	6.781	10.737	9.027	6.191
<i>Individualios valdos, kurioms sudarytos tinkamos pakuočių atliekų pirminio rūšiavimo sąlygos</i>	31.620	24.780	6.100	10.737	7.000	5.729
<i>Aprūpintų individualių valdų dalis</i>	100%	82%	90%	100%	78%	92%
Butai daugiabučiuose namuose						
<i>Gyventojų butuose daugiabučiuose namuose skaičius</i>	~251.092	61.833	~9.600	23.356	~9.117	26.960
<i>Konteinerių aikštelių skaičius</i>	834	256	95	171	49	122
<i>Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena konteinerių aikštelė</i>	301	242	102	137	186	221

Šaltinis: AAA

2015-2021 m. atskiras pakuočių atliekų surinkimas išaugo beveik 4 kartus, t. y. nuo 5.8 iki 21.5 tūkst. t. Nagrinėjamu laikotarpiu didžiausią konteinerine sistema surenkamų pakuočių dalį sudarė stiklo (39-33%), mišrios pakuočių (29-33%) bei popieriaus ir kartono (27-29%) atliekos.

25 lentelė. Konteinerine sistema atskirai surenkamų pakuočių atliekų apimtys. 2015-2020 m. tonos

Atliekų kategorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Popieriaus ir kartono atliekos	1.551	2.396	1.978	2.971	2.108	5.907	6.202
Stiklo atliekos	2.235	3.110	4.179	4.330	5.475	7.077	7.073
Metalo atliekos	152	139	67	61	82	166	259
Plastiko atliekos	1.684	1.962	2.037	1.835	3.248	4.663	7.070
Mišrios pakuočių atliekos, antrinės žaliavos	145	386	496	1.106	-	584	578
Kombinuotos pakuotės atliekos	-	-	-	66	135	197	314
Iš viso	5.767	7.992	8.757	10.369	11.049	18.594	21.496

Šaltinis: AAA

Kaip ir visoje Lietuvoje, užstato sistema Kauno regione pradėjo veikti nuo 2016 m. Nuo sistemos eksploatacijos pradžios iki 2021 m. surenkamų pakuočių kiekis išaugo daugiau kaip 72%, t. y. nuo 3.1 iki 5.3 tūkst. t. Ženklausiai užstato sistema surenkamų pakuočių kiekio augimą lėmė augančios stiklo surinkimo apimtys, kurios per visą sistemos gyvavimo laikotarpį išaugo daugiau kaip 2 kartus.

Pastebėtina tai, kad užstato sistema daugiausiai vienam gyventojui pakuočių surenkama didžiuosiuose miestuose, kuriuose išvystytas prekybos paskirties objektų tinklas. 2021 m. užstato sistema surinktų pakuočių kiekis vienam gyventojui Kauno m. sav. sudarė ~11,8 kg/gyv., tuo tarpu Kauno r. sav. – 5,2 kg/gyv.

26 lentelė. Užstato sistema surinktas pakuočių atliekų kiekis, tonos

Savivaldybė / frakcija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Surinktas pakuočių atliekų kiekis. tonos							
Kauno m.	-	1.956	2.634	2.892	3.130	3.198	3.528
Kauno r.	-	313	409	436	440	405	495
Kaišiadorių r.	-	134	190	211	218	213	238
Kėdainių r.	-	291	349	367	381	381	430
Raseinių r.	-	158	209	224	237	224	255
Jonavos r.	-	222	307	331	323	327	358
Kauno regionas	-	3.074	4.099	4.461	4.729	4.747	5.304
Surinktų pakuočių atliekų sudėtis. tonos							
Plastikų (PET), įskaitant pakuotes, atliekos	-	1.556	2.052	2.223	2.297	2.171	2.263
Metalių, įskaitant pakuotes, atliekos	-	509	650	702	744	789	892
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	-	1.009	1.397	1.536	1.688	1.787	2.149
Iš viso	-	3.074	4.099	4.461	4.729	4.747	5.304

Šaltinis: USAD

Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos taip pat yra surenkamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. 2021 m. pakuočių atliekų kiekis, surinktas aikštelėse, lyginant su 2015 m. išaugo daugiau nei 4 kartus. Daugiausiai DGASA surenkama stiklo (57%) bei popieriaus ir kartono (24%) atliekų.

27 lentelė. DGASA surinktas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis, tonos

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kauno m.	143	210	290	437	366	573	731
Kauno r.	15	34	23	42	93	101	129
Kaišiadorių r.	1	22	9	10	6	19	24
Kėdainių r.	7	13	0	0	0	1	35
Raseinių r.	1	0	0	0	2	0	42
Jonavos r.	21	31	21	22	27	43	64
Kauno regionas	188	310	343	511	494	737	1025

Šaltinis: Kauno RATC, AAA ataskaitų duomenys

Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Kauno regione individualių valdų gyventojams sudarytos sąlygos tvarkyti žaliąsias atliekas jų susidarymo vietoje, kadangi 2012-2016 m. išdalinta 31 tūkst. vnt. 0,9 m³ kompostavimo dėžių. Preliminariu vertinimu šios priemonės kiekvienais metais leidžia išvengti apie 11,9 tūkst. t. žaliųjų atliekų patekimo į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Dalis individualių valdų gyventojų žaliąsias atliekas taip pat kompostuoja pačių įsigytuose ar savadarbiuose kompostavimo įrenginiuose.

Žaliosios atliekos atskirai surenkamos Raseinių r. sav., kur įgyvendinant infrastruktūros plėtros projektą, 2021 m. įsigyta ir individualioms valdoms išdalinta 5.000 vnt. biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų surinkimo konteinerių bei įrengta 30 vnt. kolektyvinių biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų surinkimo konteinerių. Kaišiadorių, Kėdainių, Jonavos r., Kauno m. sav. žaliosios atliekos surenkamos kapinių teritorijose, o esant poreikiui dalyje savivaldybių taip pat galima užsisakyti žaliųjų atliekų surinkimo paslaugą iš juridinių asmenų.

28 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione, tonos

Kategorija	Kauno m.	Kauno r.	Kaišiadorių r.	Kėdainių r.	Raseinių r.	Jonavos r.
Individualios valdos						
<i>Individualių valdų skaičius</i>	31.620	30.376	6.781	10.737	9.027	6.191
<i>Individualios valdos, kurioms sudarytos tinkamos žaliųjų atliekų pirminio rūšiavimo sąlygos</i>	-	-	-	-	5.000	-
<i>Aprūpintų individualių valdų dalis</i>	-	-	-	-	55%	-
Butai daugiabučiuose namuose						
<i>Gyventojų butuose daugiabučiuose namuose skaičius</i>	~251.092	61.833	~9.600	23.356	~9.117	26.960
<i>Konteinerių aikštelių skaičius</i>	-	-	-	-	30	-
<i>Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena konteinerių aikštelė</i>	-	-	-	-	733	-

Šaltinis: AAA

Žaliąsias atliekas Kauno m., Kauno r. ir Kėdainių r. sav. gyventojai gali pristatyti į žaliųjų atliekų priėmimo aikšteles adresu: 1) Nemajūnų g.15A, Kaunas; 2) Juozapavos k., Vandžiogalos sen., Kauno r.; 3) Liepų g. 16, Zabieliškio k., Kėdainių r. Bendras žaliųjų atliekų priėmimo aikštelių pajėgumas 5.800 t. Kaišiadorių, Raseinių ir Jonavos r. sav. žaliosios atliekos gali būti pristatomos į savivaldybių teritorijose esančias komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo aikšteles. 2021 m. iš viso atskirai surinkta 10,6 tūkst. t. žaliųjų atliekų.

29 lentelė. Surinktos žaliosios atliekos, tonos

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konteineriais bei apvažiavimo būdu surinktos žaliosios atliekos							
Kauno m.	5.101	2.379	1.481	1.906	1.044	1.006	1.482
Kauno r.	47	45	54	245	359	-	-
Kaišiadorių r.	385	322	451	520	225	222	198
Kėdainių r.	480	321	38	-	53	-	-
Raseinių r.	117	530	390	577	167	177	62
Jonavos r.	-	-	-	-	-	-	-
Kauno regionas	6.131	3.597	2.414	3.247	1.847	1.405	1.743
Žaliųjų atliekų priėmimo ir dumblo kompostavimo aikštelėse surinktos žaliosios atliekos							
Kauno m.	5.101	5.010	7.173	6.171	7.480	6.486	7.605
Kauno r.	41	156	337	189	252	356	417
Kaišiadorių r.	-	-	-	-	137	567	-
Kėdainių r.	1.022	982	1.012	656	963	1.639	795
Raseinių r.	-	-	-	-	-	-	-
Jonavos r.	-	-	-	-	-	-	-
Kauno regionas	6.164	6.149	8.522	7.016	8.831	9.047	8.817

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

Tekstilės atliekų surinkimas ir tvarkymas

Tekstilės atliekos Kauno m., Kaišiadorių, Kėdainių ir Jonavos r. sav. surenkamos specialiai tam skirtais konteineriais arba apvažiavimo būdu. Visose savivaldybėse taip pat sudarytos sąlygos šias atliekas pristatyti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles.

30 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione

Kategorija	Kauno m.	Kauno r.	Kaišiadorių r.	Kėdainių r.	Raseinių r.	Jonavos r.
Gyventojų butuose daugiabučiuose namuose skaičius	~251.092	61.833	~9.600	23.356	~9.117	26.960
Konteinerių aikštelių skaičius	384	50 ⁶	22	41	61 ⁶	42
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena konteinerių aikštelė	654	1.236	436	570	149	642

Šaltinis: AAA

Kauno regione atskirai surenkama tik apie 13 proc. visų susidariusių tekstilės atliekų. 2021 m. surinkta 1.230 t. tekstilės atliekų. t. y. beveik 3 kartais daugiau nei 2015 m. Visos tekstilės atliekos surinktos konteineriais arba apvažiavimo būdu.

31 lentelė. Surinktos tekstilės atliekos, tonos

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konteineriais bei apvažiavimo būdu surinktos tekstilės atliekos							
Kauno m.	312	331	362	366	269	349	890
Kauno r.	-	-	-	-	-	-	-
Kaišiadorių r.	-	-	-	-	-	33	39
Kėdainių r.	-	-	-	-	-	69	133
Raseinių r.	-	-	-	-	-	-	-
Jonavos r.	3	26	31	48	92	145	168
Kauno regionas	316	356	392	415	361	597	1.230
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse surinktos tekstilės atliekos							
Kauno m.	10	10	12	13	9	5	-
Kauno r.	2	1	3	1	2	-	-
Kaišiadorių r.	-	1	0	-	-	-	-
Kėdainių r.	-	-	-	-	-	-	-
Raseinių r.	-	-	-	-	-	-	-
Jonavos r.	-	-	-	-	-	-	-
Kauno regionas	11	12	15	14	10	5	-

Šaltinis: AAA, Kauno RATC

Kitų atliekų surinkimas ir tvarkymas

Kauno regione apvažiavimo būdu bei didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse atskirai surenkamos šios komunalinės atliekos:

- didelio gabarito atliekos;
- buityje susidarančios pavojingos atliekos;
- antrinės žaliavos;
- elektros ir elektroninė įranga;
- naudotos padangos;
- statybos ir griovimo atliekos.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklas tankiai išvystytas visame Kauno regione, 2021 m. veikė 13 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių, kurių pajėgumas sudaro nuo 2 iki 10 tūkst. t./m. Aikštelės regiono savivaldybėse išsidėsto atitinkamai: 8 vnt. – Kauno m. sav., 2 vnt. – Jonavos r. sav., 1 vnt. – Raseinių r. sav., Kaišiadorių ir Kėdainių r. sav. įrengta po 1 aikštelę.

⁶ Planuojamas konteinerių kiekis 2023 m.

Kauno regione 2021 m. surinkta daugiau kaip 67,5 tūkst. t. didelio gabarito, statybinių bei kitų atliekų. t. y. ~ 3 kartus daugiau nei 2015 m. Didžioji dalis jų (~60%) surenkama didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, likusios – apvažiavimo būdu. 2015-2021 m. Kauno regione labiausiai augo didelių gabaritų bei statybos ir griovimo atliekų surinkimo apimtys.

32 lentelė. DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų kitų atliekų surinkimo sudėtis

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
DGASA surinktas kitų atliekų kiekis, tonos							
Didelių gabaritų atliekos	1.520	1.620	776	2.678	1.430	6.554	8.557
Metalo atliekos	-	45	50	133	121	129	141
EEĮ	95	137	142	167	187	308	338
Naudotos padangos	619	630	1.725	1.508	1.054	1.099	1.753
Statybos ir griovimo atliekos	2.360	5.044	10.993	12.258	11.401	10.856	17.214
Statybinės atliekos turinčios asbesto	385	480	840	860	725	1.000	1.114
Kitos atliekos	31	44	53	51	77	10.075	11.363
Iš viso	5.010	8.000	14.579	17.655	14.995	30.021	40.480
Apvažiavimo būdu surinktas kitų atliekų kiekis, tonos							
Didelių gabaritų atliekos	1.715	4.140	2.193	732	1.728	1.770	12.348
Metalo atliekos	157	38	-	-	-	-	-
EEĮ	1.162	1.418	1.610	1.332	2.221	2.130	2.887
Naudotos padangos	193	236	204	181	329	132	1.871
Statybos ir griovimo atliekos	7.731	2.671	4.860	3.508	3.376	850	5.354
Statybinės atliekos turinčios asbesto	109	-	116	180	414	5	2
Kitos atliekos	548	2.421	3.415	7.579	11.087	3.173	4.619
Iš viso	11.615	10.924	12.398	13.512	19.155	8.060	27.081

Šaltinis: sudaryta autorių

Bešeimininkių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Regione sutvarkomų bešeimininkių atliekų kiekis 2020 m. sudarė 2,2 tūkst. t. Didžiausią dalį visų bešeimininkių atliekų sudarė naudotos padangos bei statybos ir griovimo atliekos.

33 lentelė. Kauno regione sutvarkytas bešeimininkių atliekų kiekis, tonos

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kauno m.	620	405	383	n.d.	363	1.366
Kauno r.	638	459	410	350	423	533
Kaišiadorių r.	148	686	323	n.d.	134	145
Kėdainių r.	151	-	-	0	1	109
Raseinių r.	100	177	75	16	29	25
Jonavos r.	195	146	91	36	122	33
Kauno regionas	1.852	1.873	1.282	~403	1.072	2.211

Šaltinis: AAA

1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas

Siekiant įvertinti Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymąsi, remiantis esamos situacijos analizės rezultatais, analizuojami ES direktyvose, *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane* ir *Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane* nustatytų uždavinių įgyvendinimo rezultatai.

34 lentelė. Atliekų tvarkymo sektoriui 2014-2020 m. nustatyti uždaviniai

Direktyva	Atliekų kategorija	Laikotarpis	Sritis			VATP
			Minimalios panaudojimo apimtys	Minimalios perdirbimo apimtys	Minimalus surinkimo lygis	
2008/98/EB	Komunalinės atliekos	2015 m.	Atskiras popieriaus, metalo, stiklo, plastiko surinkimas			-
		2020 m.	50%	-		230.1 p.
1999/31/EB	Biologiškai skaidžios atliekos	2010 m.	Šalinimą sumažinti iki 75% 2000 m. lygio			230.2-3 p.
		2013 m.	Šalinimą sumažinti iki 50% 2000 m. lygio			
		2020 m.	Šalinimą sumažinti iki 35% 2000 m. lygio			
1994/62/EB	Pakuočių atliekos	2008 m.	60%	55%	-	230.4 p.
	Stiklinės		-	60%	-	
	Popierinės		-	60%	-	
	Metalinės		-	50%	-	
	Plastikinės		-	22.5%	-	
	Medinės		-	15%	-	

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.1 p.: užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų

Remiantis AAA duomenimis Kauno regione biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotis įgyvendinta tik nuo 2020 m. Iš esmės šio uždavinio įgyvendinimas yra sietinas su Kauno atliekų deginimo įrenginių eksploatacijos pradžia.

35 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Kauno regione, tonos

	2017	2018	2019	2020	2021
Zabališkio MAR	4.4484	9.035	7.129	4.553	6.865
Kauno MBA	59.442	89.225	76.994	25.543	10.593
Iš viso pašalinta biologiškai skaidžių atliekų	103.926	98.260	84.123	30.096	17.458
Leistinas šalinti biologiškai skaidžių atliekų kiekis	64.915	57.702	57.702	50.489	50.489
Užduoties įgyvendinimas (Taip / Ne)	Ne	Ne	Ne	Taip	Taip

Šaltinis: AAA

VATP 230.2-230.3 p.: iki 2016 / 2020m. perdirbti, pakartotinai ar kitaip panaudoti (pavyzdžiui energijai gauti) ne mažiau kaip 45 / 65proc. komunalinių atliekų (įvertinant pagal atliekų kiekį)

Užduoties įgyvendinimas įvertintas atsižvelgiant į susidarancių komunalinių atliekų bei pašalintų atliekų kiekio santykį. Vertinant šalinamų komunalinių atliekų kiekį neatsižvelgta į techninį komposto kiekį, kuris buvo panaudojamas sąvartyno eksploatacijoje.

36 lentelė. KA perdirbimo ir kt. panaudojimo užduoties įgyvendinimas Kauno regione, tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Susidaręs KA kiekis	229.703	239.159	249.951	239.126	237.182	271.012
Pašalintų KA kiekis	33.677	78.255	107.426	93.162	44.235	26.229
Užduotis	45%	45%	45%	45%	65%	65%
	15%	33%	43%	39%	19%	10%
Perdirbta arba kitaip panaudota KA	85%	67%	57%	61%	81%	90%

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.4 p.: užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (įvertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti

Vertinant užduoties įgyvendinimą susiduriama su problema, kad šiuo metu nėra tikslių duomenų apie tai kiek pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų perduotų atliekų tvarkytojams yra perdirbta, todėl laikomasi prielaidos, kad visos surinktos pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos – perduotos perdirbimui ir perdirbtos.

37 lentelė. Pakuočių atliekų panaudojimo / perdirbimo užduoties įgyvendinimas Kauno regione, tonos

	2017	2018	2019	2020	2021
PA ir AŽ susidarymas	79.258	77.931	77.515	81.472	87.372
Perdirbėjams perduotų pakuočių atliekų kiekis	14.365	16.078	17.525	25.081	29.099
Užduoties įgyvendinimas, kai perdavimas prilyginamas perdirbimui	18%	21%	23%	31%	33%

Šaltinis: sudaryta autorių

Pastebėtina tai, kad šiuo metu net ir perdirbus visas surinktas pakuočių atliekas ir antrines žaliavas užduotis Kauno regione būtų nepasiekta, kadangi atskirai surenkama 33% visų susidarantių pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų.

Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas

38 lentelė. Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas

VATP	Užduotis	Įgyventa (Taip / Ne)	Pastaba
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys			
239.1	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Taip	Visose regiono savivaldybėse atliekų turėtojams sudarytos sąlygos perduoti žaliąsias atliekas atliekų tvarkytojams. Regiono savivaldybėse taip pat išdalinta ~30,6 tūkst. vnt. kompostavimo dėžių.
239.2.	Iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Taip	-
239.3.	Iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Ne	Remiantis 2016 m. atlikta galimybių studija, įrengimas – netikslingas.
239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Taip	Kaišiadorių, Joniškio ir Raseinių r. sav. surenkamos biologiškai skaidžios atliekos buvo kompostuojamos dumblo kompostavimo aikštelėse.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys			
246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Taip	Užduotis didžiojoje dalyje regiono savivaldybių įgyvendinta vėliau nei 2015 m.

246.2.1-246.2.2	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: Kauno miesto savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų, o kitose Kauno regiono savivaldybėse – 800 gyventojų, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;	Taip	Regione viena aikštelė vidutiniškai tenka 250 daugiabučių namų gyventojų.
246.2.3	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;	Taip	-
246.2.4	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprupinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.	Taip	-
246.3	Pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.	Taip	-
246.4	Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Taip	-
246.5	Atsižvelgdamas į savivaldybių teritorijų ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus.	Taip	-
246.6	Atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Taip	-

Šaltinis: sudaryta autorių

1.7 Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytų priemonių įgyvendinimas

39 lentelė. Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytų priemonių įgyvendinimas

Priemonė	Veiksmai	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
1 tikslas. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą					
1.1. uždavinys. Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus					
1.1.1. Užsakomojo darbo „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse analizė“ pirkimas	Galimybių studija - 1 vnt.	Kauno RATC	2015 m.	Taip	-
1.1.2. Esant poreikiui organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą	Reikiamas maisto/virtuvės atliekų konteinerių skaičius paaiškės galimybių studijos rengimo metu.	Savivaldybių administracijos, Kauno RATC	2016-2018 m.	Ne	Remiantis atlikta galimybių studija, įrengimas - netikslingas
1.1.3. Esant poreikiui Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui	Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui	Kauno RATC	2016-2018 m.	Ne	-
1.1.4. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės Jonavos r. savivaldybėje įrengimas (esant poreikiui)	Įrengta 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	Kauno RATC	2016-2018 m.	Ne	-
1.1.5. Žaliųjų atliekų, kurių tvarkymą organizuoja savivaldybės, surinkimas ir tvarkymas arba tokių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje	ŽA kompostavimo konteineriai - 11.500 vnt.; ŽA surinkimo konteineriai - 7.000 vnt.	Savivaldybių administracijos, Kauno RATC	2015-2020 m.	Taip	Regiono savivaldybėse išdalinta ~30,6 tūkst. vnt. kompostavimo dėžių, o Raseinių r. sav. – 5 tūkst. ŽA surinkimo konteinerių.
1.1.6. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių pritaikymas rinkti buityje susidarancias žaliąsias atliekas	DGASA įrengti papildomi konteineriai žaliosioms atliekoms surinkti	Kauno RATC	2015-2020 m.	Ne	-
1.2. uždavinys. Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas					
1.2.1. Rūšiuojamojo atliekų surinkimo prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose sistemos plėtra	Pastatyta 2.150 vnt. pakuočių ir pakuočių atliekų konteinerių;	Savivaldybių administracijos,	2015-2020 m.	Taip	-

Priemonė	Veiksmai	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
	Įrengtos 462 vnt. antrinių žaliavų konteinerių aikštelės	gamintojai ir importuotojai			
1.2.2. Rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos individualiems namams plėtra	78.596 vnt. individualių pakuočių ir pakuočių atliekų rūšiavimo konteinerių komplektų	Savivaldybių administracijos, gamintojai ir importuotojai, Kauno RATC	2015-2020 m.	Taip	-
1.2.3. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir atliekų priėmimo punktų darbo tobulinimas siekiant jį dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams	11 DGASA aikštelių TIPK leidimų peržiūra ir keitimas; esant poreikiui ir galimybei papildomų konteinerių tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms įrengimas – 36 vnt.	Kauno RATC	2015-2020 m.	Ne	-
1.2.4. Apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu organizavimas (ne mažiau kaip 2 kartus per metus kiekvienam atliekų srautui)	Suorganizuoti ne mažiau kaip 2 apvažiavimai per metus atliekoms surinkti pagal kiekvieną atliekų srautą	Savivaldybių administracijos	2015-2020 m.	Taip	-
1.3. uždavinys. Tobulinti sukurtą ir veikiančią atliekų tvarkymo sistemą					
1.3.1. Mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginių statyba	Pastatyti mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginiai Kaune; pastatyti mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginiai Kėdainių r.	Kauno RATC	2015 m.	Taip	-
1.3.2. Zabieliškio sąvartyno plėtra	Papildomų sekcijų įrengimas - 1 vnt.	KAUNO RATC	2016-2020 m.	Ne	-
1.3.3. Patvirtinti ar atnaujinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas	Atnaujintos ar patvirtintos savivaldybių konteinerių aikštelių išdėstymo schemas	Savivaldybių administracijos	2015-2016 m.	Taip	-
2 tikslas. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas					
2.1. uždavinys. Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga					
2.1.1. Sukurti komunalinių atliekų turėtojų registrą ir jame registruoti komunalinių atliekų turėtojus	Komunalinių atliekų turėtojų registras	Savivaldybių administracijos	2015–2016 m.	Taip	-

Priemonė	Veiksmai	Vykdytojai	Ivykdymo terminas	Igyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
2.1.2. Visiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis su komunalinių atliekų turėtojais arba nustatant vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą	Tarybų sprendimai	Savivaldybių administracijos	2015–2016 m.	Taip	-
2.1.3. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikti vadovaujantis Aplinkos ministerijos patvirtintais minimaliais kokybės reikalavimais	Komunalinių atliekų tvarkymas, vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 "Dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo"	Savivaldybių administracijos, Kauno RATC	2015–2020 m.	Taip	-
2.2. uždavinys. Efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę					
2.2.1. Steigti/efektyvinti atliekų tvarkymo kontrolės sistemą	Veikianti atliekų tvarkymo sistemos kontrolės sistema	Savivaldybių administracijos	2015–2020 m.	Taip	-
3 tikslas. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje					
3.1. uždavinys. Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje					
3.1.1. Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas	Parengta visuomenės švietimo programa, 1 vnt.	Kauno RATC	2015–2020 m.	Taip	-
3.1.2. Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas	Igyvendinti projektai visuomenės švietimo ir informavimo atliekų tvarkymo ir prevencijos klausimais	Savivaldybių administracijos, Kauno RATC	2015–2020 m.	Taip	-
3.2. uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus					
3.2.1. Atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų peržiūra, atnaujinimas ir rengimas	Nuolatinė atliekų tvarkymą regiono ir savivaldybės lygiu reglamentuojančių teisės aktų peržiūra, atnaujinimas ir (ar) rengimas	Savivaldybių administracijos, Kauno RATC	2015–2020 m.	Taip	-

Šaltinis: sudaryta autorių

1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

40 lentelė. Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos SSGG analizė

1. Stiprybės
 - 1.1 Kuriama, modernizuojama komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūra prisideda ne tik prie efektyvesnio komunalinių atliekų surinkimo ir aptarnaujamų gyventojų dalies augimo, tačiau ir sprendžia su vizualine teritorijų tarša susijusias problemas.
 - 1.2 Nuolatinė pirminio atliekų rūšiavimo infrastruktūros bei priemonių plėtra nuosekliai mažina mišrių komunalinių atliekų susidarymą.
 - 1.3 Depozito sistemos įvedimas plastikinėms, stiklinėms ir metalinėms pakuotėms ženkliai padidino surenkamų PA kiekį, kuris ir toliau kiekvienais metais auga.
 - 1.4 Sukūrus daiktų dalinimosi infrastruktūrą pakartotinis potencialių atliekų panaudojimas Kauno regione auga bei po truputi keičia gyventojų vartojimo įpročius ir kultūrą.
 - 1.5 Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis bei sukurta atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia vis mažesnę komunalinių atliekų šalinimą sąvartynuose ir su tuo susijusį poveikį aplinkai.
2. Silpnybės
 - 2.1 Nepaisant vykdomų visuomenės švietimo ir informavimo priemonių, vartojimo įpročių pokyčių augant vartojimui komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui Kauno regione auga. Sparčiai besivystant statybų sektoriui ženkliai auga statybos ir griovimo atliekų susidarymas.
 - 2.2 Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai yra nereprezentatyvūs / per mažos apimties.
 - 2.3 Kauno regione labai didelė dalis PA ir AŽ vis patenka į mišrias komunalines atliekas. Pagal atliekų susidarymą į mišrias komunalines atliekas patenka ~78% plastiko, ~66% popieriaus ir kartono bei ~41% stiklo atliekų.
 - 2.4 Skirtingų savivaldybių komunalinių atliekų surinkimo sistemos sukuria pretekstą nerūšiuoti komunalinių atliekų, kadangi vis dar egzistuoja kolektyvinių konteinerinių aikštelių, kuriose nėra rūšiavimui skirtų konteinerių.
 - 2.5 Maisto-virtuvės atliekų pirminio rūšiavimo sistema Kauno regione nėra sukurta, kadangi valstybiniu mastu nėra aiškos šių atliekų tvarkymo strategijos.
 - 2.6 Didelė dalis DGASA surinktų atliekų – vis dar šalinamos sąvartynuose.
 - 2.7 Kauno regione nėra išplėta tekstilės atliekų surinkimo sistema. Didžioji tekstilės atliekų dalis (87%) šiuo metu patenka į mišrias komunalines atliekas.
 - 2.9 Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių pajėgumas – nepakankamas.
 - 2.10 DGASA tinklas nepakankamas siekiant skatinti pirminį gyventojų rūšiavimą.
3. Grėsmės
 - 3.1 Augant ekonomikai atliekų susidarymas dar labiau didės.
 - 3.2 PA ir AŽ rūšiavimo infrastruktūros plėtrą miestuose stabdys tinkamų aikštelių įrengimo vietų trūkumas.
 - 3.3 Nesutarimas tarp gamintojus ir importuotojus atstovaujančių organizacijų bei savivaldybių dėl PA ir AŽ surinkimo sistemų finansavimo ir toliau stabdys PA ir AŽ surinkimo infrastruktūros plėtrą.
 - 3.4 Tekstilės atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros plėtrą stabdys šių atliekų perdirbimo ir (ar) panaudojimo galimybių trūkumas.
 - 3.5 Techninio komposto talpinimą sąvartynuose prilyginus šalinimui Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių eksploatavimas (neatlikus jų modernizacijos) taps neefektyvus.

- 3.6 Suplanuotas nepakankamas komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros poreikio finansavimas
4. Galimybės
- 4.1 Atliekų tvarkymo sistemoje yra sukuriama didžiulis duomenų kiekis. Tinkamai renkant bei saugant šiuos duomenis galėtų būti sukuriama galimybė kurti naujas žinias ir jas panaudoti priimant geresnius sprendimus. Taip pat būtų sudarytos sąlygos tinkamai atverti bei viešinti šiuos duomenis siekiant padidinti visuomenės informuotumą bei paskatinti atskirų visuomenės grupių ar atskirtų teritorijų tarpusavio spaudimą siekiant įgyvendinti sektoriui nustatytus uždavinius.
- 4.2 Atskiro maisto-virtuvės atliekų surinkimo sistemos plėtra, mechaninio rūšiavimo įrenginių modernizavimas sudarytų sąlygas tam tikras pakuočių atliekas bei antrines žaliavas rinkti kartu su likutinėmis atliekomis ir jas efektyviai išrūšiuoti MBA ir MAR įrenginiuose.
- 4.3 Esamų Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių modernizacija, atnaujinant tiek mechaninio, tiek biologinio apdorojimo dalis sudarytų palankias sąlygas efektyvesniam veiklos vykdymui bei žiedinės ekonomikos principus atitinkančiam atliekų tvarkymui.

Šaltinis: sudaryta autorių

2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.

Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybinių atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planu*. Plėtojant Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama mažinti komunalinių atliekų šalinimo lygį, didinti atliekų perdirbimą ir įgyvendinti aukštesnio prioriteto atliekų prevencijos ir tvarkymo būdus.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbamos. Tik perdirbimui netinkančios atliekos turėtų būti naudojamos energijos gamybai, o šalinamos – naudojimui nebetinkančios atliekos.

2.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatomos įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas (VAPTP)*, pateiktos 41 lentelėje. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, o kurios – savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

41 lentelė. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas Kauno regione

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Kauno regione
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės užduotys bus pasiektos savivaldybėms įgyvendinus 261.1 p. nustatytas užduotis
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne	

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Kauno regione
		mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	Regioniniu principu: savivaldybės bendradarbiaujant – per sukurtą Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybės/ Kauno RATC Savivaldybės plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteineriais bei bendradarbiaujant su Kauno RATC plėtojant DGASA tinklą
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkių biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.	Savivaldybės
6.	261.3.	– sudaryti galimybę buitėje susidarantiems išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybės / Kauno RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybės / Kauno RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buitėje susidarantiems tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybės
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buitėje susidarantiems pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Savivaldybės / Kauno RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybės
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybės
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybės
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buitėje	Savivaldybės / Kauno RATC

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Kauno regione
		susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	Savivaldybės / Kauno RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	Kauno RATC

2.2 Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 27 straipsniu, pagrindinis regioninio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano tikslas – suderinti savivaldybių veiksmus organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Kauno regionas apima Kauno miesto, Kauno rajono, Jonavos rajono, Kaišiadorių rajono, Kėdainių rajono, Raseinių rajono savivaldybių teritorijas.

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnauja 2015 m. vasario 17 d. Kauno regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/2S-11 patvirtintą *Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planą*. Šiame plane numatytos 2021–2027 m. planavimo laikotarpio priemonės, užtikrinančios *Nacionaliniame pažangos plane* nustatytų strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos uždavinių bei *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytų uždavinių įgyvendinimą.

Pagrindinis Kauno regiono organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų**:

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (permąstyti, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti, naudoti energijos gamybai)

1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones

1.2. uždavinys. Stiprinti Kauno RATC ir savivaldybių darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinumą

2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą

2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą

2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą

2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

- 3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis
- 3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį
- 3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį
- 3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas
- 3.5. uždavinys. Vystyti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

- 4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą
- 4.2 uždavinys. Plėtoti Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą
- 4.3 uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai
- 4.4 uždavinys. Panaudoti komunalinių atliekų medžiaginius bei energetinius išteklius
- 4.5 uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą

2.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Ekonominio augimo prognozės gali kisti nuo geopolitinės situacijos ir kitų priežasčių, kurias prognozuoti šiuo metu yra sudėtinga. Analizuojant pastarųjų metų gyventojų skaičiaus pokytį Kauno regiono savivaldybėse matyti, kad per pastaruosius 8 metus gyventojų skaičius regione kito nesmarkiai – iki 2019 m. kasmet mažėjo vidutiniškai po 0,9 proc., o nuo 2020 m. pradėjo daugėti vidutiniškai po 0,6 proc. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m. Kauno regione gyveno beveik 540,5 tūkst. gyventojų. Gyventojų mažėjimo kasmet tendencija buvo stebima visose regiono savivaldybėse, išskyrus Kauno rajono savivaldybę, kurioje gyventojų skaičius kasmet auga, bei Kauno miestą, kuriame tris paskutinius metus gyventojų skaičius neženkliai, bet augo. Kaišiadorių, Kėdainių ir Jonavos rajonų savivaldybėse per pastaruosius 3 metus gyventojų skaičius beveik nekito. Ir toliau kasmet gyventojų mažėja Raseinių rajono savivaldybėje. Kaip buvo minėta 1.5.1 skyriuje, nors gyventojų skaičius regione ženkliai nepakito, komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui regione augo panašiu greičiu kaip ir bendras atliekų kiekis, t. y. vidutiniškai 5,1% per metus. Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui ryškiausiai augo Kaišiadorių ir Kėdainių rajonų savivaldybėse (vidutiniškai 10-11% per metus). Tikėtina, kad panašios demografinės bei komunalinių atliekų susidarymo tendencijos išliks ir iki 2027 m.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus pokyčio tendencijas, prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas pateiktas 42 lentelėje.

42 lentelė. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Kauno regione iki 2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nuolatinių gyventojų skaičius Kauno regione	540 475	539 309	538 179	537 085	536 028	535 006
Komunalinės atliekos, t (įskaitant namudinį kompostavimą ir USAD sistemoje surenkamas užstatinių pakuočių atliekas)	274 018	276 941	279 806	282 634	285 407	288 104
Susidarančių KA kiekis tenkantis vienam gyventojui, Kauno regione, kg/metus	507	514	520	526	532	539

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis. Prognozuojama, kad per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas surenkamų atliekų kiekiai išliks panašių apimčių (gyventojų kiekio mažėjimą kompensuos sąlyginai didesnis vartojimas). Taip pat dėl skatinimo augs biologinių atliekų namudinis kompostavimas, bus sukurta jo apskaitos sistema (43 lentelė).

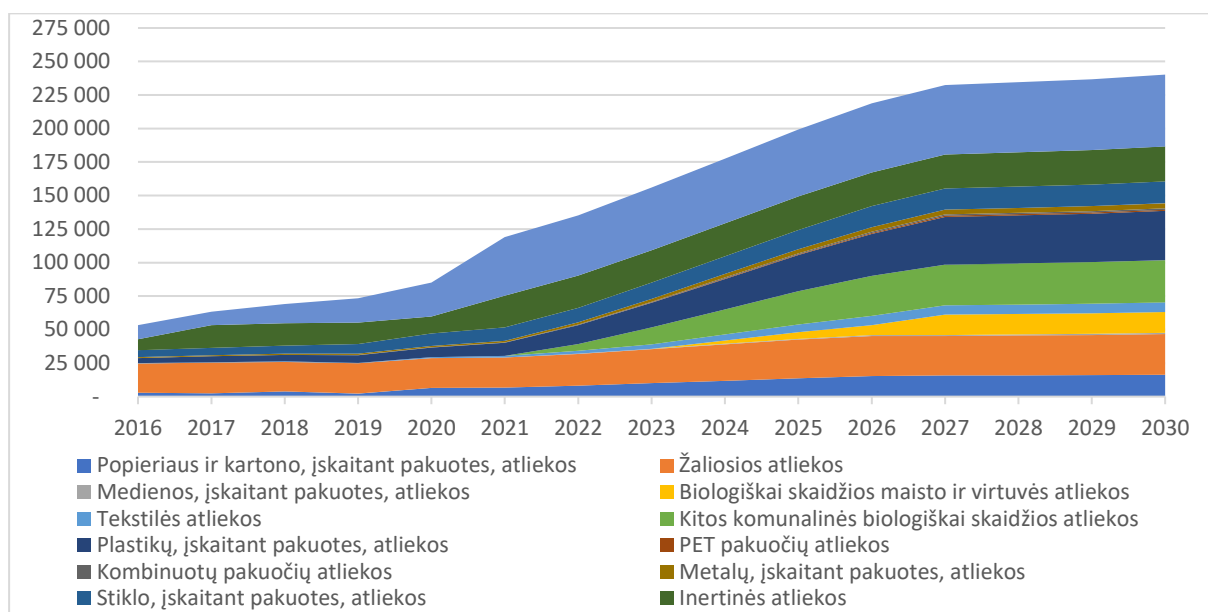
43 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Kauno regione iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo kiekiais), tonomis

Komunalinių atliekų frakcijos	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis su namudinio kompostavimo kiekiais	274 018	276 941	279 806	282 634	285 407	288 104
<i>Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	19 974	20 188	20 396	20 603	20 805	21 001
<i>Žaliosios atliekos</i>	29 449	29 763	30 071	30 375	30 673	30 963
<i>Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	971	982	992	1 002	1 012	1 021
<i>Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos</i>	17 940	18 132	18 319	18 504	18 686	18 863
<i>Tekstilės atliekos</i>	9 527	9 628	9 728	9 826	9 923	10 017
<i>Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos</i>	36 149	36 534	36 912	37 285	37 651	38 007
Visos biologiškai skaidžios atliekos	114 011	115 227	116 419	117 596	118 749	119 872
<i>Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos</i>	45 186	45 668	46 140	46 607	47 064	47 509
<i>PET pakuočių atliekos</i>	902	911	921	930	939	948
<i>Kombinuotų pakuočių atliekos</i>	1 254	1 267	1 281	1 294	1 306	1 319
<i>Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	4 281	4 326	4 371	4 415	4 459	4 501
<i>Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos</i>	16 744	16 923	17 098	17 271	17 440	17 605
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	68 367	69 096	69 811	70 517	71 209	71 881
<i>Inertinės atliekos</i>	30 041	30 361	30 676	30 986	31 290	31 585
<i>Kitos atliekos</i>	61 599	62 256	62 900	63 536	64 159	64 766
Inertinės ir kitos atliekos	91 640	92 618	93 576	94 522	95 449	96 351

2.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., o 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio. Atsižvelgiant į šią užduotį ir pagal ją modeliuojamus prognozuojamus atliekų srautus (11 paveikslas, 44 lentelė), savivaldybėms intensyviai plėtojant rūšiuojamojo surinkimo sistemas (45 lentelė), 2027 m. prognozuojamas labai ženklus (daugiau nei 2 kartus) mišrių komunalinių kiekių mažėjimas bei ženklus per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas atskirai surenkamų atliekų srautų kiekių išaugimas (beveik 1,5 karto). Norint pasiekti 2027 m. 80 proc. atskiro surinkimo užduotį, turės būti maksimaliai išnaudojama jau sukurta rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų konteineriai, žaliųjų atliekų, tekstilės konteineriai, DGASA, ŽAKA, surinkimas apvažiavimo būdu, papildančios sistemos, USAD sistema ir pan.) bei plėtojama nauja (maisto atliekų surinkimo konteineriai, tankinamas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteinerių tinklas, DGASA tinklas).

11 paveikslas. Rūšiuojamuoju būdu per KATS surenkamų komunalinių atliekų srautai Kauno regione iki 2030 m. (įvertinant ir užstatinių pakuočių atliekų surinkimą)

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 2.4.1-2.4.5 skyriuose. Informacija apie iki 2027 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo rodiklius Kauno regione pateikta 44 lentelėje ir 46 lentelėje.

Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybines komunalinių atliekų tvarkymo užduotis (41 lentelė). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* priemones, 2027 m. atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis pasieks 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio regione (46 lentelė). Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis ir toliau mažės ir 2027 m. sudarys apie 5 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio (darant prielaidą, kad bus šalinamos tik atliekos po apdorojimo MBA įrenginiuose, netinkamos nei perdirbimui, nei energijos gamybai). Labiausiai keisis perdirbamų ir kitais būdais tvarkomų atliekų kiekių santykis. 2027 m. pavykus pasiekti 80 proc. rūšiuojamojo surinkimo užduotį, perdirbimui ir pakartotiniam naudojimui turėtų būti paruošiamas 61 proc. komunalinių atliekų, o sudeginama – 34 proc.

44 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų srantai Kauno regione 2022-2027 m., tonomis

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rūšiuojamuoju būdu (per KATS), per USAD sistemą surinktos KA ir sukompostuotos biologinės atliekos susidarymo vietoje, t, tame tarpe:	135 346	155 957	177 563	199 169	218 763	232 461
<i>Biologinės ir biologiškai skaidžios atliekos, t</i>	39 265	51 698	65 126	78 553	90 098	98 490
<i>Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos⁷, t</i>	27 051	33 297	39 543	45 789	51 959	56 890
<i>Inertinės ir kitos atliekos, t</i>	69 030	70 962	72 894	74 826	76 706	77 081
MKA, t	138 671	120 984	102 243	83 465	66 644	55 643
Iš viso:	274 018	276 941	279 806	282 634	285 407	288 104

45 lentelė. Prognozuojami rūšiuojamuoju būdu surenkamų ir susidarymo vietoje sukompostuotų atliekų srantai Kauno regione 2022-2027 m., tonomis

Komunalinių atliekų frakcijos	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rūšiuojamuoju būdu surenkamų atliekų sudėtis ir kiekis, t	135 346	155 957	177 563	199 169	218 763	232 461
<i>Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	8 244	10 045	11 847	13 649	15 451	15 751
<i>Žaliosios atliekos, tame tarpe</i>	23 624	25 361	27 098	28 836	29 704	29 415
Atskirai surinktos žaliosios atliekos	11 718	13 455	15 192	16 929	17 798	17 509
Sukompostuotos namų sąlygomis	11 906	11 906	11 906	11 906	11 906	11 906
<i>Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	136	272	409	545	681	817
<i>Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos</i>	-	-	2 515	5 030	7 545	15 090
<i>Tekstilės atliekos</i>	2 194	3 350	4 506	5 663	6 819	7 012
<i>Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos</i>	5 068	12 669	18 750	24 831	29 899	30 406
Visos biologiškai skaidžios atliekos	39 265	51 698	65 126	78 553	90 098	98 490
<i>Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos</i>	13 999	18 325	22 652	26 978	31 305	35 632
<i>PET pakuočių atliekos</i>	126	253	379	506	632	758
<i>Kombinuotų pakuočių atliekos</i>	437	561	684	808	931	1 055
<i>Metalu, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	1 677	2 138	2 600	3 062	3 447	3 601
<i>Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos</i>	10 812	12 020	13 228	14 436	15 643	15 845
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos⁷	27 051	33 297	39 543	45 789	51 959	56 890
<i>Inertinės atliekos</i>	23 948	24 265	24 582	24 899	25 163	25 268

⁷ Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos įvertintos prie biologinių ir biologiškai skaidžių atliekų

<i>Kitos atliekos</i>	45 082	46 697	48 313	49 928	51 543	51 813
Inertinės ir kitos atliekos	69 030	70 962	72 894	74 826	76 706	77 081

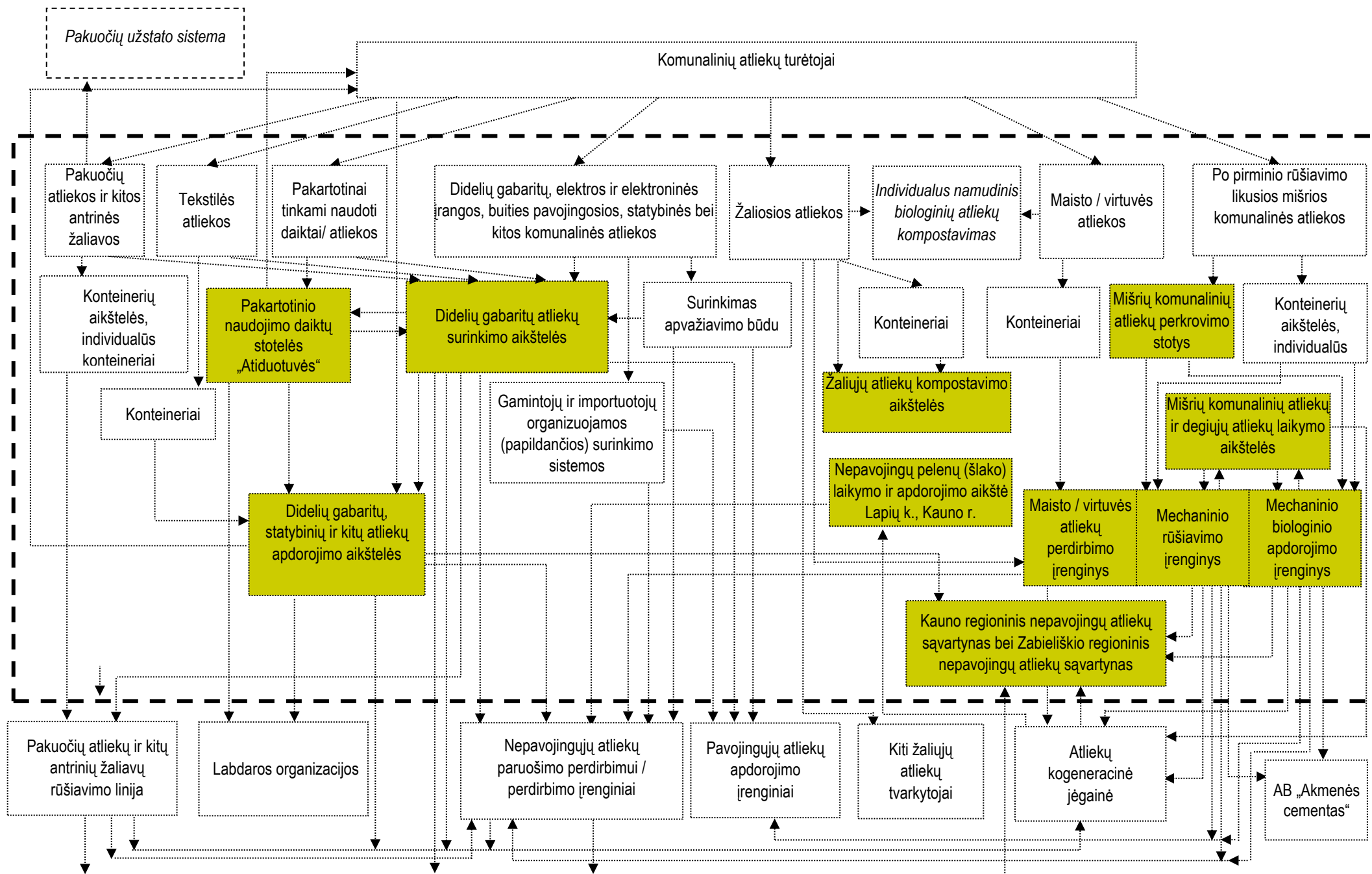
46 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Kauno regione iki 2027 m.

Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Kauno regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)⁸</i>	41%	45%	50%	55%	59%	61%
<i>Planuojamas šalinti Kauno regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	12%	10%	8%	7%	5%	5%
Rūšiuojamojo surinkimo užduotys						
Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis atitinkamais metais turi sudaryti ne mažiau kaip nurodytas proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.		60%	65%	70%	75%	80%
<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Kauno regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>		56%	63%	70%	77%	81%
Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą					12 papildomų DGASA	

47 lentelė. Surenkamų komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui Kauno regione iki 2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
MKA, kg/gyv.	257	224	190	155	124	104
Maisto ir virtuvės atliekos, kg/gyv.	-	-	5	9	14	28
Žaliosios atliekos, kg/gyv.	44	47	50	54	55	55
Visų pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos, kg/gyv.	65	80	95	111	126	136

⁸ Vertinant inertinių atliekų, atskirtų iš MKA srauto, perdirbimą ir panaudojimą bei BSA kompostavimą (perdirbimą) MBA/MAR įrenginiuose

12 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Kauno regione, 2027 m.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema

Regioninės atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūra

2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Iki 2027 m. Kauno regione planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.). Viešinimo kampanijomis bei įvairiais projektais bus siekiama ugdyti atliekų turėtojų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti). Kauno mieste planuojama edukacijų erdvė atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema. Šia edukacijų erdve galės naudotis visų Kauno regiono savivaldybių atstovai, joje bus organizuojamos įvairios veiklos ir renginiai, skirti viso regiono gyventojams.

Didelis dėmesys bus skiriamas maisto ir kitų atliekų prevencijai, o tų atliekų, kurių neįmanoma išvengti – tinkamam atskyrimui ir sutvarkymui, daugkartinių gaminių naudojimui, vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo mažinimui, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų vengimui ir pan.

Lietuvoje nėra nei duomenų, nei skaičiavimo metodikos, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, todėl iki 2027 m. kiekybinis atliekų prevencijos rodiklis nenustatomas. Didžiausios pastangos bus nukreiptos į mišrių komunalinių atliekų kiekio mažinimą, siekiant, kad 2027 m. vienas gyventojas sugeneruotų ne daugiau kaip 104 kg/metus MKA (2021 m. šis rodiklis buvo 282 kg/metus, 47 lentelė).

Atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai yra išskirtas kaip atskiras atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetas. Dėl šios priežasties Kauno regione numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą, bet ir paruošimo naudoti pakartotinai tinklus:

- plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių „Atiduotuvė“) tinklą, įrengiant kiekvienoje naujoje DGASA bei plečiant stotelių „Atiduotuvė“ tinklą esamose DGASA;
- nuolatos atnaujinti ir viešinti informaciją apie savivaldybių teritorijose veikiančias EEĮ ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo;
- organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles „Atiduotuvė“);
- įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) Kauno mieste, kartu su edukacijų ir laisvalaikio erdve atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema;
- teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą ir nuvežimą į DGASA ar „Atiduotuvė“, gerinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių/ DGASA tinklo „Atiduotuvė“ paslaugų prieinamumą;
- organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų drabužių surinkimą specialiais konteneriais ir/arba per DGASA.

Vertinama, kad įgyvendinus visas suplanuotas priemones, regione per metus bus paruošiama naudoti pakartotinai apie 600 t atliekų/daiktų.

2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Žaliosios atliekos. Kauno regione ir toliau planuojama skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis. Kauno regiono savivaldybių individualių namų gyventojai, pageidaujantys biologines atliekas kompostuoti namų ūkių valdose, jau yra aprūpinti kompostavimo dėžėmis, skirtomis

kompostuoti žaliąsias atliekas bei augalinės kilmės maisto atliekas (48 lentelė). Vertinama, kad pasinaudojant esamomis ir planuojamomis įsigyti kompostavimo dėžėmis, individualiose valdose galima sukompostuoti iki 12-16 tūkst. tonų augalinės kilmės biologinių atliekų.

48 lentelė. Esama ir planuojama žaliųjų atliekų kompostavimo namų sąlygomis infrastruktūra Kauno regione

Savivaldybė	Individualių valdų sk.	Kompostavimo dėžės (900 l talpos, esamos), vnt.	Sukompostuojama biologinių atliekų namų sąlygomis (esamose dėžėse), t	Kompostavimo dėžių papildomas poreikis, vnt.	Sukompostuojama biologinių atliekų namų sąlygomis, įvertinus papildomų dėžių poreikį, t
Kauno m.	31 620	8 226	2 813	*	2 813
Kauno r.	30 376	3 389	2 595	-	2 595
Kaišiadorių r.	6 781	7 000	2 394	4 000	3 762
Kėdainių r.	10 737	5 000	1 710	2 000	2 394
Raseinių r.	9 027	4 000	1 368	6 400	3 557
Jonavos r.	6 191	3 000	1 026	-	1 026
Kauno regionas	94 732	30 615	11 906	12 400	16 147

Šaltinis: savivaldybių, AAA duomenys, 2022 m., * - Kauno miesto savivaldybė planuoja Kauno m. individualių valdų pageidaujančius gyventojus aprūpinti maisto atliekų kompostinėmis, preliminarus poreikis 8-10 tūkst. vienetų kompostinių

Iš visų Kauno regiono savivaldybių tik Raseinių rajono savivaldybėje ir toliau bus teikiama žaliųjų atliekų surinkimo konteineriais nemokama paslauga, t.y. įskaičiuota į vietinės rinkliavos mokestį (28 lentelė). Kitų savivaldybių gyventojai žaliąsias atliekas gali kompostuoti namuose arba pristatyti į ŽAKA, kurių tinklą planuojama plėsti, arba už papildomą mokestį užsisakyti žaliųjų atliekų surinkimo paslaugą konteineriais (Kauno mieste ir rajone) arba maišais (Jonavos rajone) (plačiau apie žaliųjų atliekų esamą surinkimą ir tvarkymą žr. 1.5.3 skyriuje, taip pat 49 lentelė).

49 lentelė. Esama ir planuojama žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Kauno regione

Savivaldybė	Individualių valdų sk.	Esami žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Žaliųjų atliekų surinkimui individualių konteinerių poreikis, vnt.
Kauno m.	31 620	*	
Kauno r.	30 376	*	
Kaišiadorių r.	6 781		1 000
Kėdainių r.	10 737		2 000
Raseinių r.	9 027	5 000	
Jonavos r.	6 191	**	
Kauno regionas	94 732	5 000	3 000

* - teikiama mokama papildomai užsakoma žaliųjų atliekų surinkimo konteineriais paslauga

** - teikiama mokama papildomai užsakoma žaliųjų atliekų surinkimo maišais paslauga

Plano įgyvendinimo laikotarpiu esant paramos galimybėms, planuojama plėsti ŽAKA tinklą savivaldybių parinktose vietose, atnaujinti kompostavimo įrangą bei atviras stogines esamose ŽAKA, gerinti komposto kokybę (po 1 naują ŽAKA planuojama įrengti Jonavos raj. sav., Raseinių raj. sav., Kaišiadorių raj. sav. ir Kauno raj. sav. bei išplėsti Kėdainių ŽAKA iki 2 400 t/m ir Kauno m. ŽAKA iki 8 000 t/m, jeigu bus galimybė gauti finansinę paramą).

50 lentelė. Esama ir planuojama žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūra (ŽAKA) Kauno regione

Savivaldybė	Esama/ planuojama ŽAKA	Esamų ŽAKA pajėgumas, t/m	Planuojamų ŽAKA pajėgumas, t/m
Kauno m.	Esama, Nemajūnų g.15A, Kaunas	2 400	5 600
Kauno r.	Esama, Juozapavos k., Vandžiogalos sen., Kauno r.	2 400	-
	Planuojama, vieta tikslinama	-	8 000
Kaišiadorių r.	Planuojama, vieta tikslinama	-	2 400
Kėdainių r.	Esama, Liepų g. 16, Zabieliškio k., Kėdainių r., planuojama pajėgumų plėtra	1 000	1 400
Raseinių r.	Planuojama, vieta tikslinama		2 400
Jonavos r.	Planuojama, vieta tikslinama		2 400
Kauno regionas		5 800	22 200

Planuojama, kad 2027 m. Kauno regione bus atskirai surenkama ir sukompostuojama apie 17-18 tūkst. tonų žaliųjų atliekų.

Maisto atliekos. *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose.

Atsižvelgiant į šią užduotį, Kauno miesto savivaldybė analizuoja galimybes pageidaujančius kompostuoti maisto atliekas individualių valdų gyventojus aprūpinti specialiomis kompostinėmis, pritaikytomis kompostuoti visas maisto atliekas, net ir gyvūninės kilmės. Iš anksto sunku prognozuoti, kiek namų ūkių pageidaus tokių kompostinių, bet jeigu poreikis būtų tarkime iki 30 proc. (maždaug tiek, kiek kompostuoja žaliąsias atliekas namų sąlygomis), tai iš viso reikėtų įsigyti ir gyventojams išdalinti 8-10 tūkst. vienetų tokių kompostinių. Dėl sunkiai prognozuojamo išankstinio poreikio, kompostinės bus įsigyjamos ir gyventojams dalinamos etapais. 200 l dydžio kompostinė per metus sukompostuoja 260 kg maisto atliekų, tokiu būdu Kauno mieste galėtų būti sukompostuojama iki 2-2,6 tūkst. t per metus maisto atliekų.

Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekiai yra prilyginti rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekiams, vertinant rūšiuojamojo surinkimo užduotį, todėl ateityje turės būti inventorizuotos visos gyventojų naudojamos kompostinės. Be to, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, turėtų būti skatinamas namudinis kompostavimas ir kompostuojantiems atliekų turėtojams gali būti taikomas diferencijuotas apmokestinimas (mažesnė įmoka).

Kaip jau buvo minėta, *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.

Vadovaujantis *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* užduotimis, MVA atskiras surinkimas arba kompostavimas vietoje turėtų būti įdiegtas visoje Kauno miesto savivaldybėje.

Kauno raj. sav. svarsto galimybes organizuoti MVA surinkimą arba kompostavimą vietoje gyvenvietėse ne tik pagal gyventojų skaičių, bet ir kitose žiedinėse Kauno rajono gyvenvietėse, kurios arti Kauno miesto ir kuriose didesnis gyventojų tankumas. Maisto atliekų surinkimo paslauga būtų teikiama daugiau kaip 53 proc. Kauno rajono gyventojų, iš jų yra pusė gyvenviečių, kur gyvena daugiau kaip 2000 gyventojų.

Kitoms Kauno regiono savivaldybėms pasirinkus organizuoti MVA surinkimą arba kompostavimą vietoje gyvenvietėse, kur gyvena daugiau kaip 2000 gyventojų, MVA surinkimas planuojamas Jonavos raj. sav. – Jonavos mieste, Kaišiadorių raj. sav. – Kaišiadorių ir Žiežmarių miestuose, Pravieniškių ir Gudienos kaimuose bei Rumšiškių miestelyje, Kėdainių raj. sav. – Kėdainių mieste ir šalia esančiame Vilainių kaime, Raseinių raj. sav. – Ariogalos ir Raseinių miestuose. Įdiegus MVA surinkimą šiose gyvenvietėse, MVA surinkimo paslauga būtų teikiama 40–66 proc. šių rajonų savivaldybių gyventojų.

Raseinių rajono savivaldybė nusprendė, kad MVA surinkimui bus naudojami jau įsigyti 240 l talpos konteineriai (2600 vnt.) ir MVA bus renkamos kartu su žaliosiomis atliekomis 1 kartą per 2 savaites (26 kartus per metus). Jei kartu su žaliosiomis atliekomis surinktų MVA nebūtų galimybės apdoroti Kauno RATC įrenginiuose Zabieliškyje, tokiu atveju būtų renkamos žaliosios atliekos tik su augalinės kilmės MVA sezono metu (iš viso 18 kartų per metus) ir vežamos kompostuoti į Raseinių nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę.

Visos Kauno regiono gyvenvietės, kuriose planuojamas MVA surinkimas, apibendrintai pateiktos 51 lentelėje. Taigi, Kauno regione MVA surinkimo paslauga planuojama teikti 81% gyventojų.

51 lentelė. Kauno regiono gyvenvietės, kuriose planuojamas MVA surinkimas bei planuojami surinkti MVA kiekiai

Savivaldybė	Gyventojų skaičius savivaldybėje, 2021 m.	Gyvenamoji vietovė	Gyventojų skaičius gyvenvietėse, 2021 m.	Planuojamas surinkti maisto atliekų (grynasis) kiekis, t	Planuojamas surinkti maisto atliekų kiekis (su 7 proc. priemaišų), t
Kauno m.	298 753	Kaunas	298 753	8 730	9 387
Kauno r.	92 400	22 gyvenvietės	54 615	1 892	2 034
Kaišiadorių r.	29 835	Kaišiadorys	8 380	563	605
		Pravieniškės	3 165		
		Žiežmariai	3 158		
		Rumšiškės ir Gudiena	2 989		
Jonavos r.	41 595	Jonava (daugiabučiai)	27 381	527	566
Kėdainių r.	46 382	Kėdainiai, Vilainiai	24 618	719	773
Raseinių r.	31 192	Ariogala	2 743	359	386
		Raseiniai	9 865		
Iš viso:	540 157		435 667	12 788	13 750
			81%	29,4 kg/gyv.	31,6 kg/gyv.

Šaltinis: Kauno RATC duomenys, 2022 m.

Atsižvelgiant į užsienio šalių patirtį, planuojama namų ūkius, kuriems bus teikiama MVA atskiro surinkimo paslauga, aprūpinti ne tik konteineriais, bet ir maisto atliekų kibirėliais, kurie naudojami virtuvėse. Preliminarus kibirėlių, maišelių į juos bei konteinerių poreikis kiekvienoje savivaldybėje pateiktas 52 lentelėje. Kokius maišelius naudoti šioms kibirėliams (plastikinius ar kompostuojamus), turėtų būti nuspręsta projektuojant MVA perdirbimo pajėgumus ir paaiškėjus, kokie reikalavimai priimamų atliekų švarumui bus keliami, siekiant gautą raugą toliau kompostuoti ir panaudoti žemės ūkyje. Kaišiadorių rajono savivaldybė planuoja įsigyti specialų transportą maisto atliekų surinkimui.

52 lentelė. Preliminarus virtuvinių kibirėlių, maišelių bei MVA konteinerių poreikis Kauno regiono savivaldybėse

Savivaldybė	Būstai				Kibirėlių poreikis, vnt.	Maišelių poreikis, vnt./metus*	Konteinerių poreikis		Pastabos
	1-2 butų namai, vnt.	Butai daugiabučiuose namuose, vnt.	Iš viso savivaldybėje būstų, vnt.	Planuojamas aptarnauti namų ūkių skaičius, vnt.			Bendro naudojimo pusiau požeminiai, > 1 m ³	Individualūs (60 l talpos)	
Kauno m.	30 962	123 567	154 529	154 529	154 529	16 843 661	1 072	23 623	Kauno m. sav. planuoja skatinti namudinį kompostavimą ind. valdose pageidaujantiems asmenims
Kauno r.	38 754	12 648	51 402	30 382	30 382	3 311 638	214	10 420	Planuojama rinkti MVA 22 gyvenvietėse
Kėdainių r.	12 670	14 136	26 806	14 000	14 000	1 526 000	65	1 841	Planuojama rinkti Kėdainių mieste ir Vilainiuose
Jonavos r.	9 281	15 003	24 284	12 805	12 805	1 395 745	65	-	Planuojama rinkti tik Jonavos mieste. Individualios valdos bus pradėtos aptarnauti vėliau, sistema diegiama nuo daugiabučių namų. Kolektyviniams konteineriams pateikta paraiška APVA paramai gauti
Raseinių r.	11 290	4 789	16 079	6 619	6 619	721 471	2600 (240 l talpos)		Planuojama rinkti Raseinių mieste ir Ariogaloje MVA kartu su žaliosiomis atliekomis jau savivaldybės turimais konteineriais
Kaišiadorių r.	10 370	5 130	15 500	9 000	9 000	981 000	38	2 771	Planuojama rinkti Kaišiadorių mieste, Gudienoje, Pravieniškėse, Rumšiškėse ir Žiezmaruose
Iš viso:	113 327	175 273	288 600	227 335	227 335	24 779 515	1 454	38 655	

Šaltinis: Pasirengimo maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo įdiegimui Kauno regiono savivaldybėse galimybių studija, Kauno RATC, 2022 m.

Iš MVA atskirtos priemonės (plastikinės pakuotės, stiklo pakuotės, metalinės pakuotės, kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos) bus perduodamos šias atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms.

Kadangi biudžetų naudojimas kogeneracijoje gaminat terminę ir elektros energiją nėra itin efektyvu, svarstoma pagamintas biudžetas transformuoti į didesnės pridėtinės vertės produktą – biometaną. Galutinis techninis sprendinys bus tikslinamas projektavimo metu.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto / virtuvės atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Diegiant maisto / virtuvės atliekų atskiro surinkimo iš gyventojų sistemą, bus svarstoma galimybė į šią sistemą ateityje įtraukti ir viešojo maitinimo įstaigas.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 2.4.5 skyriuje.

2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, didžiausias atliekų tvarkymo prioritetą teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje.

Kauno regiono savivaldybės yra pasirašiusios bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VšĮ „Žaliasis taškas“, VšĮ „Gamtos ateitis“¹⁰ ir VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“¹¹ - bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo visose regiono savivaldybėse. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, savivaldybės (arba jų pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriai) iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka turėjo pradėti procedūras pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti. O esamos bendradarbiavimo sutartys su pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis per 6 mėnesius nuo pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarčių pasirašymo turės būti pakeistos arba sudarytos naujos, kad atitiktų naujus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo* reikalavimus. Tikimasi, kad šie pokyčiai prisidės prie pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos efektyvumo didinimo.

Kauno regiono savivaldybėse gerai išvystyta pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra (žr. 1.5.3 skyrių, 24 lentelę), tačiau bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, ji toliau bus tobulinama ir prižiūrima. Preliminarus papildomų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo individualių kontenerių poreikis Kauno regione pateiktas 53 lentelėje.

Kadangi patys žemiausi rūšiavimo rezultatai (mažiausi tinkamai išrūšiuoti ir sutvarkyti kiekiai) yra daugiabučiuose gyvenančių gyventojų, kurie naudojami bendro naudojimo konteneriais, tad šiai tikslinei grupei turės būti skiriamas didžiausias dėmesys, skatinant rūšiuoti atliekas ir naudotis jau sukurta rūšiavimo infrastruktūra. Planuojama vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant daugiabučių namų gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti. Bendradarbiaujant su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis ir kitais RATC, planuojama parengti tinkamo pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo vieningas taisykles, jas viešinti ir kontroliuoti šių taisyklių laikymąsi.

¹⁰ VšĮ „Gamtos ateitis“ nuo 2023-01-01 perdavė visas teises ir pareigas, organizuojant gamintojų ir importuotojų pakuočių atliekų tvarkymą, Gamintojų ir importuotojų asociacijai „Gamtos ateitis“

¹¹ VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

53 lentelė. Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Kauno regione

Savivaldybė	Trūkstamas/ planuojamas individualių pakuočių konteinerių poreikis, vnt.		Planuojamas kolektyvinių pakuočių atliekų surinkimo konteinerių ir aikštelių poreikis, GYVENTOJAMS, vnt.				Planuojamas kolektyvinių pakuočių atliekų surinkimo konteinerių poreikis, JURIDINIAMS ASMENIMS, vnt.		
	Pakuočių, o,24 m ³	Stiklo, o,12 m ³	Popieriui	Plastikui	Stiklui	Konteinerių aikštelės/ pastatymo vietos	Popieriui	Plastikui	Stiklui
Jonavos r.	100	100	-	-	-	-	100		100
Kaišiadorių r.	900	700	-	-	-	-	300*		300*
Kauno m.	-	-	-	-	-	-	-		-
Kauno r.	Aprūpina paslaugos teikėjas pagal poreikį		15	15	15	15	Aprūpina paslaugos teikėjas pagal poreikį		
Kėdainių r.	Aprūpina paslaugos teikėjas pagal poreikį		2 m ³ - 29 vnt. 5 m ³ - 6 vnt.	2 m ³ - 29 vnt. 5 m ³ - 6 vnt.	2 m ³ - 29 vnt. 2 m ³ - 6 vnt.	35	Aprūpina paslaugos teikėjas pagal poreikį		
Raseinių r.	2022**	2022**	-	-	-	-	500	500	500

* 100 komplektų (1100 l talpos (plastikui, popieriui) ir 240 l talpos stiklui) bei 200 komplektų (240 l talpos (plastikui, popieriui) ir +120 l talpos stiklui)

** ateities poreikis mažoms gyvenvietėms ir vienkiemiams

Šaltinis: savivaldybių duomenys, 2022 m.

Atsižvelgiant į tai, kad vis dar dideli pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekiai patenka į mišrias atliekas, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo potencialas yra ganėtinai didelis, todėl planuojama, kad iki 2027 m. atskirai surenkamų šių atliekų kiekiai turėtų išaugti beveik 2 kartus (45 lentelė). Atliekų turėtojams bus suteikiama visa reikalinga informacija, kaip teisingai rūšiuoti atliekas, didelį dėmesį planuojama skirti švietimo kampanijoms, ir toliau bus plėtojama rūšiavimo infrastruktūra. Siekiant mažinti priemaišas ir gryninti rūšiuojamuoju būdu surinktus atliekų srautus, planuojama didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, įskaitant juridinių asmenų kontrolę.

2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniam atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatytos šios rūšiuojamojo surinkimo plėtros užduotys:

- sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;
- atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą bei apmokestinamųjų gaminių tvarkymą). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiros surinkimo būdai, t. y. surinkimas apvažiuojamuoju būdu (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą) bei kitomis priemonėmis.

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei naudotų padangų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos bei padangų gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys įsipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su Kauno RATC sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų surinkimo Kauno RATC įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. 2023 m. pradžioje Aplinkos ministerija pristatė planuojamus Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimus. Jeigu šiems įstatymo pakeitimams bus pritarta, padangų gamintojams ir importuotojams ar jų organizacijoms nereikės sudaryti sutarčių su RATC dėl padangų atliekų surinkimo DGASA ir dengti šių aikštelių eksploatavimo išlaidas. Šiose aikštelėse surinktų padangų atliekų, už kurių priėmimą bus imamas savivaldybės nustatytas mokestis, tvarkymą organizuotų RATC. DGASA nemokamai priimtų tik iš gyventojų buityje susidarančių neapmokestinamų padangų atliekas, kurių sutvarkymo sąnaudos būtų įtraukiamos į vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų kainą.

DGASA tinklo plėtra. Siekiant užtikrinti didesnę pavojingųjų, statybinių, didelių gabaritų atliekų, EEĮ atliekų, baterijų ir akumuliatorių atliekų, naudotų padangų ir kitų atliekų surinkimo ir rūšiavimo patogumą visiems komunalinių atliekų turėtojams, taip pat vykdant *Valstybiniam atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* numatytą užduotį iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą, kad kaimo vietovėse DGASA būtų įrengta ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km

atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, iki 2027 m. Kauno regione planuojama įrengti **12 papildomų DGASA** (Kauno m. sav. – 1 vnt. (modernią skandinaviško tipo), Kauno raj. sav. – 3 vnt., Kėdainių raj. sav. – 3 vnt., Jonavos raj. sav. – 1 vnt., Raseinių raj. sav. ir Kaišiadorių raj. sav. – po 2 vnt.). Taip pat, esant poreikiui ir galimybėms, numatoma esamų DGASA plėtra (teritorijos ir pajėgumų išplėtimas). Kadangi esamos ir planuojamos DGASA yra skirtos gyventojams aptarnauti, jomis negali naudotis juridiniai asmenys, pas kuriuos taip pat susidaro didelių gabaritų atliekos, todėl planuojama peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Kauno regiono savivaldybėje, taip pat praplečiant už mokesčių priimamų atliekų rūšių sąrašą.

Siekiant padidinti DGASA paslaugų prieinamumą, planuojama organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų bei buityje susidarančių statybinių atliekų surinkimą apvažiavimo būdu, individualios atliekų išvežimo paslaugos pagal gyventojų užsakymą teikimą ir pan.

Pavojingųjų atliekų surinkimas ir tvarkymas. Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybės, organizuodamos komunalinių atliekų surinkimo sistemas, turi užtikrinti atskiros buities pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas DGASA ir apvažiavimo būdu (planuojama savivaldybėse organizuoti nemokamą apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, mokamą individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą, ir kt.). Taip pat planuojama parengti ir su Kauno regiono savivaldybėmis suderinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimo vadovą, kuris bus skirtas gyventojams ir suteiks visą būtina informaciją, kaip tinkamai rūšiuoti pavojingąsias atliekas. Kaišiadorių raj. savivaldybė planuoja organizuoti buities pavojingųjų atliekų surinkimą konteinerine sistema.

Savivaldybės arba Kauno RATC, sudarant su gamintojais ir importuotojais ar jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, sieks, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Tekstilės atliekų surinkimas. Tekstilės atliekų atskiras surinkimas ir toliau numatomas per DGASA bei vykdant konteinerinį šių atliekų surinkimą visose savivaldybėse. 2022 m. Kauno m., Kaišiadorių bei Kėdainių rajonų savivaldybės pateikė paraiškas APVA įsigyti 601 tekstilės konteinerį su skiriama parama (dotacija). Papildomą poreikį įsigyti tekstilės konteinerių – iki 50 vnt. nurodė tik Raseinių rajono savivaldybė. Kauno mieste ir rajone tekstilės atliekų surinkimo paslaugą teikia privatūs tvarkytojai, kurie su savivaldybėmis suderintose vietose pastato tekstilės atliekų konteinerius savo lėšomis. Tekstilės konteineriai skirti pakartotiniam naudojimui tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms.

54 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Kauno regione

Savivaldybė	Turimas/ naudojamas tekstilės atliekų surinkimo konteinerių skaičius, vnt.	Pagal 2022 m. pateiktas paraiškas APVA tekstilės atliekų konteinerių skaičius, vnt.	Papildomas poreikis tekstilės atliekų konteineriams, skaičius
Jonavos r.	42		
Kaišiadorių r.	22	62	-
Kauno m.	144*	500	-
Kauno r.	21*		
Kėdainių r.	80	39	-
Raseinių r.	61		50
Iš viso:	370	601	50

* atliekų tvarkytojų nuosavybė, planuojama plėtra (Kauno mieste – iki 800 vnt.; Kauno rajone – iki 50 vnt.)

Šaltinis: savivaldybių duomenys, viešai skelbiama informacija, APVA duomenys, 2022 m.

2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros išlaikymas bei plėtra ir toliau bus vykdoma regioniniu principu. Planuojamu laikotarpiu numatyta modernizuoti esamus Kauno MBA įrenginius, siekiant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, o taip pat inertinių medžiagų. MBA įrenginių modernizavimas planuojamas po to, kai bus įdiegtas rūšiuojamasis maisto atliekų surinkimas. Planuojama atnaujinti biologinio apdorojimo dalį, siekiant mažinti pagaminamo techninio komposto kiekius ir skatinti panaudojimo pokytį nuo 2027 m. Kauno RATC siekia kuo daugiau atliekų perdirbti ar kitaip panaudoti, kad būtų palaipsniui atsisakoma atliekų šalinimo sąvartynuose. Kauno MBA įrenginiuose apdorojamų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai rodo, kad patenkančio plastiko atliekų srautas sudaro 23,6 proc., įrengus plastikų atliekų atskyrimo, paruošimo perdirbti (rūšiavimo, plovimo) bei perdirbimo (smulkinimo ir pakaitinimo) įrangą, šis kiekis ženkliai prisidėtų prie komunalinių atliekų perdirbimo užduoties įgyvendinimo. Turimų rūšiavimo pajėgumai efektyvumo didinimas gerintų racionalaus lėšų panaudojimo, žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimą, mažintų mokesčių naštą gyventojams, kadangi plastiko atliekų perdirbimo kaštai mažėtų, jas perdirbant tuose pačiuose įrenginiuose. Kauno MBA įrenginiuose planuojama įgyventi 24 000 t/m plastiko atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumų sukūrimo projektą. MBA įrenginių modernizavimo terminai ir apimtyys priklausys nuo planuojamos gauti ES paramos.

Per DGASA surinktų atliekų apdorojimui ir (ar) galutiniam sutvarkymui planuojama įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles, o taip pat deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles Lapių k., Kauno r. ir Zabieliškio k., Kėdainių r. Mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles (20000 t Lapėse ir 8000 t Zabieliškyje) sąvartynuose planuojama įrengti tam atvejui, jeigu dėl atliekų deginimo įrenginių laikino veiklos sustabdymo (planinės patikros ir pan.), MBA įrenginių gedimo, einamojo remonto ar įrenginių modernizacijos kiltų poreikis laikinai saugoti iš Kauno regiono savivaldybių surinktas mišrias komunalines atliekas. Tuo atveju, jei MBA įrenginių neveikimas užsitęstų ilgesnį laiko tarpą (dėl modernizacijos, remonto ar kitų priežasčių) dalis mišrių komunalinių atliekų, esant pritarimui, mechaniniam apdorojimui galėtų būti laikinai nukreipiama į UAB „Kauno švara“ eksploatuojamą mišrių komunalinių atliekų perkrovimo stotį Ašigalio g. 20 Kaune, kurioje iš mišrių komunalinių atliekų srauto išrūšiuojamos antrinės žaliavos, atliekos būtų nukreipiamos deginimui arba tolimesniam tvarkymui. Atliekos į perkrovimo stotį Ašigalio g. 20, Kaune gali būti vežamos tik iš anksto suderinus su veiklos vykdytoju ir atsakingomis institucijomis. Taip pat planuojama modernizuoti Kaišiadorių atliekų perkrovimo stotį.

Saugiam atliekų šalinimui užtikrinti, susidarančio filtrato kiekių bei taršos mažinimui, planuojama užsipildžius likutiniam laisvam tūriui, uždengti Zabieliškio regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno Zabieliškio k., Kėdainių r. užpildytas atliekų sekcijas, uždengimui panaudojant pelenus, techninį

kompostą, statybines atliekas ir kt. medžiagas. Filtrato taršos mažinimui suplanuoti Zabieliškio sąvartyno filtrato valymo įrenginiai įdiegti 2022 m.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui energetinę vertę turinčios atliekos ir toliau bus tiekiamos energijos gamybai. Plane taip pat numatyta įvertinti galimybes iš energetinę vertę turinčių atliekų gaminti ir realizuoti kietąjį atgautąjį kurą.

Plane taip pat numatyta priemonė – atlikti galimybių studiją dėl regioninių įrenginių (MBA, MAR, maisto atliekų perdirbimo ir kt.) ir komunalinių atliekų tvarkymo veiklos optimizavimo po 2027 m., siekiant kokybiškai pasirengti komunalinių atliekų tvarkymo planavimui sekančiam planavimo periodui nuo 2028 m.

Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* nustatytą valstybinę komunalinių atliekų tvarkymo užduotį – iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį), Kauno regione kasmet bus mažinamas likutinių komunalinių atliekų šalinimas. Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis ir toliau mažės ir 2027 m. sudarys apie 5 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio (46 lentelė) (darant prielaidą, kad bus šalinamos tik atliekos po apdorojimo MBA įrenginiuose, netinkamos nei perdirbimui, nei energijos gamybai). Jeigu sąvartyne taip pat būtų šalinamos gatvių sąšlavos, asbesto atliekos bei statybinių atliekų apdorojimo metu ar didelių gabaritų atliekų apdorojimo metu gauti likučiai, kurie netinkami nei perdirbimui, nei naudojimui energijai gauti, šalinamų atliekų kiekis gali būti šiek tiek didesnis, tačiau 2027 m. neviršys 8 proc.

Kauno regiono nepavojingų atliekų sąvartynuose ir toliau planuojama šalinti gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas, tačiau prognozuojama, kad šių atliekų kiekiai turėtų mažėti dėl nuo 2023 m. taikomo 50 Eur/t mokesčio už šalinamas atliekas. Vertinama, kad šių atliekų bus pašalinama iki 15 tūkst. tonų per metus.

2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

Pirmą kartą į *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planą* yra įtrauktos šiukšlinimo prevencijos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti aplinkos šiukšlinimą ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas:

- organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose;
- įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas;
- išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą;
- siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose;
- organizuoti padangų ir kitų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą;
- ir kt.

2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Iki 2023 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo vienintelė viešoji paslauga, kurios kaina nereguluojama. Paskutiniaisiais metais didėjant gyventojų nepasitenkinimui dėl taikomo skirtingo komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimo savivaldybėse ir ženklus vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už paslaugas dydžio skirtumo, Aplinkos ministerijos iniciatyva buvo imtasi veiksmų, siekiant sukurti efektyvesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apmokestinimo sistemą.

LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plane buvo numatyta patvirtinti atliekų kainodaros principus, taikomus komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms. Atitinkamai 2021 m. gruodžio 23 d. priimti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai (įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.) dėl reguliuojamos komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros įvedimo, suteikiant papildomas funkcijas nepriklausomai reguliavimo institucijai – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (VERT).

2023 m. sausį įsigaliojus naujam reguliavimui, VERT pagal savo patvirtintą Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodiką (numatyta patvirtinti 2022 m. gruodžio 28 d.) nustatys regionines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainas ir prižiūrės, kaip jos taikomos. Regioninė kaina bus nustatoma 3 metų laikotarpiui, ją sudarys RATC reguliuojama kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis. Į regioninę kainą nebus įskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų sąnaudos.

Nuo 2023 m. Kauno RATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalės pagrįsti ir suderinti su VERT. Be to, Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitime numatyta, kad RATC privalės sumokėti VERT 0,95 procento praėjusių kalendorinių metų RATC reguliuojamosios veiklos pajamų.

Taigi komunalinių atliekų, kurias savo įrenginiuose tvarkys Kauno RATC, tvarkymo kainą nuo 2023 m. tvirtins VERT. Kadangi reguliuojama kaina bus skaičiuojama pirmą kartą 2023 m. ir šiuo metu dar nėra aiškumo dėl jos skaičiavimo, sunku įvertinti, kokia ji bus nuo 2024 m.

Reguluojama kainos dalis skirtinguose RATC skiriasi, bet galutinėje rinkliavoje ar kitoje įmokoje už komunalinių atliekų tvarkymą tai gali sudaryti vidutiniškai apie 50 proc.

Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į VERT nustatytas regionines kainas, taip pat vadovaudamosi LR Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis bei savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais (atskirai pasitvirtina kiekviena savivaldybė), pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip iki 2023 m. spalio 1 d. privalės pagal naują tvarką nustatyti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius.

Pažymėtina, kad savivaldybių tarybos, patvirtindamos rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinį asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, turi įvertinti, ar jų mokama suma už paslaugas **neviršys 1 proc.** vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų. Jei apskaičiuotas rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinį asmenų) ir atliekų tvarkymą dydis už atliekų tvarkymo paslaugas viršys 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų, savivaldybės iš naujo turės įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir perskaičiuoti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinį asmenų) ir atliekų tvarkymą dydį, kad jis neviršytų 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų.

3. KAUNO REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS

3.1 Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos 55 lentelėje. Šiame priemonių plane numatytas ir prognozuojamas preliminarus investicijų poreikis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektams (naujų įrengimui ar esamų plėtrai bei modernizavimui), lėšų poreikis visuomenės švietimui bei galimi finansavimo šaltiniai. Kaip jau buvo minėta 2.5 skyriuje, nuo 2023 m. Kauno RATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalės pagrįsti ir suderinti su VERT.

2021-2027 metų vykdymo laikotarpiu Kauno regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – Maisto atliekų perdirbimo įrenginys. Taip pat bus eksploatuojamos esamos bei planuojamos papildomai įrengti 12 DGASA, 3 esamos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės bei planuojamos papildomai įrengti 4 naujos, Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginiai, plastikų atliekų perdirbimo įrenginys, atliekų perkrovimo stotys, regioniniai sąvartynai (Lapių ir Zabieliškio), didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principai Kauno regione iš esmės išliks tokie patys, kaip yra suplanuota ir numatyta *Kauno regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane*, patvirtintame 2015 m. vasario 17 d. Kauno regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/2S-11, t. y. ir toliau bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas, o mišrios komunalinės atliekos apdorojamos regioniniuose MBA/MAR įrenginiuose, mažinamas sąvartyne šalinimų atliekų kiekis.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo naudoti pakartotinai bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

2 skyriuje pateiktas detalesnis *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

55 lentelė. Kauno regiono atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (permąstyti, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti, naudoti energijos gamybai)								
1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones								
1.1.1. Bendradarbiauti su vaikų daželiais ir mokyklomis, pateikiant daugiau informacijos apie atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus, jų įgyvendinimą (požiūrio keitimą, atliekų mažinimą, pakartotinį naudojimą, perdirbimą, panaudojimą energijai gauti), integruojant naują požiūrį apie atliekų prevenciją ir tvarkymą	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, GI, kitos lėšos					
1.1.2. Sukurti Kauno RATC išmaniąją programėlę apie Kauno RATC teikiamas paslaugas su galimybe integruoti savivaldybių informaciją (apie teikiamas komunalinių atliekų surinkimo paslaugas, atliekų surinkimo grafikus, remonto dirbtuves, labdaros organizacijas ir pan.)	Kauno RATC	2025 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	100,0			100,0	121,0
1.1.3. Atnaujinti atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo rubrikas Kauno RATC internetiniame puslapyje, integruoti informaciją apie remonto dirbtuves, labdaros organizacijas, kurioms galima aukoti daiktus	Kauno RATC	2023-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
1.1.4. Inicijuoti bendradarbiavimo veiklas su labdaros organizacijomis, amatininkais, menininkais, profesinio ugdymo, būrelių, dirbtuvių, siuvyklių, taisyklių ir kt. socialinių bei paslaugų įstaigų atstovais, plėtoti bendras iniciatyvas, edukacijas ar projektus atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo bei atliekų rūšiavimo srityse	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
1.1.5. Vykdėti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, įtraukiant ir 2.1.1, 2.2.1 bei 3.1.1 priemonėse numatytas temas	Kauno RATC, savivaldybės/ Administratoriai*	2022-2026 m.	2021-2027 ESF, VR/Į, Kauno RATC, VB, kitos lėšos	376,4		308,9	67,5	455,5
1.1.6. Didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, taikyti atsakomybę už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus	Savivaldybės, Administratoriai, komunalinių atliekų vežėjai	2023-2027 m.	VR/Į, SB, Kauno RATC, kitos lėšos					
1.1.7. Edukacijų ir laisvalaikio erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema įrengimas Kauno mieste (savivaldybėms, pageidaujantioms įsirengti edukacines erdves kituose miestuose, bus numatyta savivaldybės lygmens priemonė savivaldybės APTP)	Kauno RATC	2024-2026m.	VR/Į, Kauno RATC, SB, kitos lėšos	250,0			250,0	302,5
1.2. uždavinys. Stiprinti Kauno RATC ir savivaldybių darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse								
1.2.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2022-2027 m.	SB, Kauno RATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius								
1.2.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2022-2027 m.	SB, Kauno RATC, kitos lėšos					
1.2.3. Skatinti ir organizuoti regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos specialistų bendradarbiavimo ir patirčių keitimosi mokymus, seminarus ar kt. renginius	Kauno RATC	2023-2027 m.	Kauno RATC, kitos lėšos					
2 tikslas. Mažinti susidarantių komunalinių atliekų kiekį ir šiukšlinimą								
<i>2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą</i>								
2.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo kampaniją apie maisto atliekų prevenciją, tinkamą rūšiavimą ir tvarkymą (1.1.5 priemonės dalis)	Kauno RATC, savivaldybės/ Administratoriai	2023-2027 m.	2021-2027 ESF, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	žr. 1.1.5 priemonę				
2.1.2. Įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą	Savivaldybės	2023–2027 m.	SB lėšos					
<i>2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarantių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą</i>								
2.2.1. Organizuoti viešinimo kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinius gaminius, skatinančią rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo (1.1.5 priemonės dalis)	Kauno RATC	2023–2027 m.	2021-2027 ESF, VR/Į, Kauno RATC, VB, kitos lėšos	žr. 1.1.5 priemonę				

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
2.2.2. Parengti ir Kauno RATC internetiniame puslapyje sukurti rubriką apie buityje susidarantių pavojingųjų atliekų vengimą, alternatyvių valymo priemonių naudojimą ir pan. bei tinkamą buityje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiavimą	Kauno RATC	2025 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
2.2.3. Skatinti gyventojus saugiai pašalinti asbestinio šiferio ir kitas asbesto turinčias atliekas ir suteikti informaciją apie finansinę paramą namų ūkiuose susidarantių asbesto atliekų šalinimui	Savivaldybės	2022–2027 m.	SB, Kauno RATC, kitos lėšos					
2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą								
2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) „Atiduotuvės“ tinklą, įrengiant esamose DGASA	Kauno RATC	2023–2027 m.	2021-2027 ESF, VR/Į, Kauno RATC, SB, kitos lėšos	50			50	60,5
2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) „Atiduotuvės“	Kauno RATC arba savivaldybės/ Administratoriai	2023–2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
2.3.3. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) Kauno mieste (1.1.7 priemonės dalis)	Kauno RATC	2023–2027 m.	VR/Į, SB, Kauno RATC, kitos lėšos	žr. 1.1.7 priemonę				
2.3.4. Teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą ir nuvežimą į DGASA ar „Atiduotuvę“, gerinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų	Komunalinių atliekų vežėjai	2024–2027 m.	Privačios, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	
surinkimo stotelių/ DGASA tinklo „Atiduotuvės“ paslaugų prieinamumą								
2.4 uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles								
2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose	Kauno RATC, savivaldybės	2023–2027 m.	SB, kitos lėšos					
2.4.2. Įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas	Savivaldybės	2023–2027 m.	SB, kitos lėšos					
2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą	Savivaldybės/ Administratoriai	2023–2027 m.	SB, GI, kitos lėšos					
2.4.4. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	Savivaldybės	2023–2027 m.	SB, VB, kitos lėšos					
2.4.5. Organizuoti padangų ir kitų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą	Savivaldybės	2023 - 2027 m.	VB, SB, kitos lėšos					
3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius								
3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis								
3.1.1. Skatinti namudinį kompostavimą žalioms ir (ar) maisto atliekoms, parengti ir platinti atliekų turėtojams maisto ir žaliųjų atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (lankstinukus, informaciją	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2023-2027 m.	VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	žr. 1.1.5 priemonę				

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
internete, žiniasklaidoje) (1.1.5 priemonės dalis)								
3.1.2. Plėtoti Kauno regiono savivaldybių individualių namų gyventojų aprūpinimą namudinio kompostavimo dėžėmis/konteineriais, skirtais kompostuoti žaliąsias ir (ar) maisto atliekas (Poreikiai: Kaišiadorių raj. sav. – 4000 vnt. žaliosioms atliekoms; Kėdainių raj. sav. – 2000 vnt. žaliosioms atliekoms; Raseinių raj. sav. – 6400 vnt. žaliosioms atliekoms; Kauno m. sav. – iki 10 000 vnt. maisto atliekoms)	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2023-2027 m.	SB, VB, VR/Į, kitos lėšos	1 240,0 ŽA kompos- tinėms 2 500,0 MVA kompos- tinėms		1 240,0 2 500,0		1 500,4 3 025,0
3.1.3. Atnaujinti bei papildyti rinkliavos/įmokos mokėtojų registrus informacija apie kompostuojančius namuose namų ūkius, jiems suteiktas priemones	Savivaldybės/ Administratoriai	2024-2027 m.	VR/Į, kitos lėšos					
3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį								
3.2.1. Įsigyti ir aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo priemonėmis (Jonavos raj. sav. pateikusi paraišką APVA paramai gauti įsigyti 65 vnt. bendro naudojimo konteineriams)	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2022-2024m.	VB, SB, VR/Į, kitos lėšos	8 758,72	202,1	835,3	7 721,3	10 598,1
3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams	Savivaldybės/ Administratoriai	2024–2027m.	VR/Į lėšos					
3.2.3. Plėtoti žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo apimtį (žaliųjų atliekų surinkimui individualių konteinerių poreikis: Kaišiadorių raj. sav. 1000 vnt., Kėdainių raj. sav. 2000 vnt.)	Savivaldybės/ Administratoriai	2024–2027m.	VR/Į lėšos	170,0			170,0	205,7

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	
3.2.4. Vykdėti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringą ir kontrolę	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC, komunalinių atliekų vežėjai	2024-2027 m.	VR/I, SB, Kauno RATC, kitos lėšos					
3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį								
3.3.1. Peržiūrėti ir pagal poreikį atnaujinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Kauno regiono savivaldybėse	Savivaldybės/ Administratoriai	2023 m.	VR/I, SB, kitos lėšos					
3.3.2. Užbaigti individualių namų aprūpinimą konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą (Jonavos raj. sav. 100 vnt. komplektų, Kaišiadorių raj. sav. 1000 vnt. pakuočių atliekoms ir 700 vnt. stiklo atliekoms)	Savivaldybės/ Administratoriai, gamintojai ir importuotojai	2023 m.	GI, kitos lėšos	**				**
3.3.3. Plėtoti daugiabučių namų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, įrengiant papildomas aikšteles ar vietas su konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą (Kauno raj. sav. 15 vnt. aikštelių arba rūšiavimo konteinerių komplektų, Kėdainių raj. sav. 35 vnt. aikštelių arba rūšiavimo konteinerių komplektų)	Savivaldybės/ Administratoriai, gamintojai ir importuotojai	2023 - 2027 m.	GI, kitos lėšos	**				**

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
3.3.4. Juridinius asmenis aprūpinti individualaus naudojimo arba kolektyvinio (bendro) naudojimo pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo kontenerių komplektais (Kaišiadorių raj. sav. - 100 komplektų (1100 litrų talpos (plastikui, popieriui ir + 240 l talpos-stiklui) bei 200 komplektų (240+120 litrų)); Jonavos raj. sav. 100 vnt. individualių kontenerių komplektų (1 plastikui ir popieriui; 1 stiklui); Raseinių raj. sav. – 500 vnt. komplektų; Kėdainių raj. ir Kauno raj. sav. juridinius asmenis konteneriais aprūpina paslaugos teikėjas)	Savivaldybės/ Administratoriai, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	GI, kitos lėšos	**				**
3.3.5. Parinkti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugas teikiančius paslaugų teikėjus ir sudaryti su jais sutartis (ar pavedimus)	Savivaldybės/ Administratoriai	2023 m.	VR/Į, kitos lėšos					
3.3.6. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugos bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugos teikimo administravimą	Savivaldybės/ Administratoriai	2023-2027 m.	GI, kitos lėšos					
3.3.7. Bendradarbiaujant su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis ir kitais RATC, parengti tinkamo pakuočių	Kauno RATC, gamintojai ir importuotojai	2023 - 2024 m.	GI, Kauno RATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo vieningą tvarką								
3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.4.1. Parinkti vietas trūkstantį didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių Kauno regiono savivaldybėse įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams	Savivaldybės/ Administratoriai	2023–2027 m.	SB, kitos lėšos					
3.4.2. Plėsti buityje susidarantių tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą ir per DGASA) (Kaišiadorių, Kėdainių raj. ir Kauno m. sav. pateikusios paraiškas APVA įsigyti 601 vnt. tekstilės konteinerių) (Raseinių raj. sav. poreikis – iki 50 vnt., kitos savivaldybės plėtrą planuoja pasitelkdamos partnerius, kurie nemokamai surenka ir tvarko tekstilės atliekas bei aprūpina tekstilės atliekų konteineriais)	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2022-2027 m.	2021-2027 ESF, VB, SB, VR/Į, kitos lėšos	498,7	423,7		75,0	603,4
3.4.3. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	Kauno RATC	2022-2027 m.	GI, Kauno RATC, kitos lėšos					
3.4.4. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	Kauno RATC	2022-2027 m.	GI, VR/Į, privačios, Kauno RATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarantių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, privačios lėšos, kitos lėšos					
3.4.6. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų bei buityje susidarantių statybinių atliekų surinkimą apvažiavimo būdu, individualios atliekų išvežimo paslaugos pagal gyventojo užsakymą teikimą ir pan.	Savivaldybės/ Administratoriai	2022-2027 m.	VR/Į, privačios lėšos, kitos lėšos					
3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklavimo piktogramomis projekte	Kauno RATC	2023-2027m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
3.4.8. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Kauno regiono savivaldybėje	Kauno RATC	2023-2027 m.	Privačios lėšos					
3.5. uždavinys. Vystyti buityje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.5.1. Parengti ir su Kauno regiono savivaldybėmis suderinti buityje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiavimo vadovą gyventojams	Kauno RATC	2024 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
3.5.2. Organizuoti buityje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (nemokamą apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, mokamą individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojo užsakymą, ir kt.)	Savivaldybės/ Administratoriai	2025-2027 m.	VR/Į, privačios lėšos, kitos lėšos					
3.5.3. Plėsti buityje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti surinkimą per DGASA ir konteneriais) (Kaišiadorių raj.	Kauno RATC, Savivaldybės/ Administratoriai	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, SB, kitos lėšos	70,6		70,6		85,4

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
savivaldybės spec. konteinerių poreikis - 60 vnt.)								
4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą								
<i>4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą</i>								
4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, GI lėšos					
4.1.2. Vadovaujantis Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (VERT) patvirtinta metodika, parengti vykdomos komunalinių atliekų tvarkymo veiklos regioninės kainos apskaičiavimo (ar pagal poreikį perskaičiavimo) projektą bei teikti jį derinti VERT	Kauno RATC	2023-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC lėšos					
4.1.3. Nustatyti vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, atsižvelgiant į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą regioninę kainą	Savivaldybės	2023-2027 m.	VR/Į lėšos					
<i>4.2. uždavinys. Plėtoti Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą</i>								
4.2.1. Įgyvendinti regioninių (visų Kauno regiono savivaldybių) maisto atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo Kauno RATC projektą pagal pasirinktą parengtos galimybių studijos scenarijų	Kauno RATC	2024 m.	2021-2027 ESF, VR/Į, SB, Kauno RATC, kitos lėšos	9 700,0		9 700,0		11 737,0

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	
4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstamas) 12 DGASA savivaldybių parinktose vietose (Kauno m. sav. – 1 vnt. (skandinaviško tipo); Kauno raj. sav. – 3 vnt.; Kėdainių raj. sav. – 3 vnt., Jonavos raj. sav. – 1 vnt., Raseinių raj. sav. ir Kaišiadorių raj. sav. – po 2 vnt.)	Kauno RATC, savivaldybės	2027 m.	2021-2027 ESF, VR/I, SB, Kauno RATC, kitos lėšos	14 671,8		6 924,7	7 747,1	17 752,8
4.2.3. Esamų DGASA plėtra pagal poreikį	Kauno RATC	2027 m.	VR/I, SB, Kauno RATC, kitos lėšos	800,0			800,0	968,0
4.2.4. Esant finansavimo galimybėms, įrengti papildomas (trūkstamas) ŽAKA savivaldybių parinktose vietose, atnaujinti kompostavimo įrangą bei atviras stogines esamose ŽAKA, gerinti komposto kokybę (po 1 ŽAKA Jonavos raj. sav., Raseinių raj. sav. ir Kaišiadorių raj. sav. ir Kauno raj. sav.)	Kauno RATC	2024-2026 m.	2021-2027 ESF, VR/I, SB, Kauno RATC, kitos lėšos	18 500,0		18 500,0		22 385,0
4.2.5. Įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikštes bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštes Lapių k., Kauno r. ir Zabieliškio k., Kėdainių r.	Kauno RATC	2023- 2025 m.	Kauno RATC, VR/I, kitos lėšos	1 000,0			1 000,0	1 210,0
4.2.6. Įdiegti Zabieliškio sąvartyno filtrato valymo įrenginius	Kauno RATC	2022 m.	Kauno RATC, VR/I, kitos lėšos	200,0			200,0	242,0
4.2.7. Atlikti galimybių studiją dėl regioninių įrenginių (MBA, MAR, maisto atliekų perdirbimo ir kt.) ir komunalinių atliekų tvarkymo veiklos optimizavimo po 2027 m.	Kauno RATC	2024-2025 m.	Kauno RATC, kitos lėšos	80,0			80,0	96,8

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	
4.2.8. Modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą; Kauno MBA įrenginiuose įgyvendinti plastikų atliekų paruošimo perdirbimui ir perdirbimo pajėgumų sukūrimo projektą	Kauno RATC	2025-2027 m.	VB, SB, VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	3 800,0 20 200,0		24 000,0		29 040,0
4.2.9. Užsipildžius laisvam tūriui uždengti Zabieliškio regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno Zabieliškio k., Kėdainių r. užpildytas atliekų sekcijas (šonus), uždengimui panaudojant pelenus, statybines atliekas ir kt. medžiagas	Kauno RATC	2027 m.	Kauno RATC, VR/I, kitos lėšos	2 500,0			2 500,0	3 025,0
4.2.10. Optimizuoti mišrių komunalinių atliekų pervežimą ir modernizuoti atliekų perkrovimo stotis	Kauno RATC	2021-2023m.	Kauno RATC, VR/I, kitos lėšos	133,0			133,0	160,9
4.3. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai								
4.3.1. Eksploatuoti Lapių regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną ir Zabieliškio regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną, kaupti lėšas jų uždarymui	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.2. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/I, Kauno RATC, GI, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
4.3.4. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštes	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.5. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius Kaune(Kauno MBA) ir Zabieliškio k., Kėdainių r. (Zabieliškio MAR)	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.6. Eksploatuoti maisto atliekų apdorojimo įrenginius	Kauno RATC	2024-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.7. Eksploatuoti Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštę Lapių k., Kauno r.	Operatorius/ UAB „Kauno švara“	2022-2027 m.	Privačios lėšos					
4.3.8. Eksploatuoti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo ir terminuoto laikymo aikštes Lapių k., Kauno r. ir Zabieliškio k., Kėdainių r.	Kauno RATC	2025-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.9. Valdyti kvapų bei kietųjų dalelių emisijas ir diegti kvapus bei kietąsias daleles mažinančias priemones atliekų tvarkymo įrenginiuose	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.3.10. Eksploatuoti atliekų perkrovimo stotis	Kauno RATC/ UAB „Kauno švara“	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.4. uždavinys. Panaudoti komunalinių atliekų medžiaginius bei energetinius išteklius								
4.4.1. Organizuoti MBA, MAR įrenginiuose, didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikštelėse atskirtų bei DGASA surinktų perdirbimui tinkamų antrinių	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos	
žaliavų ir kitų perdirbimui tinkamų atliekų perdirbimą ar gautų produktų realizavimą								
4.4.2. Organizuoti MBA, MAR įrenginiuose, didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikštelėse, maisto atliekų apdorojimo įrenginyje atskirtų energijos gamybai tinkamų atliekų panaudojimą energijai gauti	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.4.4. Organizuoti ŽAKA pagaminto komposto realizavimą	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.4.5. Įvertinti galimybes ir esant poreikiui didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelėse išrūšiuotas medienos ir medinių baldų atliekas perduoti biokuro gamintojams ar gaminti biokurą iš naudotos medienos ir tiesiogiai perduoti biokuro katilinėms	Kauno RATC	2023 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.4.6. Įvertinti galimybes gaminti ir realizuoti kietąjį atgautąjį kurą	Kauno RATC	2023-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.5. uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą								
4.5.1. Nustatyta tvarka vykdyti komunalinių atliekų sudėties tyrimus	Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
4.5.2. Vykdyti surinktų ir perduotų tvarkyti komunalinių atliekų, įskaitant ir surinktas atliekas per papildančias atliekų surinkimo sistemas, apskaitą	Savivaldybės/ Administratoriai, Kauno RATC	2022-2027 m.	VR/Į, Kauno RATC, kitos lėšos					
Iš viso:				84 799,2	625,8	64 079,5	20 093,9	102 607,0

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis*	Preliminarus investicijų poreikis,				
				iš viso, tūkst. Eur be PVM	tame tarpe priemonių, dalinai finansuojamų iš šių šaltinių, tūkst. Eur be PVM			iš viso, tūkst. Eur su PVM
					2014-2020 ESF, VB lėšos	2021-2027 ESF, VB lėšos	SB, VR/I, Kauno RATC, kitos lėšos	
Visuomenės švietimui, įtraukimui, pilotiniams projektams				726,4	-	308,9	417,5	879,0
Rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros ir kompostavimo namų sąlygomis plėtrai				27 959,8	625,8	11 570,6	15 763,4	33 831,3
Atliekų tvarkymo įrenginių, infrastruktūros plėtrai, atnaujinimui				56 113,0	-	52 200,0	3 913,0	67 896,7

* Finansavimo šaltinių trumpiniai:

2014-2020 ESF – 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos,

2021-2027 ESF – 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos,

GI – gamintojų ir importuotojų lėšos,

Kauno RATC – Kauno RATC lėšos,

SB – savivaldybių biudžetų lėšos,

VB – valstybės biudžeto lėšos,

VR/Į – vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą lėšos.

** - lėšų poreikis nenumatomas, infrastruktūra bus įrengiama pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšomis.

Atsižvelgiant į 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje numatytus veiksmus – didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus bei plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus, planuojama, kad dalis *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane* numatytų priemonių galės būti dalinai finansuojamos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir (ar) valstybės biudžeto lėšomis.

Regioninė pažangos priemonė 02-001-06-10-01 (RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojama DGASA tinklo plėtra, papildomi maisto ir pavojingųjų atliekų surinkimo konteineriai, regioninė visuomenės informavimo kampanija:

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatyta priemonė	Konteinerių, aikštelių ar kitų surinkimo priemonių preliminarus poreikis, vnt.	Preliminarus poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus lėšų rezultato rodiklis ¹²
3.2.1. Įsigyti ir aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo priemonėmis	Į PP traukiamas Kaišiadorių rajono savivaldybės poreikis (9000 vnt. virtuvinių kibirėlių, 38 vnt. pusiau požeminių konteinerių su įrengimu, 2771 vnt. ind. konteinerių su filtrais, surinkimo transporto priemonė)	835,3	Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos (tonos per metus) – 6 000 t (2027 m.) ir 8 025 t (2029)
3.5.3. Plėsti buityje susidarančios pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti surinkimą per DGASA ir konteineriais)	Į PP traukiamas Kaišiadorių rajono savivaldybės poreikis - 60 vnt. spec. konteinerių, skirtų buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimui	70,6	
4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstamas) 12 DGASA savivaldybių parinktose vietose (Kauno m. sav. – 1 vnt. (skandinaviško tipo); Kauno raj. sav. – 3 vnt.; Kėdainių raj. sav. – 3 vnt., Jonavos raj. sav. – 1 vnt., Raseinių raj. sav. ir Kaišiadorių raj. sav. – po 2 vnt.)	Į PP traukiamas 8 naujos DGASA (Kauno raj. sav. – 1 vnt.; Kėdainių raj. sav. – 2 vnt., Jonavos raj. sav. – 1 vnt., Raseinių raj. sav. ir Kaišiadorių raj. sav. – po 2 vnt.)	6 924,7	
Regioninė viešinimo kampanija, apimanti, bet neapsiribojanti šiomis priemonėmis 1.1.5, 2.1.1, 2.2.1	1 išplėstinė viešinimo kampanija	376,4	
Iš viso:		8 207,0 tūkst. Eur (ES fondų lėšos 6 918,6 tūkst. Eur)	6 000 t (2027 m.) ir 8 025 t (2029)

Pažangos priemonė 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojami biologinių atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo ar plėtros projektai bei Kauno MBA įrenginių modernizavimo ir plastikų atliekų perdirbimo projektai:

¹² Rezultato rodiklis bus tikslinamas, Aplinkos ministerijai parengus ir patvirtinus pažangos priemonių aprašus.

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatyta priemonė	Komunalinių atliekų perdirbimo pajėgumai, t/m	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus rezultato rodiklis ¹³
4.2.1. Įgyvendinti regioninių (visų Kauno regiono savivaldybių) maisto atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo Kauno RATC projektą pagal pasirinktą parengtos galimybių studijos scenarijų	15 000 t/m	9 700,0	5 000
4.2.4. Esant finansavimo galimybėms, įrengti papildomas (trūkstantis) ŽAKA savivaldybių parinktose vietose, atnaujinti kompostavimo įrangą bei atviras stogines esamose ŽAKA, gerinti komposto kokybę (po 1 ŽAKA Jonavos raj. sav., Raseinių raj. sav. ir Kaišiadorių raj. sav. ir Kauno raj. sav.)	Esami pajėgumai išplečiami 7 000 t/m bei sukuriama papildomi pajėgumai 15 200 t/m	18 500,0	11 100
4.2.8. Modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą; Kauno MBA įrenginiuose įgyvendinti plastikų atliekų paruošimo perdirbimui ir perdirbimo pajėgumų sukūrimo projektą	24 000 t/m	24 000,0	16 000
3.1.2. Plėtoti Kauno regiono savivaldybių individualių namų gyventojų aprūpinimą namudinio kompostavimo dėžėmis/konteineriais, skirtais kompostuoti žaliąsias ir (ar) maisto atliekas (Poreikiai: Kaišiadorių raj. sav. – 4000 vnt. žalioms atliekoms; Kėdainių raj. sav. – 2000 vnt. žalioms atliekoms; Raseinių raj. sav. – 6400 vnt. žalioms atliekoms; Kauno m. sav. – iki 10 000 vnt. maisto atliekoms)	4 240 t/m ŽA 2 600 t/m MVA	3 740,0	6 840
Iš viso:	68 040	55 940,0	38 940

¹³ Rezultato rodiklis bus tikslinamas, Aplinkos ministerijai parengus ir patvirtinus pažangos priemonių aprašus. Rodiklis turi būti tikslinamas ir atsižvelgiant į tai, kurios konkrečiai komunalinių atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo priemonės bus planuojamos įgyvendinti.

3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, pateiktos 55 lentelėje;
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma 56 lentelė):

56 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1-260.2	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Kauno regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	49%	52%	55%	58%	61%
		Faktinė reikšmė	...	...	...	...	...
260.3	Planuojamas šalinti Kauno regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	9%	8%	7%	6%	5%
		Faktinė reikšmė	...	...	...	...	...
Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybėms/regionui							
261.1	Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Kauno regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	60%	65%	70%	75%	80%
		Faktinė reikšmė	...	...	...	...	...
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>			...	...	...
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Siektina reikšmė</i>	15	15	17	20	27
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	5	8	10	13	20
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...